GR. TEODOSSIU

CIRIPIT DE PĂSĂRELE

CÂNTECE ȘI JOCURI DE COPII
PENTRU FAMILII, GRĂDINI DE COPII ȘI ȘCOALE PRIMARE

LUCRARE APROBATĂ DE ONOR. MINISTER AL INSTRUCȚIUNII CU ORDINUL No. 97.199 DIN 3 OCTOMVRIE 1919

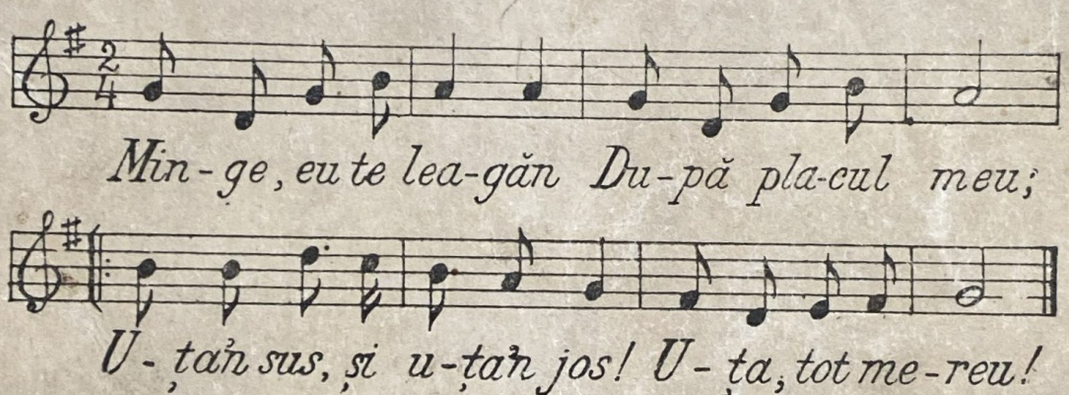

VOLUMUL I

CU 12 ILUSTRAȚII DE A. MURNU ȘI 87 PIESE MUZICALE

EDIȚIE IMBUNĂTĂȚITĂ. TIPĂRITĂ IN 4000 EXEMPLARE

EDITURA „CARTEA ROMANEASCĂ", BUCUREȘTI

GR. TEODOSSIU

CIRIPIT DE PĂSĂRELE

CÂNTECE ŞI JOCURI DE COPII. PENTRU FAMILII, GRĂDINILE DE COPII ŞI ŞCOALELE PRIMARE

„PRIN JOCURI PLĂCUTE ŞI CÂNTECE FRUMOASE, NE CROIM DRUMUL CĂTRE VIEAŢA SERIOASĂ".

LUCRARE APROBATĂ DE ONOR. MINISTER AL INSTRUCŢIUNII CU ORDINUL No. 97.199 DIN 3 OCTOMBRIE 1919

VOLUMUL I

CU 12 ILUSTRAŢII DE A. MURNU ŞI 87 PIESE MUZICALE

EDIŢIE NOUĂ, IMBUNĂTĂŢITĂ, IN 4000 EXEMPLARE

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ", BUCUREŞTI

1012.—1933

VALOAREA ACESTEI LUCRĂRI.

(Confirmare oficială).

Spre a se încredința onor. cititori de valoarea reală a acestei lucrări, reproducem mai jos o parte din avizul No. 2 din 1920 al consiliului pedagogic al Casei Școalelor, semnat de d-l *G. Antonescu*, profesor universitar:

„Asupra lucrării d-lui Grig. Teodossiu intitulată **„Ciripit de păsărele"**, *aprobată de consiliul permanent, avem de observat următoarele:*

1. *Autorul pleacă dela un principiu bun:* **valoarea biologică a jocului.**

In adevăr, jocul trebue considerat ca o pregătire pentru vieața serioasă, ca un exercițiu necesar pentru desvoltarea și întărirea forțelor naturale, pe care nu le primim dela început — la naștere — sub forma desăvârșită. Astfel se explică asemănarea ce există la aceeași speță între jocuri și activitatea adulților... Aproape tutulor instinctelor le corespund jocuri... Jocul, care-i consumă copilului toată energia și tot timpul, are pentru el aceeași importanță pe care o are munca serioasă pentru oamenii maturi.

2. *Consecvent acestui principiu, autorul ne prezintă o colecție de jocuri, astfel alese încât să puie în acțiune forțele fizice și psihice ale copilului: jocuri de mers, sărit și alergat, jocuri de brațe, mâini și degete, jocuri gimnastice, jocuri de ex. intuitive, jocuri de clădit, marșuri copilărești, colinde, rugăciuni, etc.*

Autorul a pătruns adânc sufletul copilului, datorită cunoașterii directe dela suflet la suflet, care are la bază iubirea de copii. Astfel se explică alegerea fericită atât a melodiilor cât și a poeziilor.

3. *Bogăția și varietatea materialului fac ca lucrarea d-lui Teodossiu să folosească nu numai grădinilor de copii, ci într'o largă măsură școalelor primare și familiei. E o comoară sufletească menită să încălzească și să lumineze anii copilăriei cu cele mai curate bucurii, dar în acelaș timp să servească drept bază în educația fizică și psihică a copiilor mici."*

28/I/1920.

Consilier, (ss) **G. Antonescu.**

PREFAȚA

Insuflețit de dragostea pentru copii și îmboldit de dorința de a contribui la opera educației naționale, am dat la lumină această carte de jocuri și de cântece copilărești, împărțită în șase volume, cari vor apare succesiv.

Vârsta de aur a vieții trebue exercitată prin jocuri variate și cântece atrăgătoare, astfel ca plăpândele făpturi să-i simtă tot farmecul, toată dulceața, și totdeodată ca prin înrâurirea acestor mijloace naturale de educație să-și afle desvoltarea trupească și sufletească, ca și tinerele plante cari găsesc în lumină și în căldură condițiuni necesare pentru o cât mai bună creștere și desvoltare.

De sigur că aici își au rostul cuvintele pe cari psihologul Karl Groos *le rostește pentru interpretarea biologică a jocului la copii:* „Copilul nu se joacă pentrucă e copil, ci e copil pentru a se juca. Nu copilăria cere jocul, ci necesitatea desvoltării forțelor impune o epocă a copilăriei": *iar despre esența jocului în această vârstă zice:* „Jocul trebue considerat ca un exercițiu pregătitor al vieții serioase, ca un exercițiu necesar pentru desvoltarea și întărirea forțelor naturale, pe cari nu le primim la naștere sub formă desăvârșită".

Cât pentru cântece, — foarte des asociate cu jocurile, cu poezia și cu mișcările ritmice, — trebue să vedem în ele mijloace potrivite pentru desvoltarea instinctului ritmic *și a celui estetic, precum și auxiliare prețioase pentru desvoltarea organelor respiratorii, în special, și a corpului, în general.*

Sub înrâurirea acestor idei m'am străduit să dau mamelor, maiestrelor școalelor de copii mici și — până la un punct — corpului didactic primar acest manual, care utilizat în mod priceput și perseverent va procura copiilor un material potrivit, o hrană proprie pentru spiritul și inima lor, în sfârșit niște exerciții minunate pentru desvoltarea forțelor trupești

şi sufleteşti, precum şi pentru desvoltarea limbagiului românesc.

O notă specială, uşor de remarcat, este utilizarea într'o largă măsură a motivelor muzicale naţionale sau a melodiilor populare băştinaşe, spre a imprima copiilor o direcţie cât mai sănătoasă, pentru formarea unui suflet muzical românesc. Melodiile populare, aceste adevărate boabe de mărgăritar, ar trebui incrustate în orice producţie muzicală română, căci numai ceea ce iese din sufletul unui popor se întoarce iarăşi la sufletul său.

In ce priveşte poeziile jocurilor pentru copiii mai mici, m'am izbit de greutatea de a nu găsi decât prea puţine versuri potrivite pentru muzică, ceea ce m'a îndemnat să întocmesc altele, după modelul celor din literatura pentru copii, germană şi franceză.

Cu acest prilej ţiu să aduc prinos de adâncă recunoştinţă şi de pioasă amintire lui

SPIRU C. HARET

ilustrul bărbat de şcoală, care mi-a inspirat lucrarea de faţă încă din Februarie 1910, când — în calitatea sa de ministru al instrucţiunii — mi-a încredinţat sarcina de a întocmi un asemenea text.

Intemeiat pe rezultatele muncii desfăşurate de atunci încoace în această direcţie, mă măgulesc că nu voiu fi înşelat speranţele pe cari le pusese în mine, şi că aşa cum am dus lucrarea la capăt, — şi cum am îmbunătăţit-o —, voiu fi corespuns dorinţelor marelui dispărut.

Memoriei lui Spiru C. Haret, *marele îndrumător la munca pentru ţară şi pentru neam, închin această modestă lucrare.*

Griş. Teodossiu.

25 Iunie 1933.

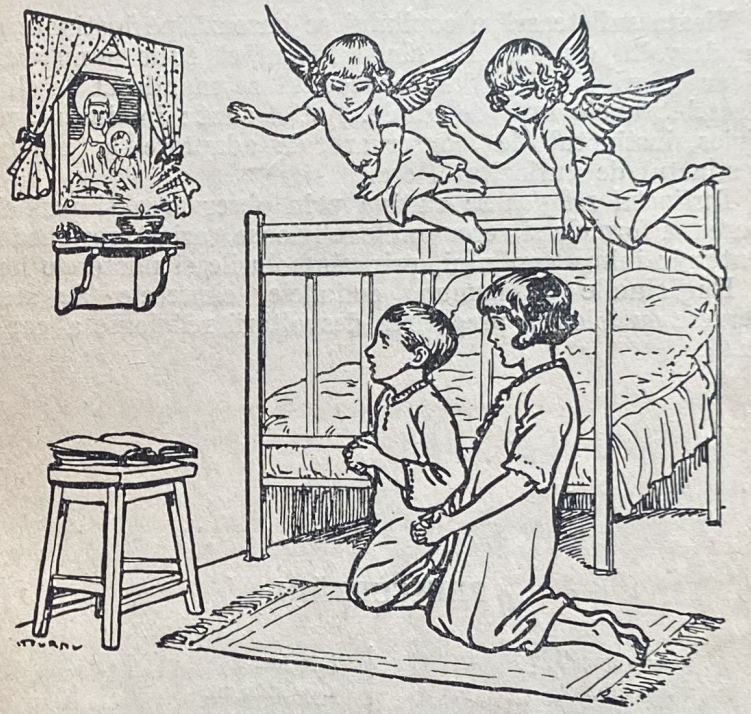

CULTIVAREA INSTINCTULUI RELIGIOS

Viața sufletească a copilului se bazează pe instincte și se desvoltă din ele. Pe lângă faptul că sunt numeroase și cu țeluri diferite, dar totdeodată se manifestă în chip deosebit unele față de altele. Astfel sunt: instinctul religios, instinctul de conservare, de adaptare la mediu, instinctul de curiozitate, etc.

Instinctul religios se cultivă prin observarea și participarea la formele și ceremoniile religioase, cari impresionează puternic inima copilului, prin simbolurile și misterele lor.

Rugăciunile în comun, colindele, cântecele de stea servesc cu folos la pregătirea desvoltării religioase a copilului.

PRESCURTĂRI.

v. = versuri.
m. = muzică.
ar. = aranjament.
prel. = prelucrare.
trad. = traducere.
not. = notație.

j. = joc.
s. = stângul.
d. = dreptul.
col. = colecție.
[: :] = semne de repetiție a versurilor puse între ele.

RUGĂCIUNI.

Eu sunt slab și mititel.

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

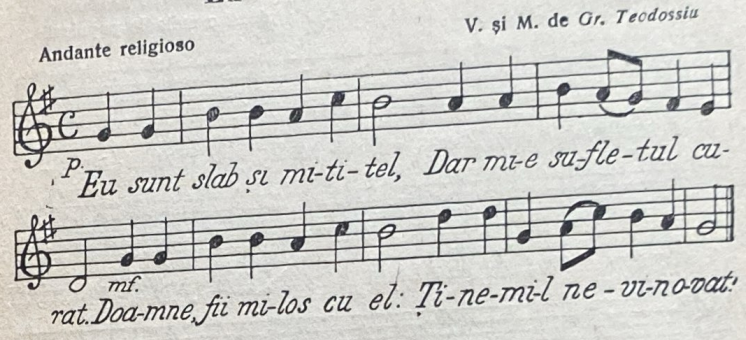

2. *Doamne, și pe frații mei*
Apără-i cu darul Tău!
Ține-i blânzi ca niște miei
Și-i păzește de-orice rău!

Ingerul păzitor.

V. de Pios

M. de *Gr. Teodossiu*

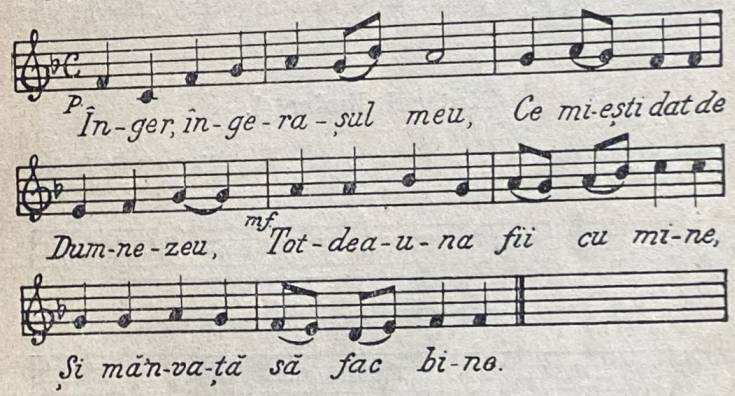

2. *Eu sunt mic, Tu fă-mă mare,*
Eu sunt slab, Tu fă-mă tare!
In tot locul mă 'nsoțește
Și de rele mă ferește!

3. *Inger, îngerașul meu,*
Roagă-Te lui Dumnezeu
Pentru sufletelul meu,
Să-i dea ajutorul Său!

Lămuriri. — Inainte de a se memoriza această poezie și deprinde cântecul, se vor da explicații asupra *„Ingerului păzitor"*, pe baza unui tablou viu colorat și a unei istorioare potrivite.

Doamne, noaptea a trecut.

V. de * * *
Moderato

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

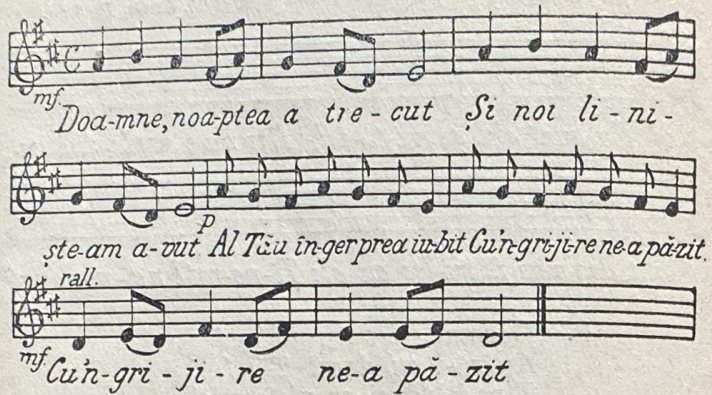

2. *Doamne, dă-ne ajutor,*
Ca s'avem la lucru spor;
Voia Ta s'o împlinim,
[:Fiii Tăi iubiți să fim!:]

Notă. — Melodia din *„303 colinde"* culese de *Sabin Drăgoi.*

Această rugă se poate cânta și pe melodia poeziei *„Ingerul păzitor"* dela pagina anterioară.

Cântecul dimineței.

V. prel. de *Gr. Teodossiu*
Andantino

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o colindă

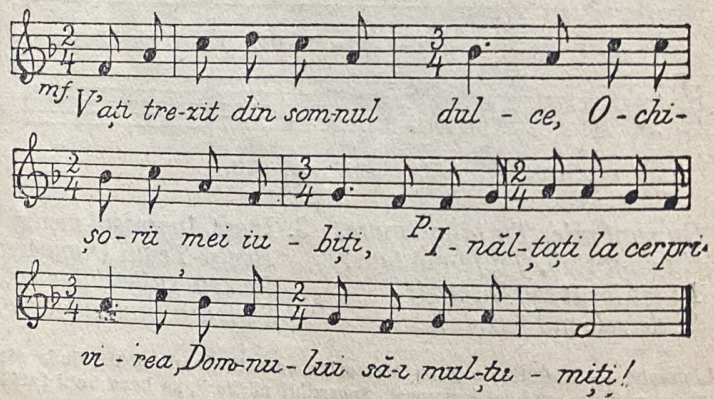

2. *Și voi, mâini, spre rugăciune*
Liniștit vă 'ncrucișați,
Și-o smerită închinare
Domnului ceresc să-i dați!

3. *Și voi, buze, vă deschideți*
Și pe Domnul preamăriți;
Și-o voioasă salutare
Dați părinților iubiți!

Versuri după *W. Andrea.*

Lămuriri. — Copiii se roagă din bănci, stând în picioare.

Când cântă strofa întâia, își țin ochii ridicați către cer.

La strofa a doua își pun mâinile pe piept, ca pentru rugăciune. Copiii de religie catolică își pot ținea mâinile întinse, cu palmele împreunate. Ei vor cânta *„vă 'mpreunați"* în loc de *„vă 'ncrucișați".*

La strofa a treia, în timpul când cântă ultimele două versuri, copiii fac o mișcare de salutare.

Notă. — Melodia din *„Cântece pop. din Bihor"* culese de *B. Bartok.* Edit. Academiei Române.

COLINDE.

Florile dalbe.

Versuri populare
Allegretto

Muz. de *D. G. Kiriac*

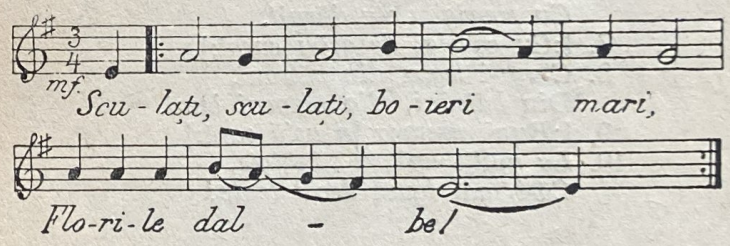

Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători.
Ei nu vă fac nici un rău,
Ci v'aduc pe Dumnezeu,
Să vă apere de rău.

Noi vă zicem: Să trăiți
Intru mulți ani, fericiți!
Și ca pomii să 'nfloriți,
Și ca ei să 'mbătrâniți!
Florile dalbe!

Astă seară-i seară mare.

V. populare
Allegretto

Melodie populară

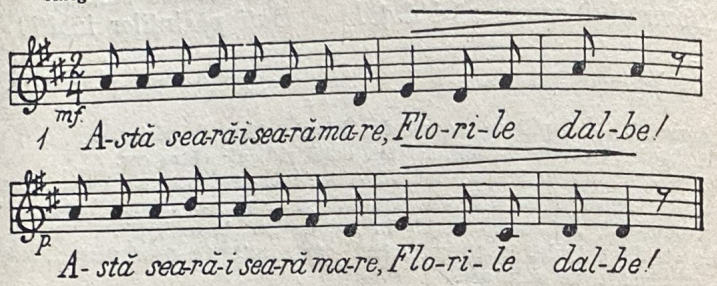

2. *Seara mare-a lui Crăciun,*
   Florile dalbe,
   Când s'a născut Domnul bun,
   Florile dalbe.
3. [:*Noi umblăm şi colindăm*:]
4. *Pe-astă noapte 'ntunecoasă*
   Nimerirăm l'astă casă;
5. [:*L'astă casă, l'ast domn bun*:]
6. *Inainte ne-a ieşit*
   Cu covrigi ne-a dăruit.
7. [:*Cu covrigi de grâu curat*:]
8. *C'aşu-i legea din bătrâni,*
   Din bătrâni, din oameni buni.
9. [:*Bună vremea 'n astă casă*:]
10. *La mulţi ani cu sănătate,*
    Că-i mai bună decât toate!

Varsă, Doamne, dar şi bine.

Allegretto

Cântec popular

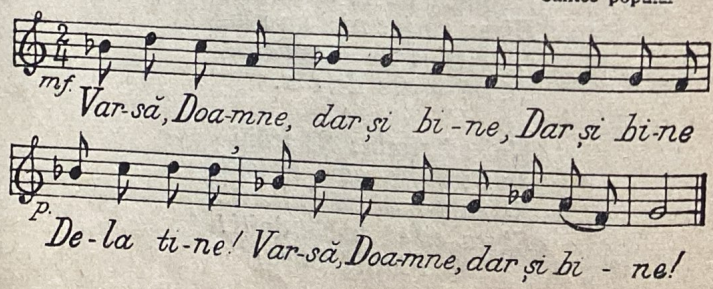

2. *Peste casă, peste masă,*
   Peste oamenii din casă.
   Peste casă, peste masă.
3. *Varsă, Doamne, fericire,*
   Fericire şi iubire.
   Varsă, Doamne, fericire.
4. *Peste mari şi peste mici,*
   Peste toţi câţi sunt aici.
   Peste mari şi peste mici.

Notă. — Din *„Cântece populare din Bihor"* culese de *B. Bartok.*

Sculaţi, boieri.

Andantino

Colindă populară
cul. de *C. Iordăchescu*

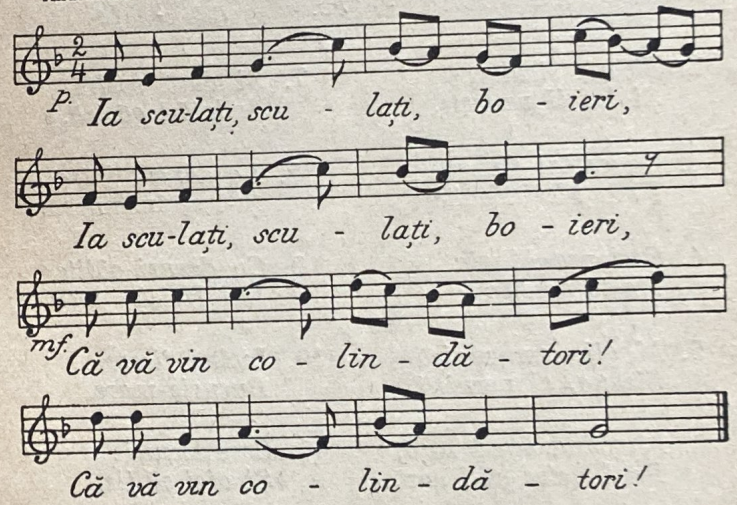

2. [:*Noaptea pe la cântători*:]
   [:*Ei nu vă fac nici un rău*:]
3. [:*Ci v'aduc pe Dumnezeu*:]
   [:*Să vă apere de rău*:]
4. *Dumnezeu e mititel,*
   Mititel şi 'nfăşăţel.
   Dumnezeu adevărat,
   Soare 'n raze luminat.

CÂNTECE DE STEA

Steaua.

V. de *A. Pann*
Andante

Melodie populară
auzită la R. Vâlcii

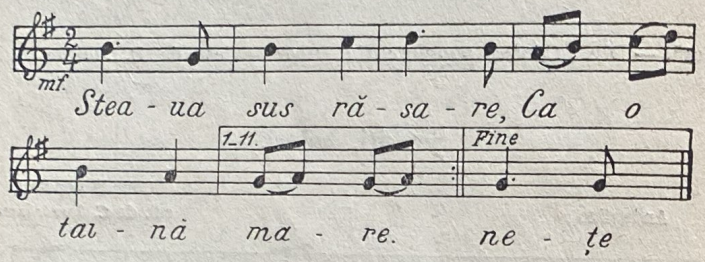

2. *Steaua străluceşte*
Şi lumii vesteşte,

3. *Că astăzi Curaia,*
Prea Nevinovata

4. *Fecioara Maria,*
Naşte pe Mesia.

5. *Magii, cum zăriră*
Steaua, şi porniră.

6. *Mergând după rază,*
Pe Hristos să-l vază.

7. *Şi dacă sosiră,*
Indată-l găsiră.

8. *La dânsul intrară*
Şi-i se închinară,

9. *Cu daruri gătite,*
Lui Hristos menite;

10. *Luând fiecare*
Bucurie mare.

11. *Care bucurie*
Şi aici să fie,

12. *Dela tinereţe*
Pân' la bătrâneţe.

URĂRI DE ANUL NOU

Plugușorul.

Poezia populară
Allegretto

Cântec popular
auzit în București

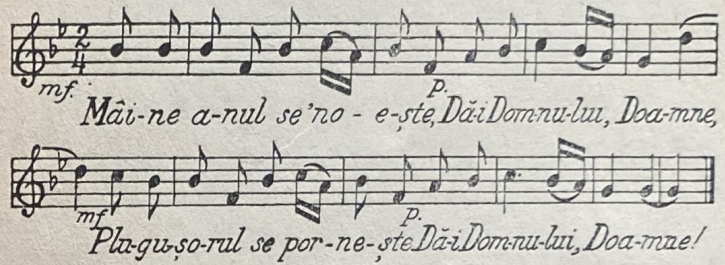

2. *Şi 'ncepem a colinda*
Dă-i domnului, Doamne!
Pe la case şi-a ura,
Dă-i domnului, Doamne!

3. *Casa care e urată*
Dumnezeu s'o norocească!

4. *Câte flori sunt în livadă,*
Atâţia galbeni în ladă!

5. *Câţi cărbuni sunt în cuptor,*
Dă-i domnului, Doamne!
Atâtea vite 'n obor,
Dă-i domnului, Doamne!

6. *Anul fie cu belşug*
Pentru brazda dela plug!

7. *La mulţi ani cu sănătate,*
Dă-i Domnului, Doamne!
Să vă dea Domnul de toate!
Dă-i Domnului, Doamne!

CULTIVAREA INSTINCTULUI DE CONSERVARE

Instinctul de conservare cuprinde mişcările sau tendinţele cari au în vedere buna stare a corpului. El are de scop să asigure organismului hrana, să-i înlăture primejdiile şi să-l apere de duşmani. Se manifestă sub forma foamei, a fricii şi a luptei (apărare, fugă, înnot, vânătoare, etc.).

Instinctul de conservare se desvoltă în copil prin *jocurile de mişcare* (motorii), mijloace admirabile pentru exercitarea membrelor şi pentru desvoltarea şi întărirea muşchilor. Ele sunt capabile să dea corpului vigoarea şi rezistenţa necesare în lupta pentru traiu.

„Unele din aceste jocuri, cu adevărat naturale, sunt comune cu ale unora sau altora din numeroasele specii animale; astfel sunt jocurile de alergare, de salt în lărgime, adâncime şi înălţime, de legănat, de dans, de luptă, de ascuns, de alunecuş, de agăţat, de înnot.

„Dar aceste jocuri, mulţumită diversităţii imitaţiilor şi imaginaţiei copilăreşti, se manifestă sub aspectele cele mai deosebite". (Fr. Queyrat, „Les jeux des enfants", pag. 97).

Menţionăm că multe din aceste jocuri, la cari participă doi sau mai mulţi copii, servesc şi la cultivarea *instinctului social* (de grupă).

JOCURI DE MIŞCARE (motorii). MARŞURI COPILĂREŞTI

Mergerea în rând dela mese.

Lămuriri. — Când copiii stau la mesele de lucru, spre a-i face să meargă în rând, se întrebuinţează unul din aceste mijloace:

1. — *a*) La şcoalele cu un singur şir de mese, maiestra deprinde pe copii să se ridice ca un singur om şi să se aşeze cu faţa în aceeaşi direcţiune, cu corpul perpendicular la masa respectivă. Copiii îşi vor ţinea corpul drept şi vor fi bine aliniaţi.

Maiestra va da apoi comanda de plecare. La semnalul său, şirul copiilor se pune în mişcare, în frunte cu *capul de rând* — un copil mai mare şi mai deşteptat, care conduce întregul şir.

b) Se poate ca numai jumătate din copii să stea cu faţa într'o direcţie, iar ceilalţi cu faţa în direcţia opusă. Când maiestra comandă plecarea, atunci porneşte numai prima jumătate a copiilor. Când ultimul copil a ajuns în dreptul celui care se găsea în capul sau în coada celeilalte jumătăţi, acest copil se pune în mişcare, şi împreună cu el tot restul rândului.

2. — Când sunt două şiruri de mese, atunci execută mişcarea copiii din primul şir de mese şi, îndată ce coada rândului a ajuns la extremitatea şirului al doilea de mese, o execută şi copiii aflaţi aci, în frunte cu capul lor de rând.

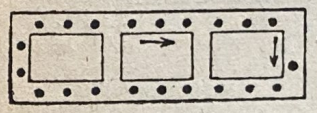

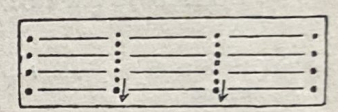

3. — Când sunt trei rânduri de mese de lucru, la semnalul maiestrei, copiii se aşează în locurile indicate în figura alăturată, formând patru rânduri, cu feţele în aceeaşi direcţiune (către maiestră).

In acest caz, vor fi atâţia capi de rând câte şiruri de copii sunt.

La un semnal al maiestrei, fiecare rând se pune în mişcare astfel: Capul rândului extrem din dreapta porneşte odată cu întregul său rând şi merge prin faţa celorlalte rânduri.

Indată după trecerea ultimului copil prin faţa celui de al doilea rând, se pune în mişcare capul rândului al doilea cu copiii săi; apoi rândul al treilea, după rândul al doilea; rândul al patrulea, după rândul al treilea, etc.

După puţină vreme, când toţi copiii au format un singur rând, se îndreptează spre locul de joc sau ocolesc mesele de lucru.

Intoarcerea în rând la mese.

După ce s'a sfârşit jocul sau plimbarea, copiii se întorc la mese în mod ordonat.

1. Când e numai un şir de mese, copiii îl ocolesc în rând şi în curând fiecare soseşte la locul său. La semnalul *„Şedeţi"*, fiecare îşi ocupă locul.

2. Când sunt două şiruri de mese, întoarcerea copiilor se săvârşeşte tot pe la cealaltă extremitate a meselor, mai întâi cu copiii dela un şir de mese şi apoi cu cei dela al doilea şir de mese.

3. Când sunt trei şiruri de mese, îndată ce copiii au ajuns în fundul clasei, maiestra le face un semn şi atunci fiecare rând, în frunte cu capul de rând, ia loc în interspaţiul respectiv, aşa ca fiecare copil să ajungă a-şi ocupa locul avut la plecare, fie lângă masă, fie între mese. La un nou semnal, copiii se aşează la locul lor.

Șarpele care își mușcă coada.

Jocul. O figură de marș, care se poate face pe lângă mese, este cea numită „*Șarpele care își mușcă coada*". Se execută astfel:

Copiii merg unul după altul, în frunte cu capul de rând. La un semnal al maiestrei, șirul de copii intră în primul interspațiu dintre mese, apoi în al patrulea, de aci în al treilea, apoi în al doilea, spre a reîncepe în curând intrarea în primul interspațiu.

Primul cap de rând trebue să reguleze astfel pașii, ca să păstreze doar o mică distanță între el și copilul din coada șirului.

Când marșul s'a isprăvit, atunci primul cap de rând, în loc de a intra în interspațiu, face odată ocolul clasei și la un semnal al maiestrei, fiecare cap de rând intră la locul său, urmat de copiii respectivi din rând.

MARȘURI COPILĂREȘTI CU MUZICĂ

In perechi.

Vers. întregite de *Gr. Teodossiu*

Andante

Melodie cunoscută

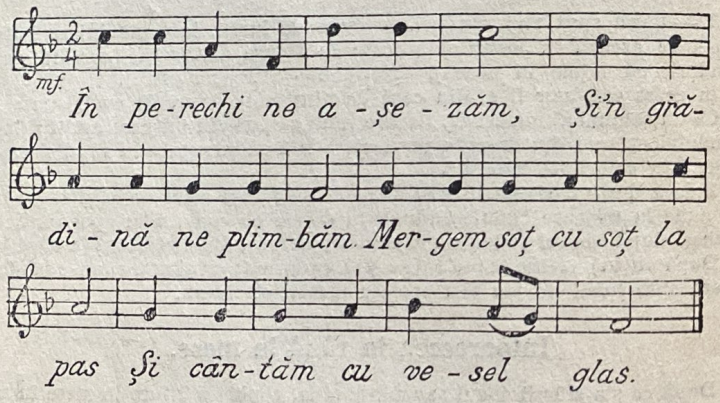

2. *Ținem capul cât mai sus,*
Pieptul înainte dus,
Umerii trași înapoi,
Brațele pe lângă noi.

3. *Iar piciorul bine 'ntins*
Calcă'n tact, cum l-am deprins.
Cei ce 'n cale ne'ntâlnesc,
Stau pe loc și ne privesc.

4. *Și ne strigă mulțumiți:*
„Copilași, fiți fericiți!
„Marșul vostru e frumos.
„Și v'aduce bun folos!"

Lămuriri. — Jocurile de marș nu sunt totdeauna însoțite de cântec. Ceea ce însă nu trebue să le lipsească este tactul, mulțumită căruia se desvoltă în copii *simțul ritmic.*

După ce copiii s'au așezat unul câte unul sau doi câte doi, gata de marș, li se dă comanda de plecare. Ca să se deprindă a merge în tact, maiestra va număra potrivit măsurii cântecului:

1, 2, pentru măsura de 2 timpi;
1, 2, 3, pentru măsura de 3 timpi;
1, 2, 3, 4, pentru măsura de 4 timpi.
1, 2, sau 1, 2, 3, 4, 5, 6, pentru măsura de 6 timpi, după cum cântecul se execută mai repede sau mai rar.

Pentru ușurință, în locul numărării se pot folosi cuvintele *stâng, drept,* ca la armată, sau se marchează timpii prin bătaia din palme.

De obiceiu marșul începe fără cântec și, numai după ce copiii s'au deprins să meargă în același pas, li se dă voie să cânte. Bine înțeles, că maiestra le va da tonul, spre a-i pregăti ca să ia toți aceeași notă muzicală (la unison).

Când merg copiii, își țin corpul drept, brațele dealungul, fără legănarea lor și a trunchiului. Uneori, spre a accentua poziția dreaptă a coloanei vertebrale și lărgirea cavității toracice, își vor încrucișa brațele la spate sau își vor pune mâinile în șolduri, cu degetele cele mari înapoi.

Adeseori jocurile de marș sunt însoțite de felurite mișcări gimnastice, executate la comandă, precum: ridicarea brațelor, baterea din palme, etc.

Unul după altul.

V. de *Gr. Teodossiu*

M. ar. de *Gr. Teodossiu* după 2 melodii populare

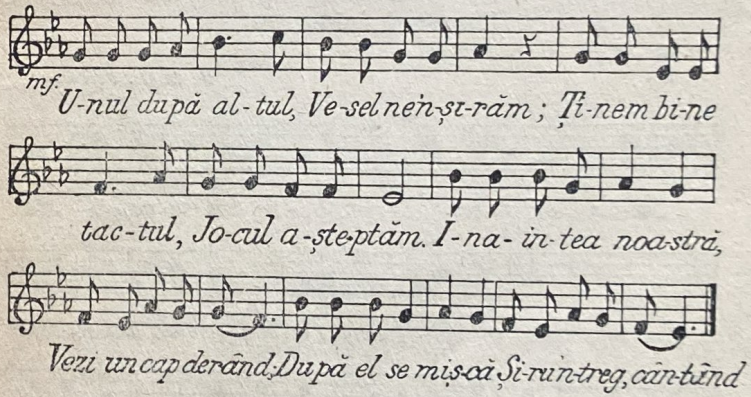

1. *Unul după altul*
Pașii ne mișcăm;
Ținem bine tactul,
Jocul așteptăm.

2. *Inaintea noastră*
Vezi un cap de rând;
După el se mișcă
Șiru' 'ntreg, cântând.

Lămurire. — Acest cântec se execută atunci când copiii pornesc unul după altul, dela mesele de lucru și se îndreptează către locul de joc.

Notă. — Melodiile culese și notate de *B. Bartok*, op. cit.

Săniuța.

V. de *I. I. Onu*
Marș

M. de *Gr. Teodossiu*

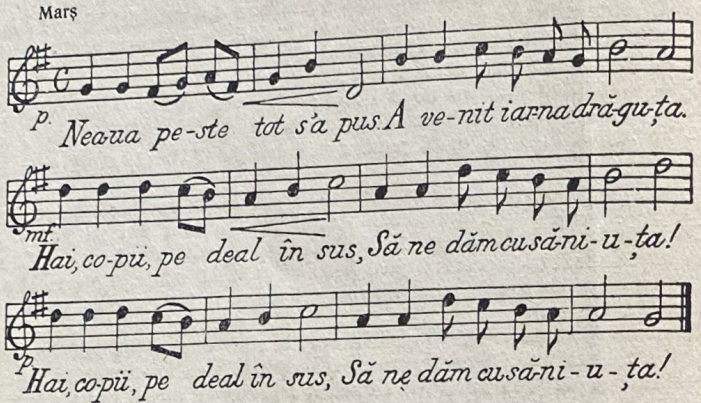

2. *Câte unul, câte doi,*
Ne suim în sănioară;
[:Fără cai și fără boi,
Săniuța noastră sboară:].

3. *Toți sunt rumeni la obraz.*
Mulți scoboară și mulți suie;
[:Unii râd, fac mare haz;
Alții se-aleg cu cucuie:].

Cântecul soldatului.

Vers. de * * *
Marș

M. de *Gr. Teodossiu*

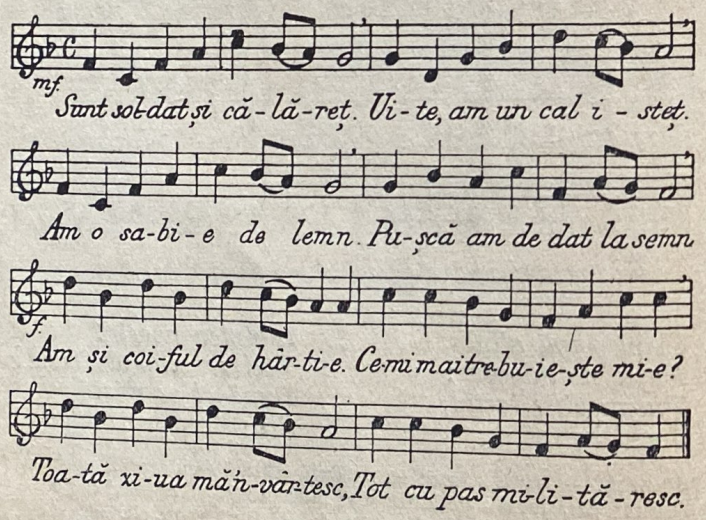

2. *Sar și-alerg voios pe-afară,*
Până când se face seară;
Somnu-mi zice: „Bun soldat
De-acum du-te la culcat!"

Notă. — Se poate executa și ca joc *ritmic*, în care caz face parte dintr'o altă diviziune a jocurilor de mișcare.

Sosirea rândunicii.

V. de * * *
Andante

M. de *Gr. Teodossiu*

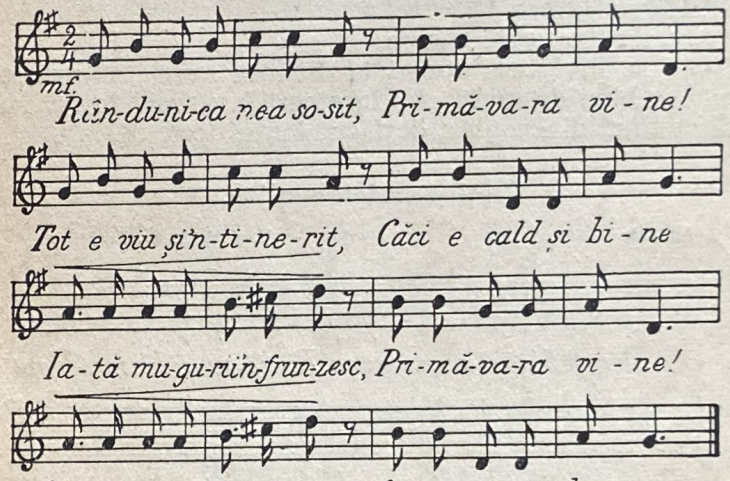

2. *Ger, zăpadă, tot s'a dus.*
Primăvara vine.
Verde-i jos, senin e sus,
E plăcut și bine.

Răsărit-au mândre flori.
Primăvara vine.
Și prin zări se văd cocori.
E plăcut și bine.

JOCURI DE MERS.

De-a toporașul.

Jocul. — Copiii stau în cerc și se țin de mână.

Unul din ei, ales mai nainte, merge prin cerc și întreabă din copil în copil :

— *Ai văzut toporașul?*

Cel întrebat răspunde :

— *Nu l-am văzut.*

După ce a pus mai multe asemenea întrebări, stăpânul toporașului ajunge la un copil care-i răspunde :

— *L-am văzut prin târg;*
Mânca și bea
Și de tine grijă n'avea.

Copiii se învârtesc atunci la dreapta sau la stânga, ținându-se bine de mâini. Ei încetează a se mai învârti, îndată ce unul din copii a desfăcut lanțul (cercul).

Frați și surioare la joc.

Andante — V. și M. de *Gr. Teodossiu*

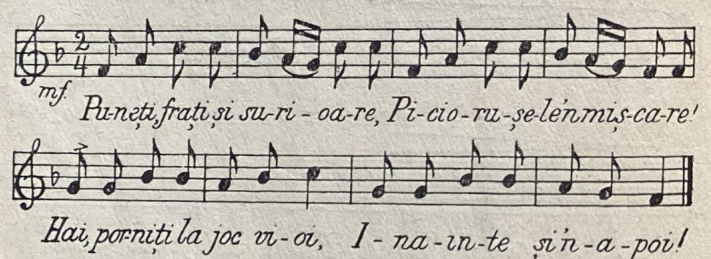

2. *Jocu 'n trup ne dă tărie,*
Și în suflet bucurie.
Hai, porniți la joc vioi,
Inainte și 'napoi!

Jocul. — Copiii se așează în cerc.

Se rânduesc patru conducători al jocului, cari vor sta în patru puncte ale cercului, la o egală depărtare unul de altul.

Se cântă mai întâi: „*La joc ne-am întâlnit voioși*" (pag. 112), în timpul cărui cântec copiii stau liniștiți.

Indată ce încep să cânte : „*Puneți, frați și surioare*", doi dintre conducătorii opuși se mișcă împreună cu copiii către mijlocul cercului și apoi se întorc cu toții înapoi.

La cuvintele : „*Hai, porniți la joc!*", se execută aceeași mișcare de către ceilalți doi conducători, bine înțeles împreună cu restul copiilor.

Când încep să cânte ultima strofă, se face aceeași mișcare de către tuspatru conducătorii, în același timp, împreună cu copiii respectivi.

Firicel, firicel.

Moderato — V. prel. și M. de *Gr. Teodossiu*

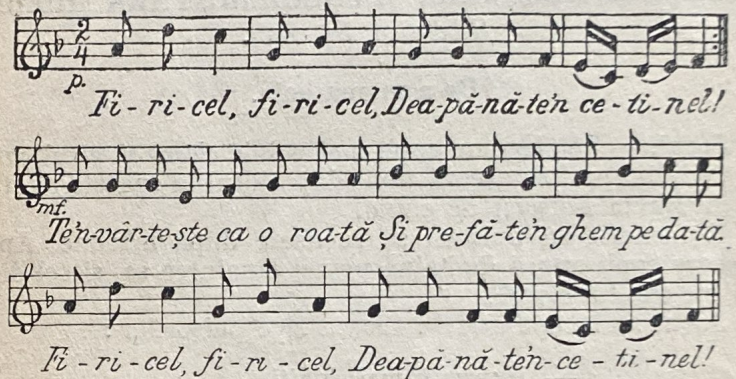

2. [:*Firicel, firicel,*
Te deșiră 'ncetinel!:]
Iți cântăm și noi voios
Cântecul tău cel frumos.
Firicel, firicel,
Te deșiră 'ncetinel!

3. [:*Firicel, firicel,*
Te înnoadă 'ncetinel!:]
Firicelul s'a 'nnodat
Și-un cerc mare am format.
Firicel, firicel,
Te înnoadă 'ncetinel!

Jocul. — Copiii, înșirați unul după altul, se prind de mână și formează *firicelul.*

Copilul dintr'o aripă a liniei stă nemișcat, formând un capăt al firicelului.

Când se cântă strofa I-a, cealaltă aripă se mișcă în spre dreapta, în jurul copilului nemișcat din aripa opusă, în așa chip ca să alcătuiască o spirală.

Când se cântă strofa a doua, copiii își ridică mâinile în sus, spre a forma porți, prin cari vor trece pe rând, începând cu cel din centru și continuând cu cei următori. In acest chip se va desface în ordine spirala, dinăuntru.

Când se cântă strofa a treia, copiii merg din nou în cerc, până când capetele lui se înnoadă unul cu altul.

Note. — 1. Maiestra se va așeza în capul aripei care se mișcă, spre a călăuzi mișcările copiilor.

2. Va avea grijă ca să nu se înghesue prea tare copiii, la facerea spiralei și la desfacerea ei.

3. Va observa ca, atunci când se va desface spirala, să rămână libere mâinile ultimei perechi de copii, așa ca cel din capătul spiralei să se învârtească în jurul său și să poată ieși afară din aceasta.

JOCURI DE ALERGARE ȘI PRINDERE, FĂRĂ MUZICĂ

(libere și în cerc).

De-a mama gaia.

Jocul. — Se alege un copil mai voinic *cloșcă* și altul *gaie*. Ceilalți copii se așează unul după altul la spatele cloștii, și închipue *puișorii de găină*.

E nemerit ca puișorii să se așeze după mărime. Apoi fiecare copil apucă de haină pe cel dinaintea sa, și cel dintâi pe copilul cloșcă.

Jocul se începe astfel : Cloșca zice puișorilor :

— Puișorii mei iubiți,
De gaia rea vă păziți !

Gaia, care stă în fața șirului de copii, se repede să apuce un puișor. Ea aleargă când pe o parte, când pe alta, căutând să înhațe puișorul din coada șirului. Dar cloșca îi ține calea ; iar puișorii se feresc de ea, alergând când la dreapta, când la stânga. Din când în când, gaia strigă către cloșcă :

— Am să-ți iau un puișor !
— Să nu-ți scot un ochișor !

îi răspunde cloșca și se repede înaintea găii, ca să-și apere puii.

Dacă gaia izbutește să atingă sau să prindă un puișor, îl duce la sine, și el nu mai ia parte la joc. Ea răpește puii unul câte unul și-i duce la cuibul său. Când cloșca a rămas șește.

Atunci se alege altă gaie și altă cloșcă, și jocul reîncepe.

De-a mama gaia

(Variantă)

Jocul. — Copiii, în loc să se țină de haine, își pun mâinile pe umerii jucătorului din fața lor sau își încing mijlocul cu câte un cordon, de care se țin.

Când gaia a atins pe doi puișori din coada șirului, jocul se sfârșește.

Acum acești doi copii iau rolurile de gaie și de cloșcă.

In ce privește pe fostele gaie și cloșcă, acestea trec între puișori, așezându-se îndată după noua cloșcă, și jocul reîncepe.

De-a ascunsele (de-a mija).

Jocul. — Copiii se așează în cerc. Unul din ei rostește cuvintele următoare, arătând la fiecare vorbă pe câte un copil, însă începând cu sine :

1. *Enghi,*	2. *Ala,*	*Treci la*		3. *O găină*
Penghi,	*Bala,*	*Loc !*		*Și-un*
Turcază, sau :	*Porto-*		sau :	*boboc,*
Rapița,	*Cala*			*Și o*
Papița	*Cioc,*			*rață*
Nod !	*Boc,*			*Făr' de cioc.*

Copilul pe care a căzut ultimul cuvânt *nod*, *loc* ori *cioc*, se face *ascunzător* sau *mijitor*.

Mijitorul rămâne în mijlocul cercului și-și ascunde fața cu mâinile.

Ceilalți copii se duc care încotro și se ascund pe unde găsesc. Când sunt gata, unul din ei strigă : *cucu !*

Atunci mijitorul pleacă în căutarea lor. Dacă izbutește să prindă pe vreunul, cel prins se face el mijitor. Dacă nu, se repetă jocul tot cu mijitorul de mai nainte.

Acest joc e foarte iubit de copii. Se cere însă ca să aibă un loc potrivit pentru ascuns.

Notă. — In grădinile de copii se pot împărți jucătorii în 2—3 cete, fiecare cu mijitorul său.

De-a ascunsele (de-a mija).

(Variantă).

Jocul. — Un copil care face pe mijitorul (ascunzătorul) este legat la ochi cu o batistă și dus lângă un zid, spre care va sta cu fața. Ceilalți copii se pitesc pe unde găsesc.

Din când în când, mijitorul întreabă : „*V'ați ascuns?*" Unul din copii răspunde : „*nu*", dacă nu s'au ascuns. Dacă însă s'au ascuns, răspunde : „*da*".

Atunci mijitorul se desleagă la ochi și pleacă în căutarea celor pitiți.

Acum aceștia dau fuga și caută să atingă zidul cu mâna, în partea unde a stat mijitorul.

Notă. — Locul unde se joacă copiii trebue să fie neted și fără de piedici pe el. Ar fi de dorit să fie acoperit cu nisip, spre a se preveni orice accident, în caz de cădere a copiilor.

JOCURI CU MUZICĂ

3

De-a ursul și cerbul.

V. de *Gr. Teodossiu*
Allegretto

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după 2 melodii populare

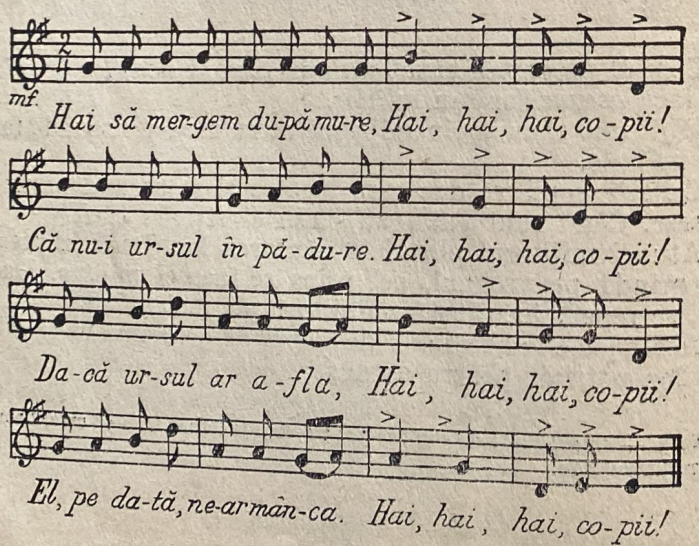

Copiii : *Hai să mergem după mure!*
Hai, hai, hai, copii!
Că nu-i ursul în pădure.
Hai, hai, hai, copii!
Dacă ursul ar afla,
Hai, hai, hai, copii!
El pe dată ne-ar mânca.
Hai, hai, hai, copii!

Ursul : *Eu sunt ursul și mi-e foame,*
Mor, mor, mor, copii!
Și vă pap în loc de poame.
Mor, mor, mor, copii!

Cerbul : — *Eu sunt cerbul și ți-am leacul,*
Mu, mu, mu, copii!
Când te-oiu da de-a berbeleacul.
Mu, mu, mu, copii!

Jocul. — Unul din copiii mai robuști se face *urs* și altul *cerb*. Ceilalți copii se așează unul după altul la spatele cerbului, închipuind puii de cerb, și se țin de mijloc unul de altul.

La început, ursul se ascunde undeva. In acest timp se cântă prima strofă.

Apoi cerbul întreabă : — *Ursule, ești acasă?* Ursul tace.

Corul copiilor repetă strofa întâia.

Cerbul întreabă din nou : — *Ursule, ești acasă?* Ursul răspunde :

— *Imi îmbrac cojocul, că mi-e frig,* sau *îmi trag cismele, că mă rod pietrele la tălpi.*

Acum corul cântă strofa a doua.

Ursul iese din ascunzătoare. Indată ce s'a sfârșit cântecul, el caută să prindă pe copilul din coada șirului. Cerbul îl apără cât îi stă în putință ; în cele din urmă, ursul tot pune ghiara pe el.

Jocul se continuă tot astfel, până când ursul a prins pe toți puii cerbului și-i duce unul câte unul la vizuina sa. Atunci jocul se sfârșește.

Notă. — Melodiile culese și notate de *B. Bartok*, op. cit.

Vin albinele.

V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

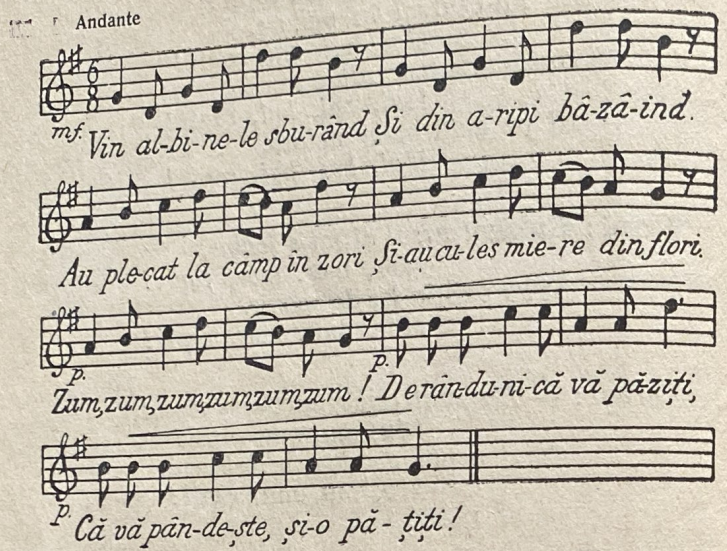

Jocul. — Copiii sunt aşezaţi în cerc, al cărui interior reprezintă o *stupină*.

Dintre ei se alege un copil ca *rândunică* şi alţi câţiva ca *albine*. Cei rămaşi în cerc stau la distanţă egală unul de altul şi cântă.

Copilul-rândunică stă la pândă în partea opusă, la oarecare depărtare de copiii-albine.

La cuvintele: „*Vin albinele sburând*", albinele risipite pe locul de joc se strâng în cerc şi se îngrămădesc laolaltă. Cuvintele: „*zum, zum, zum*" le cântă şi ele.

Apoi albinele înaintează în sbor capricios (înainte şi înapoi, la dreapta şi la stânga) către rândunică. Sborul îl imită copiii prin mişcarea în sus şi în jos a braţelor întinse în lături.

Totdeodată imită şi sbârnâitul albinelor prin bâzâitul buzelor.

Când se cântă versul: „*De rândunică vă păziţi*", care poate fi cântat şi de aceasta, rândunica, — aproape de care au ajuns albinele, — dă fuga după dânsele. Albinele se feresc de ea, alergând încoace şi încolo, în cerc şi în afară de cerc.

Dacă rândunica a izbutit să prindă vreo albină, cea prinsă se face rândunică.

Acum jocul se urmează cu două rândunici. Se sfârşeşte numai atunci când toate albinele au fost prinse pe rând şi au trecut de partea rândunicii.

Vin albinele.

(Variantă).

In sunetele cântecului precedent, copiii-albine vin în sbor către copilul-rândunică. Totdeodată ele bâzâie.

La cuvintele potrivite, rândunica se repede la ele.

Dacă a izbutit să prindă o albină, aceasta se face la rându-i rândunică; iar prima rândunică trece între albine.

In asemenea caz, maiestra are grijă ca la continuarea jocului să fie prinse tot atâtea albine câte au fost în joc, aşa ca fiecare copil să poată ajunge rândunică.

Ogarul şi iepurele.

Allegretto — V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

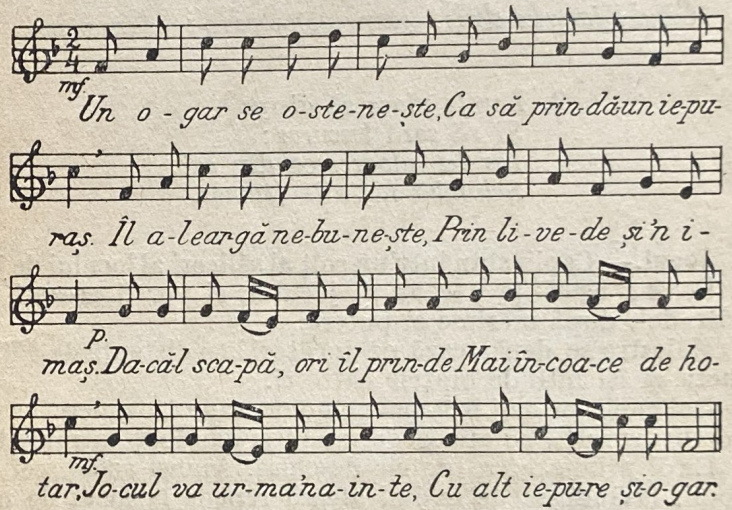

Jocul. — Un copil se face ogar, iar altul iepure. Ceilalţi copii cântă, pe când ogarul aleargă după iepure pe o distanţă anumită, până la un semn numit *hotar*. Acest joc se execută astfel:

Iepurele stă cu 5 paşi înaintea ogarului, la punctul de plecare. Când se începe cântecul, ei o iau la fugă, aşa ca ogarul să urmeze acelaşi drum ca şi iepurele.

Dacă iepurele e prins până la hotar, jocul se continuă cu alţi doi copii. Dacă nu e prins, copilul-iepure face o cotitură dincolo de hotar şi se întoarce în fugă la punctul de plecare, urmărit de ogar. Şi în acest caz, jocul se urmează cu alţi doi jucători.

Doi copii se ţin de mână.

V. de *Gr. Teodossiu*
Allegretto

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

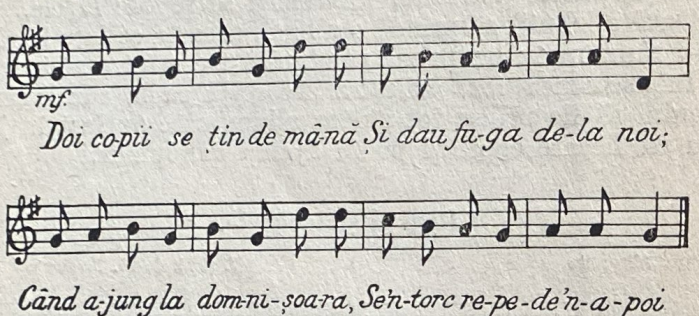

2. *Lor le place să alerge*
Şi să sară bucuros;
Iar la 'ntoarcerea din cale
Schimbă mâinile frumos.

Jocul. — Copiii stau într'un colţ al sălii ori al locului de joc. Pentru uşurinţa executării jocului, ei vor fi aşezaţi doi câte doi, după mărime şi putere.

Maiestra se depărtează de jucători la o distanţă de câţiva metri şi îşi întinde braţele către ei.

Doi copii, pe cari îi strigă pe nume, sau câte o pereche din copiii înşiruiţi, se apucă de mâini şi dau fuga la maiestră. Ea îi primeşte cu braţele deschise. Ajunşi acolo, cei doi copii, lăsându-se de mâini, pleacă repede la locul de pornire, având grijă ca în momentul întoarcerii să se apuce de mâna liberă până atunci.

Jocul se continuă cu alţi doi copii, fie chemaţi pe nume, fie dintre perechile gata de fugă.

De obiceiu, fiecare pereche aleargă (dus şi întors) atâta timp cât ţin cele 8 măsuri ale melodiei, aşa ca să se dea prilej la câţi mai mulţi copii să facă acest exerciţiu.

Cei cari au alergat se aşează la spatele celorlalte perechi de jucători.

Notă. — Melodia culeasă de *B. Bartok*. Op. citat.

Pisica şi şoarecele.

Andantino

V. şi M. *Gr. Teodossiu*

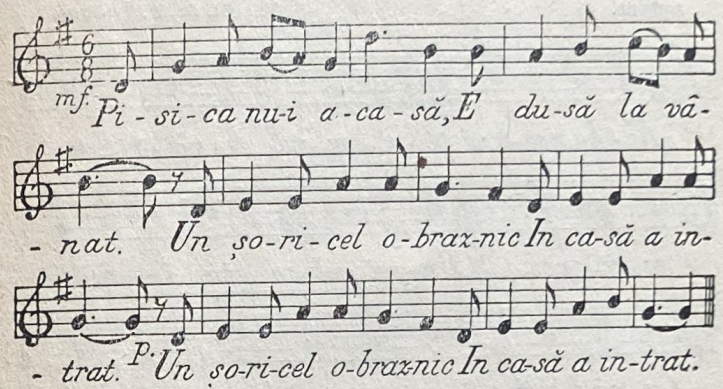

2. *Dar când pisica vine*
Pe şoarece-a zărit;
Acum la el se-aţine,
Să-l prindă negreşit.

Jocul. — Un copil mai mare închipue pe *pisică* şi altul mai mic pe *şoarece*; iar ceilalţi copii stau în cerc, care înfăţişează *camera*.

Copilul-pisică se aşează la pândă, la o mică depărtare de cerc; iar copilul-şoarece stă în mijlocul cercului.

După începerea cântecului, copiii îşi ridică braţele în sus, ca să înlesnească intrarea pisicii în cerc, prin spaţiul de sub ele; iar după ce a trecut, îşi lasă braţele în jos.

Pisica aleargă încoace şi încolo după şoarece şi caută să-l prindă. Şoarecele are voie să fugă în cerc şi afară din cerc; dimpotrivă pisica nu poate ieşi după el din cerc decât prin două porţi însemnate prin câte o batistă ţinută de câte doi copii vecini. Trecerea nu-i este îngăduită prin alte locuri, căci copiii, cum o văd venind, se ţin bine de mâini, se apropie unii de alţii, se lasă pe genunchi şi o împiedică să treacă printre ei. Deasemenea nici şoarecele n'are voie să se depărteze prea mult de cerc; ci trebue să intre înapoi, când pisica s'a luat după el şi s'a strecurat în afară de cerc.

Dacă pisica a izbutit să atingă cu palma şoarecele, amândoi copiii cari reprezintă aceste animale trec în cerc; iar alţi doi copii trec în rolurile de pisică şi şoarece.

Alba noastră pisicuță.

(Variantă).

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

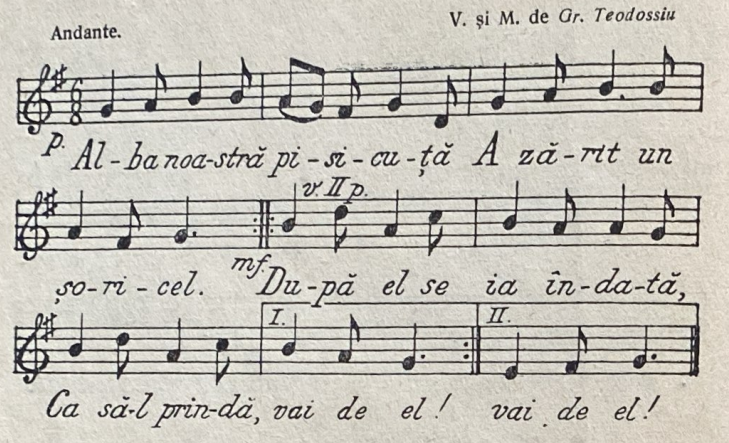

Jocul. — Copiii din cerc se învârtesc la stânga și la dreapta, în timpul când cântă și pisica urmărește pe șoarece.

Pe baltă.

V. după *I. Weichbrodt*
Moderat

M. de *Gr. Teodossiu*

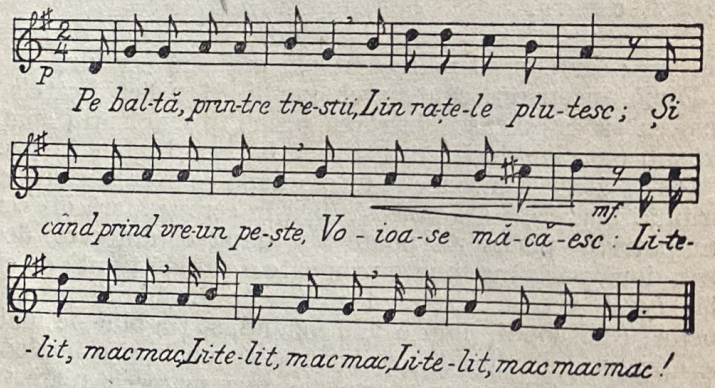

2. *Măicuța mult iubită*
Bobocilor grăi:
— Copii, băgați de seamă,
La tot ce voiu vorbi.
[:Litelit, mac, mac!..:]

3. *Când veți vedea sus uliul*
Rotindu-se în sbor,
Pitiți-vă pe dată
In trestii binișor!
[:Litelit, mac, mac!:]

4. *Bobocii văd un uliu,*
Deasupra lor sburând;
De frica lui, sărmanii,
In trestii se ascund.
[:Litelet, mac, mac!.:]

5. *Când, iată, vânătorul*
Pe uliu l-a 'mpușcat:
Și rațele scăpate
Voioase și-au strigat:
[:Litelet, mac, mac!...]

6. *Bobocii, ce-au prins minte,*
Măicuței mulțumesc;
Și sfatul ei cuminte
Oricând îl prețuesc.
[:Litelet, mac, mac!..:]

Jocul. — Copiii stau în cerc, al cărui interior închipuește *balta cu trestii*. Ei se țin de mână și se învârtesc la dreapta (stânga).

Un copil mai mare este *mama bobocilor de rață*. Alți cinci copii închipuesc *bobocii*. Rața și bobocii stau în interiorul cercului, unul lângă altul. Al șaptelea copil este *uliul*, iar al optulea face pe *vânătorul*. Uliul și vânătorul stau în afară de cerc.

Strofa întâia o cântă toți copiii. In acest timp, rața și bobocii imită înnotul, cu ajutorul brațelor.

Strofele a doua și a treia le cântă numai mama bobocilor.

La strofa a patra, uliul intră în cerc și se învârtește în jurul bobocilor de rață. Aceștia se ciucesc, stând cu capul între mâini, ca și cum s'ar ascunde.

La strofa a cincia, vânătorul intră în cerc și împușcă uliul.

La strofa a șasea, bobocii se ridică din nou în picioare și fac o mișcare de mulțumire către mama lor, plecându-se frumos înaintea ei.

Strofele a patra, a cincia și a șasea le cântă tot cercul.

Jocul după *A. Köhler.*

Notă. — Cuvintele „*litelit, mac, mac!*" le vor cânta totdeauna numai copiii cari închipuesc rața și bobocii de rață.

Vânătorul.

Tempo di marcia

V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

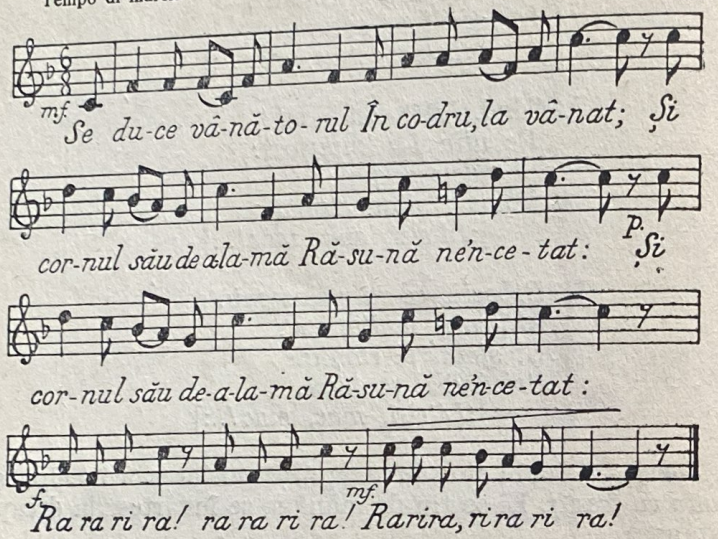

2. *Vânatul iese 'n cale*
Scornit de mulţi gonaci;
[:Şi caută scăpare
Fugând printre copaci:].
Ra ra ri ra...

Jocul. — Copiii stau aşezaţi în cerc. Inainte de a începe jocul, se desemnează un loc de scăpare într'un colţ undeva.

Se alege apoi un copil care să închipue pe *vânător* şi se leagă cu o batistă la mână, spre a se deosebi de ceilalţi jucători.

Restul copiilor se împarte în două grupe: I. *grupa vânatului* (iepuri, cerbi, vulpi); 2. *grupa copacilor din codru* (fagi, stejari, brazi, etc.).

Copiii cari închipuesc copacii pot rămânea în cerc, la o depărtare mare unii de alţii, sau se împrăştie pe locul de joc, la distanţe egale. De obiceiu ei cântă cântecul.

In acest timp, copiii-vânat sar pe lângă copaci, de jur împrejurul acestora.

La semnalul: „*Ra ra ri ra*", vânătorul, care până atunci mersese în timp de marş încoace şi încolo, se repede după copiii-vânat. Aceştia o iau la fugă printre spaţiile libere dintre copiii-copaci, nelăsându-se să fie prinşi. Cine a ajuns la locul de scăpare, nu mai poate fi prins.

Când vânătorul n'a prins nici un copil-vânat, se repetă jocul, cu copiii în aceleaşi roluri. Când însă a prins vreunul, îl ţine de mână şi se ajută cu el ca să prindă alt vânat.

Note. — 1. Când vânătorul a prins un număr hotărît de copii-vânat, atunci copiii-copaci se fac vânat şi viceversa; iar cel din urmă prins se face vânător, ca un fel de răsplată că a putut să reziste până atunci. Jocul se urmează ca mai nainte.

2. Se mai poate alege ca vânător unul dintre copiii rămaşi neprinşi. Experienţa, în asemenea cazuri, este cea mai bună îndrumătoare.

JOCURI DE SĂRIT.

Aideţi, fraţi.

Vesel

V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

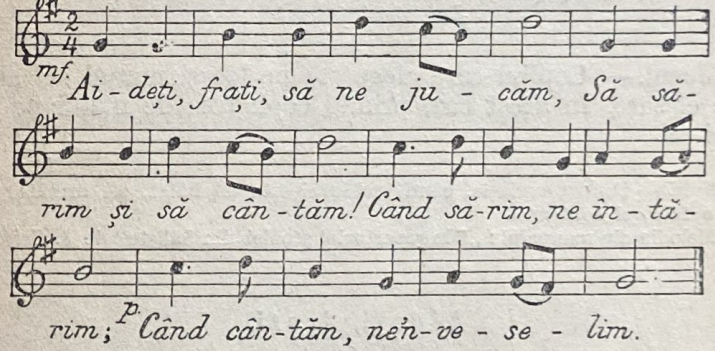

Jocul. — Copiii sunt aşezaţi în cerc, afară de unul, care stă în mijlocul cercului. El chiamă pe un alt copil la sine, făcându-i totdeodată semn cu mâna. Apoi îşi pun reciproc mâinile pe umeri şi sar în tact, după ritmul melodiei, fără să râdă ori să se depărteze de locul unde sar.

Când se repetă jocul, primul copil merge la loc în cerc; iar cel de al doilea alege alt copil, cu care sare.

Săriturile se vor face pe vârful picioarelor, ca să nu se sdruncine corpul copiilor.

Alideți, frați.

(Variantă).

V. de *Gr. Teodossiu*

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

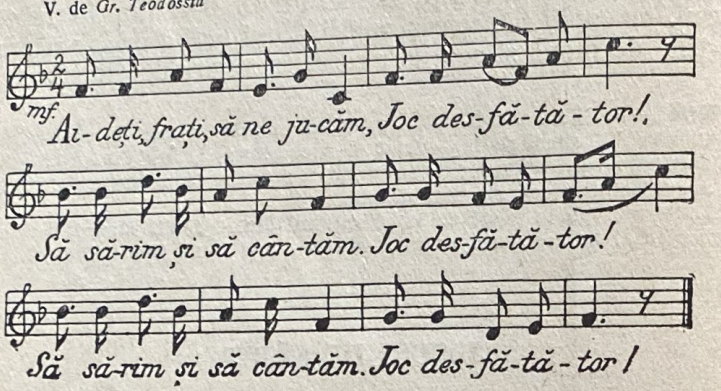

Când sărim, ne întărim,
Joc desfătător!
[:Când cântăm, ne 'nveselim,
Joc desfătător!:]

Jocul. — Copilul care alege stă pe loc și numai cel ales de el sare. In acest caz, primul copil ține de mâini pe al doilea.

Note. — Pentru variație, când jucătorul este un băiat, cel următor va fi o fată, și contrariu.

Melodia din manualul : „Din repertoriul școalei din Sălişte" de *I. Crișan.*

Aideți, frați.

(Variantă).

Jocul. — Săriturile le execută toți copiii din cerc, în mod simultan.

In acest caz, jucătorii se așează în perechi și la un semnal dat se întorc față în față doi câte doi și își pun mâinile pe umeri; iar la un nou semnal sar în tact.

In timpul jocului, copiii cântă și se privesc în ochi, fără să râdă și fără să-și schimbe locul pe care sar.

Cum se vede, acest joc este și un exercițiu bun pentru desvoltarea *voinței inhibitoare.*

Sai, copile.

V. de *Gr. Teodossiu*
Andantino

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular

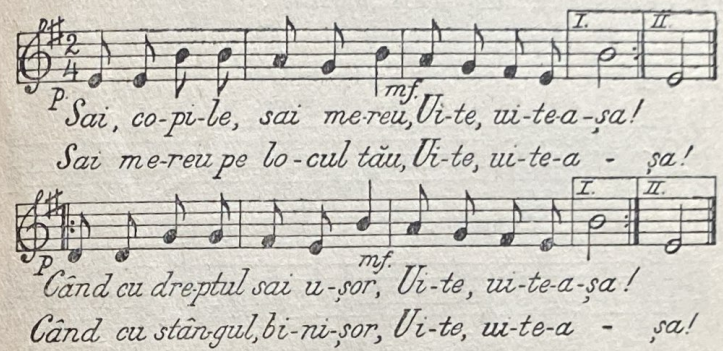

Jocul. — Copiii stau în cerc. Un copil stă în centru, cu mâinile în șolduri, și sare pe piciorul drept (stâng). Ceilalți copii cântă și bat din palme potrivit ritmului.

Odată cu sfârșitul cântecului, sfârșește de sărit și copilul din mijlocul cercului. Atunci vine la rând un alt copil. Locul acestuia în cerc este ocupat de cel dinaintea sa.

Notă.— In loc de : „*Sai, copile*", se poate zice : „*Sai, Vasile*", ori : „*Sai, Lenuțo*", după numele săritorului sau al săritoarei.

Sai, copile.

(Variantă).

Jocul. — „Sai, copile" se poate executa de câte doi copii deodată. In acest caz, ei vor sta față în față sau pe o linie. Pot fi liberi sau se pot ține de mâini. Pot chiar să-și pună brațele unul peste altul, ca la sârbă.

Când au sfârșit de sărit, vin la rând alți doi copii. Locul acestora în cerc este ocupat de cei cari au sărit mai nainte.

Jocul se urmează tot astfel, până când au sărit toți copiii din cerc.

Notă. — Dacă exercițiul s'a făcut sărind pe piciorul stâng, la repetarea lui se va executa pe piciorul drept.

JOCURI DE BRAŢE, MÂINI ŞI DEGETE

Lămurire. — Diferitele exerciţii de mişcare a braţelor, a mâinilor şi a degetelor pot fi însoţite de melodia cunoscută, după care se cântă *„Alfabetul"*, de obiceiu cu monosilabele *„tra la la"*.

Clopoţelul.

V. de * * * Voios — M. de * * *

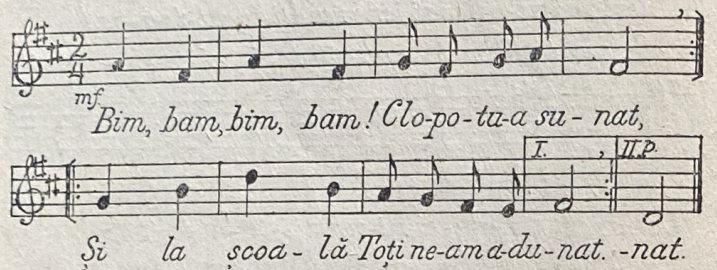

2. [:*Bim, bam, bim, bam,*
Să lucrăm voioşi:];
[:*Şi prin muncă*
Să fim sănătoşi:].

3. [:*Bim, bam, bim, bam,*
Să cântăm frumos:]
[:*Cântec dulce*
Şi melodios:].

Jocul. — Mâinile închipuesc clopoţelul.
La cântarea primei strofe, mâna dreaptă e clopoţel.
La cântarea strofei a doua, mâna stângă e clopoţel.
La cântarea ultimei strofe, ambele mâini sunt clopoţei.
In această ordine, mâinile se mişcă în tact, imitând bătaia limbii clopoţelului.

Tricolorul.

Cuvintele de * * * Măreţ — M. prel. de *Gr. Teodossiu*

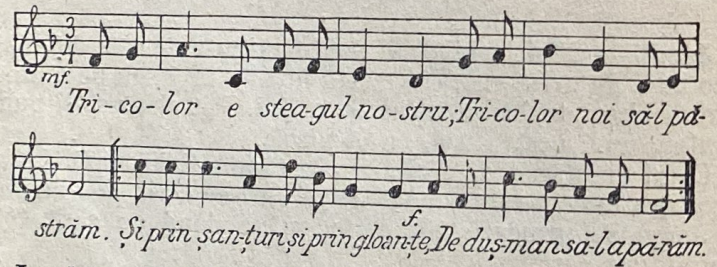

Jocul. — Copiii îşi închipuesc că steagul e mâna cu degetele întinse şi apropiate, şi că mânerul steagului e braţul. Ei imită cu mâna fâlfâitul steagului. Se pot folosi şi steguleţe reale, de hârtie tricoloră, pe cari copiii le fâlfâe în timpul cântecului. Pentru executarea jocului se va folosi întâi o mână, apoi cealaltă, în sfârşit ambele mâini.

Leagăn, legănaş.

Andantino — V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

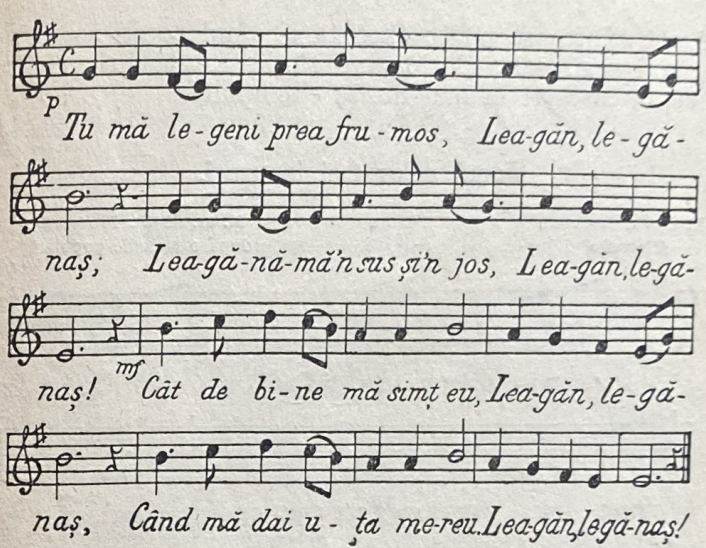

1. 3 şi 5. *Tu mă legeni prea frumos,*
Leagăn, legănaş!
Leagănă-mă 'n sus şi 'n jos.
Leagăn, legănaş!

4. *Mă faci vesel şi voios,*
Leagăn, legănaş!
Când mă porţi în sus şi 'n jos.
Leagăn, legănaş!

6. *Leagănă-mă ne'ncetat,*
Leagăn, legănaş!
Să mă bucur necurmat.
Leagăn, legănaş!

Jocul. — Câte doi copii stau faţă în faţă, în picioare, şi se ţin de mâini. Ei îşi mişcă mâinile încoace şi încolo, în ritmul cântecului.
Odată cu mişcarea braţelor, pot executa şi mişcarea corpului, în acelaşi mod ritmic.

Leagăn, legănaş.

(Variantă).

Jocul. — Aceleaşi mişcări pot fi executate numai de câte un copil. Pe lângă aceasta, va marca şi timpii măsurilor cu ajutorul picioarelor.

Leagăn, legănaș.

(Variantă).

Acest cântec se poate executa și când copiii se dau în leagănul real, care n'ar trebui să lipsească din grădinile de copii, instalat în mai multe exemplare.

Jocul celor trei iepurași.

V. de *Gr. Teodossiu*
Allegretto

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

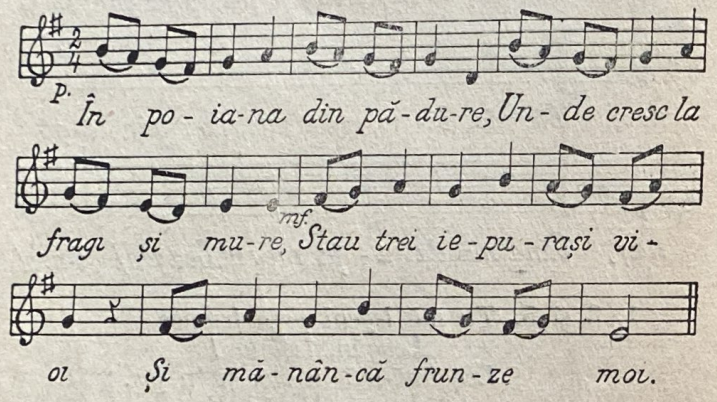

2. *Vânătorul mi-i pândește*
Și cu pușca mi-i ochește.
Paf! dar glonțul n'a lovit;
Iepurașii mi-au fugit.

Jocul. — Cercul copiilor reprezintă copacii din pădure. Ei închipuesc crăcile, ramurile și frunzele copacilor, prin ridicarea în sus a brațelor, prin ținerea lor în diferite poziții și prin resfirarea și mișcarea degetelor.

Trei copii fac pe *iepurași*, imitând urechile acestora prin mâinile ridicate deasupra capului; iar mersul, prin sărituri ușoare pe vine; al patrulea e *vânător*.

Iepurașii imită ruperea frunzelor pentru hrană, pe când vânătorul îi pândește de departe.

La cuvintele: *„Și cu pușca mi-i ochește"*, vânătorul imită cu brațul așezarea puștii la ochi, în timp ce iepurașii dau fuga și se ascund după copaci. La cuvântul *„paf"*, vânătorul și copiii din cerc, cari înfățișează copacii, își lovesc palmele una de alta, spre a imita sgomotul împușcăturii.

Jocul celor trei iepurași.

(Variantă)

Jocul. — Intr'unele școale, vânătorul mai are și rolul de a alerga după iepurași și de a prinde măcar pe unul din ei.

Cu aceasta se sfârșește jocul, început și executat ca și cel precedent, ca să se continue cu alți copii ca *iepurași* și ca *vânător*.

Mâna și mingea.

V. tr. de *Gr. Teodossiu*
Andantino

M. de *Gr. Teodossiu*
în forma populară

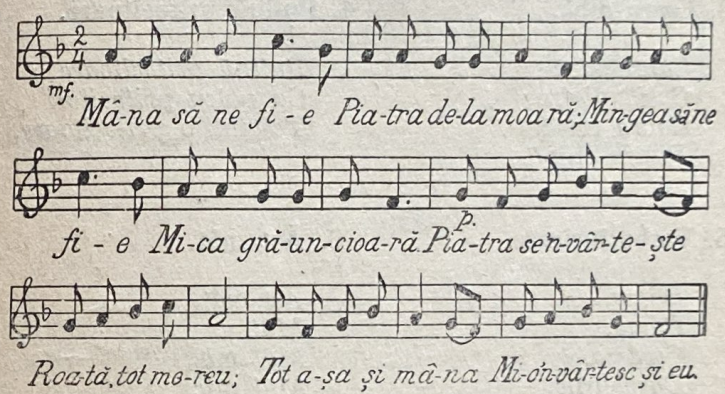

Jocul. — In acest joc, mâna copilului închipue *piatra morii*, iar mingea este *bobul de grâu* dus la măcinat.

Copiii țin mingea în palma mâinii drepte. Ei își învârtesc mâna odată cu mingea, fie în aer, fie pe masa de lucru, în timpul cântecului, și cu deosebire când cântă strofa a doua.

Același exercițiu se va executa și cu mâna stângă, care este așa de nedreptățită față de cealaltă.

Cu cât vor fi mai multe mingi disponibile, cu atât mai mulți copii vor lua parte la acest joc.

Note. — 1. Mingile se aruncă în șorțul copiilor, ținut cu ambele mâini, dintr'un coș, unde ele se pun de obiceiu. Li se dau din centrul cercului, când copiii merg în rând, în jurul aruncătorului.
După ce jocul s'a sfârșit, fiecare copil aruncă mingea în coșul mingilor.
2. După Froebel, mingea e primul lucru de joc al copilului.

MIŞCĂRILE LIMBAGIULUI.

Frământări de limbă.

1. Hrib şi hârb.

Hrib fript,
Hârb frânt.
Hrib fript,
Hârb spart.

2. Capra albă.

Capra albă,
Piatra albă;
Calcă capra,
Crapă piatra.

3. Capra albă.

Capra albă
Calcă piatra;
Capra calcă,
Piatra crapă.

4. Putină pritocitoare.

Putină pritocitoare
Cu patru pritocitori
Tot într'o pritocitoare.

5. Vorbe înşirate.

Dârza,
Bârza,
Cocârza.
Daraburuc
Cu ciubuc.
Treanca,
Fleanca,
Mere acre.

6. Ăst mâţ.

Ăst mâţ,
Mâţ,
Mâţ mic,
Mâţ mic
este.
Mâţ mic
Fuse.

7. Scroafa şi purceii.

Am o scroafă
Cu nouă purcei.
Suri, muri.
Sug cât pot,
Râmă tot
Şi fug în tufă.

8. Prepeliţă pestriţă.

Prepeliţă pestriţă
Cu 12 pui pestriţi.
E pestriţă
Prepeliţa pestriţă,
Dar îs mai pestriţi
Puii prepeliţei pestriţe
Decât prepeliţa pestriţă.

DANŢURI DE COPII (CU MUZICĂ)

Cercul de trandafiri.

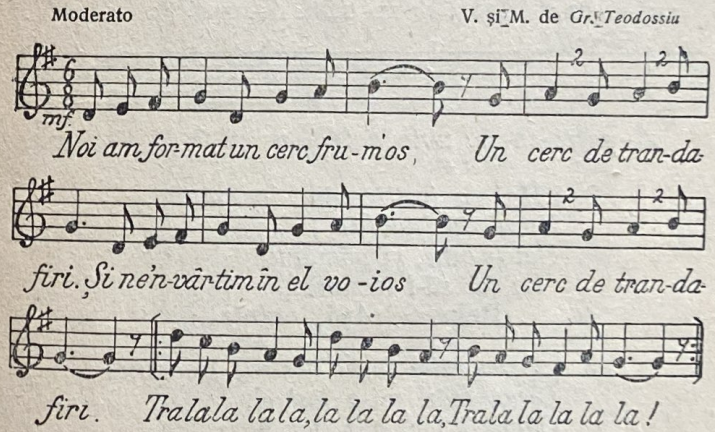

2. *De mâini acum ne despărţim,*
Un cerc de trandafiri!
Şi singuri, iată, ne 'nvârtim.
Un cerc de trandafiri!
Tra la la...

Jocul. — Copiii formează un cerc închis.

Când se cântă strofa întâia, ei se învârtesc la dreapta (stânga).

Când se cântă strofa a doua, la cuvintele : „*De mâini acum ne despărțim*" se lasă de mâini ; iar la : „*Și singuri, iată, ne 'nvârtim*", fiecare copil se învârtește în jurul său la stânga (dreapta).

La refrenul : „*Tra la la*", se țin iarăși de mâini și se leagănă în tact, înainte și 'n lături, ca trandafirii bătuți de vânt.

Tărășelul.

Vers. de * * *
Allegretto

Muzică populară
Not. de *Gr. Teodossiu*

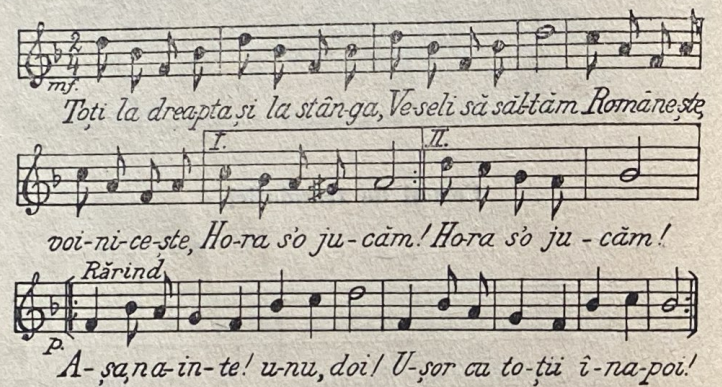

2. [:*Hai ca frații mână 'n mână*
Hora s'o 'nvârtim !
Bateți bine, și pământul
La joc să-l trezim !:]
Refren. [:*Așa 'nainte...*:]

3. [:*Drag mi-e jocul nostru, Doamne,*
Drag, măi, mi-a fost el.
Când îl joc, așa îmi pare
Că nu-s mititel:].
Refren. [:*Așa 'nainte....*:]

Jocul. — Copiii joacă în cerc închis, ținându-se cu mâinile de umerii vecinilor, ca la sârbă.

Când cântă primele două versuri din strofa întâia, fac pași de marș pe loc, începând cu piciorul drept. Ei duc piciorul drept înainte (în formă de semicerc sau nu) și-l aduc apoi la loc ; apoi duc stângul înainte și-l aduc la loc. Această mișcare a picioarelor o execută de trei ori și sfârșesc cu o bătaie dată odată cu piciorul drept.

Când cântă ultimele două versuri din strofa întâia, copiii repetă mișcările de mai sus, începând însă cu piciorul stâng, cu care bat odată, la sfârșitul ultimului vers.

La cuvintele „*Așa 'nainte*" fac cu piciorul drept un pas către centrul cercului, în timp ce stângul se leagănă, și apoi vin la loc. La „*unu, doi*" ei fac doi pași în spre centru.

La cuvintele „*Ușor cu toții*" fac un pas înapoi (în afară) și vin la loc ; la „*înapoi*" fac doi pași în afară, ca să ajungă la locul de unde au plecat.

Când cântă celelalte strofe, copiii joacă la fel.

Comunicat de d-ra *Al. Adamescu*

Frunză verde busuioc.

Vers. de *Eliza A. Nicolaide*
Timp de horă

M. de *Gr. Teodossiu*

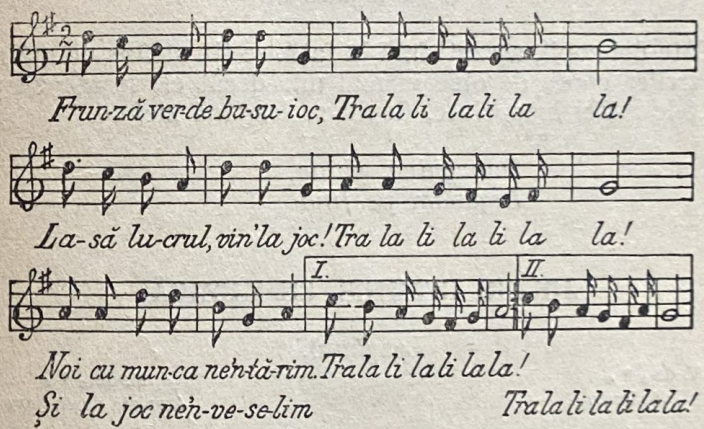

2. *Frunză verde și-o lalea,*
Să jucăm hora colea :
[:*Tot cu râs și voie bună,*
Până vine dalba lună:]

3. *Frunză verde de trifoiu,*
Să jucăm doi câte doi ;
[:*Apoi iarăși mână 'n mână,*
Să jucăm hora 'mpreună:]

4. *Frunză verde ismă creață,*
Am juca pân' dimineață ;
[:*Frunză verde lemn de soc,*
Să mai stăm puțin pe loc:]

Jocul. — Hora busuiocului se poate juca în paşi de sârbă. Copiii aşezaţi în cerc deschis merg spre dreapta, ţinându-se cu braţele întocmai ca la sârbă şi făcând aceiaşi paşi ca la acest joc naţional.

In acest timp, copilul din extremitatea dreaptă execută o întoarcere înăuntru în spirală, ca la jocul : *„Firicel, firicel"*, cât ţin primele două măsuri.

Cu cântarea versului : *„Noi cu munca ne 'ntărim"*, spirala se desface din afară înăuntru, copilul din capătul stâng mergând spre dreapta, tot în paşi de sârbă, împreună cu ceilalţi copii, legaţi unul de altul prin braţe.

Jocul se continuă mai departe în acelaşi chip.

Notă. — Dacă numărul copiilor e mare, mersul spre dreapta poate ţinea cât timp se cântă strofa întâia; iar mersul spre stânga, cât ţine strofa a doua.

JOCURI RITMICE, FĂRĂ MUZICĂ.

De-a legănuşul.

Câte doi copii, aşezaţi faţă 'n faţă, se ţin strâns de mâini. Al treilea copil, de obiceiu mai mic decât ei, se aşează pe braţele astfel încopciate. Copiii se leagănă zicând :

Panaghina, ghina,
Legănăm pe fina.

JOCURI RITMICE, CU MUZICĂ.

Leagănul.

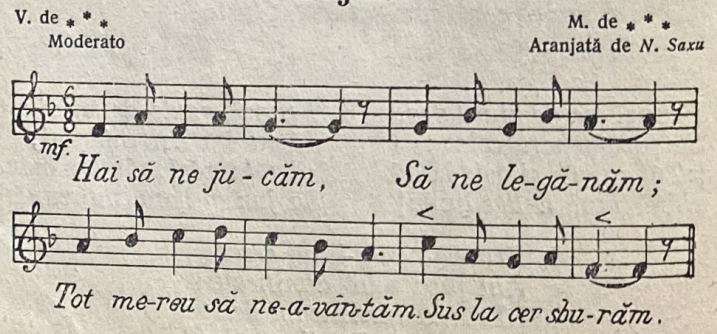

Jocul. — Copiii sunt aşezaţi în cerc, în grupe de câte trei. Ei formează linii, linii, şi stau cu faţa în aceeaşi direcţie.

La un semnal dat, cei doi copii mărginaşi din fiecare linie se aşează faţă în faţă şi se apucă de mâini, având între ei pe copilul din mijloc.

Copiii aflaţi faţă în faţă închipuesc câte un *leagăn;* iar copilul din mijloc, pe copilul *care se dă în leagăn.* Acesta din urmă se ţine cu mâinile de ale copiilor cari îl împresoară.

La comanda : *„Incepem"*, copiii încep să cânte. In acelaşi timp, copiii leagăne, făcând paşi laterali pe loc, se leagănă în tactul cântecului ; iar copiii cari se dau în leagăn, făcând paşi înainte şi înapoi, imită legănatul. Când au ajuns la cuvintele : *„Sus la cer sburând"*, copiii leagăne fac un salt uşor şi-şi desfac totdeodată braţele ; iar copiii din mijloc schimbă leagănul, trecând fiecare la leagănul din faţa sa.

Comunicat de d-ra *Ersilia Georgescu.*

Leagănul.
(Varianta I).

Jocul. — Spre a se face jocul mai distractiv şi pentru copiii leagăne, după un număr oarecare de schimbări de leagăn ale copiilor de legănat, copiii din dreapta trec în locul acestora şi viceversa.

Apoi, după ce noii copii de legănat s'au dat de mai multe ori în leagăn, trec în locul lor copiii din stânga ; iar ei, în locul acestora.

In acest chip, toţi copiii devin pe rând leagăne şi copii de legănat.

Leagănul.
(Varianta II).

Jocul. — Se poate executa şi de către copiii aşezaţi în şiruri de câte trei, unele după altele, în linie dreaptă, iar nu în cerc.

Intr'un asemenea caz, la schimbarea copiilor de legănat, fiecare copil ajuns la linia din frunte trece înapoi la perechea din urmă, care rămăsese fără copil de legănat.

Numai după ce în fiecare linie sunt trei copii, se reîncepe cântecul şi, odată cu el, jocul.

Cântec de seară.

V. de *G. Coşbuc* — M. de *Gr. Teodossiu*

Moderato

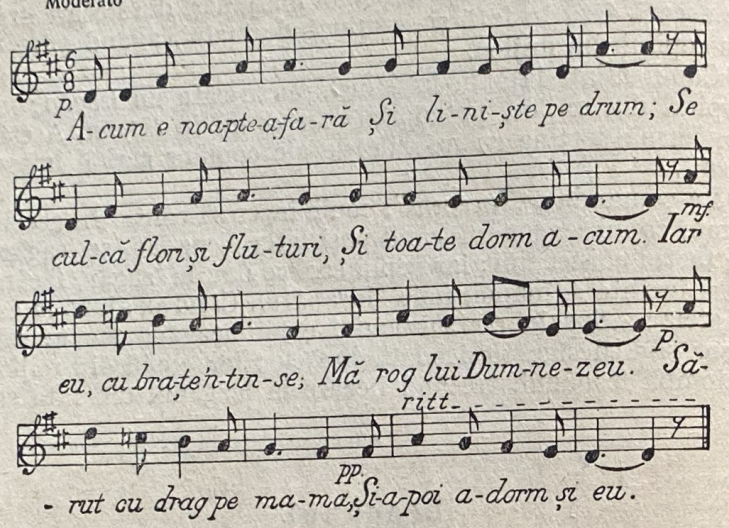

Jocul. — Copiii cântă încetişor şi merg în măsură, cu paşi mărunţi şi tăcuţi.

La cuvintele: „*Acum e noapte-afară*" fac gesturi potrivite de învăluire. La cuvintele: „*Şi linişte pe drum*" se opresc din mers şi-şi pun degetul arătător în dreptul buzelor.

La cuvintele: „*Se culcă flori şi fluturi*", ei continuă să meargă discret, şi totdeodată îşi pun mâinile palmă în palmă, le aduc astfel unite în stânga capului, pe care îl reazemă de dosul celei stângi.

La cuvintele: „*Şi toate dorm acum*" se opresc din mers, cântând foarte încet, îşi pun palmele unite în dreapta capului, pe care îl reazemă de ele, şi închid ochii

La cuvintele: „*Iar eu cu braţe 'ntinse*" îşi ridică braţele şi ochii către cer, cu piciorul stâng înainte şi cu cel drept înapoi, puţin înclinate dela genunchi.

La cuvintele: „*Mă rog lui Dumnezeu*" schimbă atitudinea precedentă, lăsându-şi mâinile şi capul în jos, în semn de adâncă cucernicie.

In timpul acestei scene fac şi o mişcare de dare înapoi, în sensul că fiecare picior, tot înclinat, se mută cu câte un pas înapoi, în mod alternativ şi fără de sgomot.

La cuvintele: „*Sărut cu drag pe mama*" copiii cântă mai tare, figura lor capătă o expresie de bucurie. Braţele li se avântă înainte, se unesc; iar cu picioarele fac un salt, ca să poată astfel ajunge gâtul mamei.

La cuvintele: „*Şi-apoi adorm şi eu*", vocile copiilor sunt fără putere şi cu totul pierdute. Ei merg din ce în ce mai încet şi mai rar. Fac o mişcare de unire a palmelor, şi apoi de ridicare, şi, stând cu ochii închişi, îşi reazemă partea stângă a feţei, plecându-şi totdeodată şi corpul către dreapta, spre a închipui pe copilul care doarme în pătuţul şi pe perna sa. In această poziţie rămân şi după sfârşitul cântecului, până la semnalul maiestrei.

Iute noi din pat sărim.

V. de * * *

Mişcare de marş

Melodie cunoscută
Ar. de *Gr. Teodossiu*

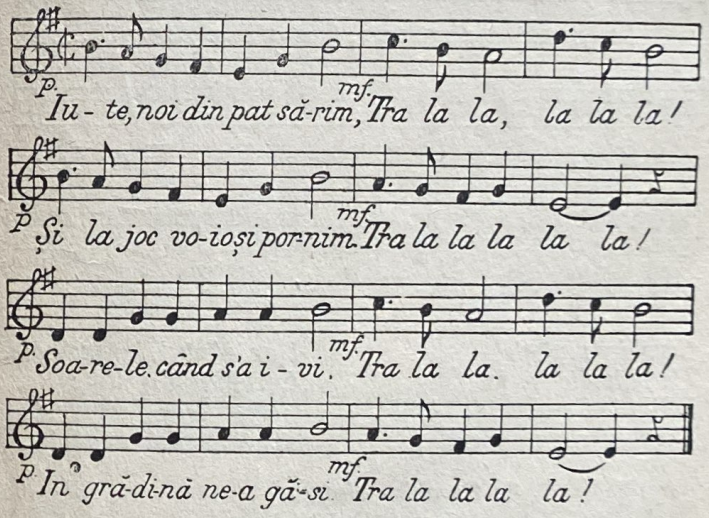

2. *Flori frumoase s'adunăm,*
Tra la la...
Şi'n buchet să le-aşezăm.
Tra la la...
Şi să prindem fluturaşi
Tra la la...
Sprintenei şi drăgălaşi.
Tra la la...

Jocul. — La cuvintele: „*Iute noi din pat sărim*", copiii sar odată în sus. Când cântă: „*Şi la joc voioşi pornim*", merg înainte cu paşi mici şi repezi.

La cuvintele: „*Soarele, când s'a ivi*", arată cu mâna dreaptă spre cer.

Când vorbesc de flori, arată cum le culeg și le fac buchet. Pentru aceasta întind mâna dreaptă către pământ și fac o mișcare de aplecare a trunchiului.

In sfârșit, când vorbesc de prinderea fluturilor, fac o mișcare cu mâinile în aer, ca și cum i-ar prinde.

Cuvintele: „*Tra la la*" le însoțesc cu bătăi din palme, în tact.

Notă. Cântecul de mai sus se poate folosi și ca *marș*.

Corabia.

Legănat

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

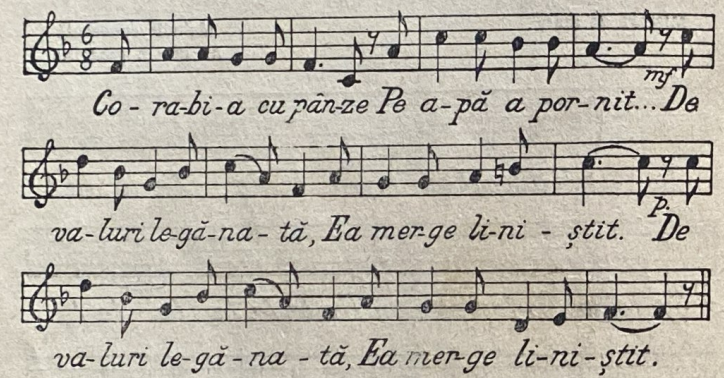

2. *Corabia plutește*
Pe valurile 'n joc,
[:*Și când nu suflă vântul,*
Corabia stă pe loc.:]

3. *Dar vântul iarăși bate...*
Corabia n'a stat;
[:*Ea merge fără frică*
Spre țărmul depărtat.:]

4. *Corabia plutește*
Pe apă liniștit;
[:*Acum ea se oprește*
In portul mult dorit.:]

Jocul. — Copiii se leagănă în mers, ca și corabia pe apă. La cuvintele: „*Corabia stă pe loc*", odată cu încetarea cântecului, se opresc și ei, spre a continua mersul mai departe, când încep să cânte strofa a 3-a.

La strofa a patra, mișcarea copiilor se mai încetinește, ca și cântecul.

Țesătorii.

Allegretto

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

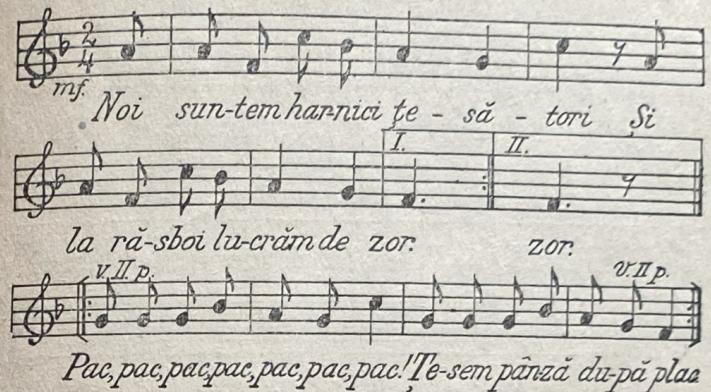

2. *Și firele le împletim*
Cu o suveică ce svârlim.
[*Pac, pac, pac,...:*]

3. *Din lâna bine răsucită*
Noi țesem stofă felurită.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

4. *Din fire trainice de in*
Noi țesem drilul cel mai fin.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

5. *Din borangicul de mătase*
Noi țesem văluri prea frumoase.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

6. *Din firele de bumbăcel*
Noi țesem pânză fel de fel.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

7. *Mai țesem pânze cenușii,*
Albastre, roșii, cafenii.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

8. *Războiul cânită tot mereu*
Și mult ne place cântul său.
[:*Pac, pac, pac,...:*]

Jocul. — Copiii stau în cerc și cântă, imitând totdeodată mișcările războiului de țesut.

Când cântă: „*Pac, pac, pac...*" își mișcă picioarele și mâinile în tact, întocmai ca țesătorii la războiul de mână. Ei tropăe cu picioarele, unul după altul, ca să imite schimbarea ițelor prin călcători (iepe) și bat din palme în cadență, ca să reprezinte zgomotul războiului în activitate.

Atunci jucătorii își pot trece sau arunca dela mână la mână o suveică.

Jocul rândunicilor.

Versurile de * * *
Allegretto

M. de *Gr. Teodossiu*

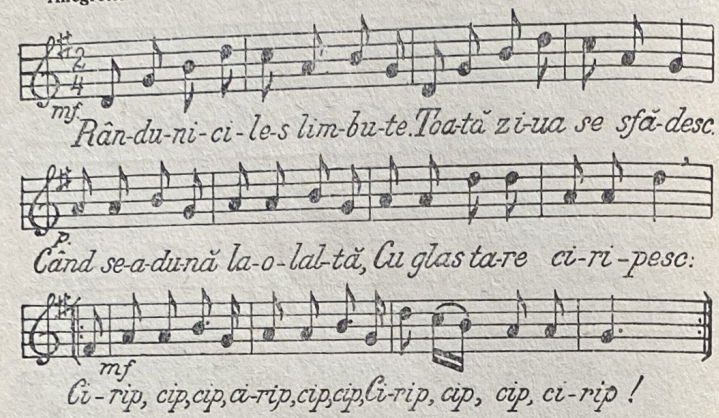

2. *Ouăle şi puişorii:*
Iată care-i fala lor;
Oricui vrea să le asculte
Ele ciripesc de zor:
[:*Cirip, cip, cip, etc.!*:]

3. *Când soseşte recea toamnă,*
De plecare se gătesc;
Sub o streaşină se-adună
Şi le-auzi cum ciripesc:
[:*Cirip, cip, cip,* etc.*!*:]

4. *Pleacă 'n stoluri fără număr*
Şi se duc în alte ţări;
— „Bun rămas!" zic întristate
Ciripind din depărtări:
[:*Cirip, cip, cip, etc.*:]

Jocul. — Numărul copiilor trebue să fie cu soţ. Se stabileşte dela început care din ei să fie No. 1 şi care No. 2. No. 1 stă totdeauna la dreapta No. 2 şi amândoi formează o pereche.

Fig. 1. La strofa 1-a, copiii stau în cerc. Ei fac paşi tot mereu spre dreapta. mişcând când piciorul stâng, când cel drept. Mişcările se încep cu piciorul drept, care stă mereu înainte, pe când cel stâng trebue să se găsească mereu în dosul piciorului drept. Se urmează cu aceiaşi paşi, până când se cântă primele patru măsuri.

Acum copiii se întorc spre stânga, şi merg începând cu piciorul stâng, care va sta mereu în faţa piciorului drept, până când se cântă alte patru măsuri. Copiii se opresc, fiecare lângă tovarăşul său.

La cuvintele: *„Cirip, cip, cip!.."* copiii încep salutul în mod ritmic, întâi cu tovarăşul, apoi cu vecinul; şi revin iar la tovarăş, iar la vecin, până când termină cu cântarea ciripitului.

Fig. 2. La strofa a 2-a, numerele 2 îngenunchiază, simulând cuibul. Copiii cu numărul 1, cu mâna stângă în şold, cu cea dreaptă uşor încovoiată ca un arc deasupra capului, se învârtesc în jurul pasării îngenunchiate, făcând paşi de trei, când cu dreptul, când cu stângul.

Aceasta se face până la sfârşitul primelor patru măsuri, când se schimbă rolurile: No. 1 îngenunche; No. 2 le ocolesc în aceeaşi atitudine şi cu aceiaşi paşi, până când se termină cele din urmă patru măsuri.

Urmează salutul la cuvintele: *„Cirip, cip, cip!"* în modul arătat mai sus.

Fig. 3. La strofa a 3-a, în timpul când se cântă primele 4 măsuri, copiii cu No. 1 înaintează către mijlocul cercului, unde se întâlnesc, prinzându-se cu braţele ca la sârbă. In timpul ultimelor 4 măsuri, No. 2 înaintează tot sburând spre centru, unde se prind ca şi No. 1 şi se aşează astfel ca să se găsească la locul lor lângă No. 1, băgându-şi capul sub mâinile prinse.

La cuvintele: *„Cirip, cip, cip!"* urmează salutul.

Fig. 4. La strofa a 4-a, copiii înaintează perechi, perechi, una după alta şi în paşi de trei, având grijă ca la ultimul cuvânt din strofă să se găsească aşezaţi în formă de semicerc, cu faţa spre centru.

La cuvintele: *„Cirip, cip, cip!"* urmează salutul. Cei cari sunt la capetele semicercului, neavând vecini, se salută între ei.

Notă. — Jocul e şi mai atrăgător, dacă copiii îl joacă costumaţi; aceasta mai ales la serbări.

JOCURI GIMNASTICE.

Tăiatul lemnelor.

Povestire. — Să mergem la pădure, ca să aducem lemne.
Mişcare. — *Mers. Copiii merg unul după altul după povestitor.*
Povestire. — Am ajuns la pădure; hai să strângem lemne!
Mişcare de braţe şi de picioare. — *Se apleacă pe vine şi întind mâna, imitând strânsul lemnelor.*

Povestire. — Lemnele strânse se iau la spinare şi se duc când pe un umăr, când pe altul.

Mişcare de trunchiu. — *Se întoarce trunchiul şi se pun mâinile odată pe stânga şi apoi pe dreapta.*

Povestire. — Pe drum ne odihnim, lăsăm povara jos şi ne întindem bine.

Mişcare de spate. — *Se pun mâinile la ceafă şi se îndoeşte puţin trunchiul înapoi.*

Povestire.— Ajunşi acasă, lemnele trebue tăiate cu fierăstrăul şi cu toporul.

Mişcare de trunchiu. — *Se imită tăiatul cu toporul, depărtând picioarele, aplecând trunchiul înainte şi întinzând braţele.*

Povestire. — După ce le-am tăiat, le aşezăm frumos în magazie.

Mişcare de braţe şi respiraţie. — *Se duc braţele întinse spre stânga şi spre dreapta şi se coboară lângă trup de câteva ori.*

Notă. — Din „Educaţia fizică a copiilor" de Lt.-colonel *Alex. Manolescu.*

Exerciţii de respiraţie.

Exerciţii pregătitoare de respiraţie. — Pentru desvoltarea cavităţii toracice şi a muşchilor pieptului, se recomandă următorul exerciţiu :

La comanda *unu*, copiii îşi împreună ambele mâini ; la *doi* le duc în sus deasupra capului ; la *trei* le aşează tot unite la ceafă.

Această mişcare poate ţinea dela 1—10 secunde, durată de timp care va fi progresivă şi în raport cu deprinderea căpătată.

La comanda *patru*, copiii îşi desprind mâinile şi le lasă pe umeri ; la comanda *cinci*, le lasă dealungul corpului.

Observare. — Acest exerciţiu se va repeta de puţine ori, fiind obositor.

Exerciţiile de respiraţie propriu zise tind să dea cavităţii toracice cel mai mare volum, aşa ca aerul să pătrundă până în fundul bronchiilor şi ca sângele mai bine renoit să circule cu mai multă putere ; ca expiraţia, fiind astfel făcută în mod complet, să cureţe plămânii de rămăşiţele vătămătoare ale procesului respiraţiei.

Asemenea exerciţii pun întru câtva pe copii la adăpost de guturaiu şi de bronşită.

Ele se vor executa în curte sau în sala de clasă, cu ferestrele deschise, şi anume când aerul de aci nu va fi fost viciat.

Maiestra comendă copiilor să-şi sufle nasul, ca să-şi destupe nările de materiile care ar putea să împiedece respiraţia.

La comanda : *Mâinile în şolduri ! Gura închisă !*

La o bătaie din palme, copiii trag pe nări aerul în plămâni, încet şi profund. In acest timp, maiestra numără cu voce tare : 1, 2, 3, 4, lăsând dela un număr la altul un interval de timp de o secundă.

La un semnal al maiestrei, ei respiră tare şi lung, expulzând acum aerul viciat.

Timpul cât se aspiră aerul se va mări treptat, aşa ca după o lună să fie de cel mult 5 secunde ; timpul cât copiii stau fără să aspire şi să expire este tot atât de lung ca şi acela al aspiraţiei.

JOC CU MUZICĂ

Coroana.

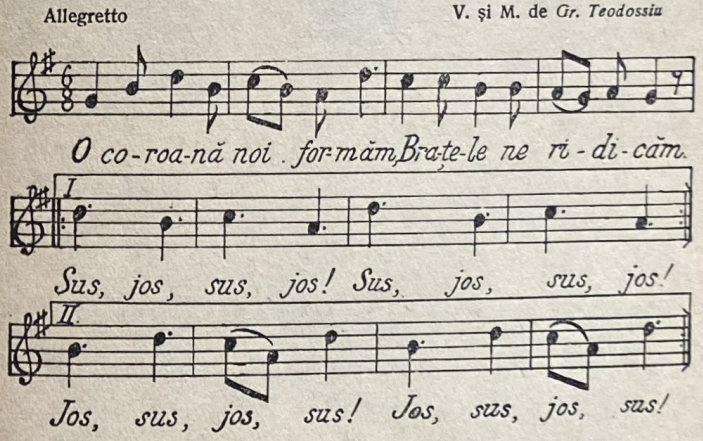

2. *O coroană noi formăm.*
Pe genunchi toţi ne lăsăm.
[:Jos, sus, jos, sus !:]
(volta II).

3. *O coroană noi formăm.*
Umerii ne înălţăm.
[:Sus, jos, sus, jos !:]
(volta I).

4. *O coroană noi formăm*
Și frumos capul mișcăm.
[:*Jos, sus, jos, sus!*:]
(volta II)

5. *O coroană noi formăm*
Corpul bine mlădiem.
[:*Jos, sus, jos, sus!*:]
(volta II)

Jocul. — Copiii stau în cerc și se țin de mâini, închipuind astfel coroana. Ei nu se mișcă atunci când cântă versurile indicatoare :

O coroană noi formăm,
Brațele ne ridicăm.

Când cântă însă refrenul : „*sus, jos, etc.*", execută mișcările semnalate în versul al doilea.

Notă. — Copiii se țin necontenit de mâini, afară de timpul când execută mișcările.

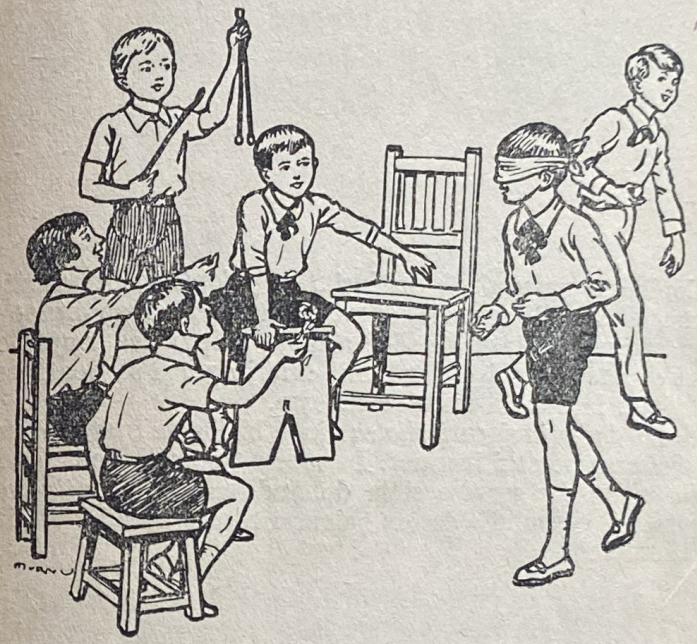

CULTIVAREA INSTINCTULUI DE ADAPTARE

Copilul se naşte şi cu *instinctul de adaptare*, în virtutea căruia e capabil să reacţioneze prin mişcări spontane şi prin acţiuni repetate, ca să-şi asigure stăpânirea asupra organelor sale şi a obiectelor lumii exterioare, şi să poată astfel vieţui în mediul unde se găseşte.

Jocul, imitaţia şi *curiozitatea* ajută în foarte mare măsură desvoltarea acestui instinct. In special jocurile pentru *educaţia simţurilor* servesc şi la dobândirea de îndemânări a organelor corpului (de ex. dexteritatea mânii, precizia ochilor, etc.).

JOCURI SENSORIALE, FĂRĂ MUZICĂ.

Jocuri după sunet.

Lămurire. — Aceste jocuri se fac pentru desvoltarea *simţului auditiv.*

Cu prilejul executării lor, nu se va pierde din vedere senzaţiile auditive, privitoare la tăcere, la înălţimea sunetelor, la durata lor, la diferitele lor grade : tăria, distanţa, direcţia şi timbrul.

Pe ce ai pus mâna?

Jocul. — Acest joc se poate face în legătură cu darul întâiu şi al doilea ale lui *Froebel.*

După cele dintâi lecţii cu aceste daruri, se aleg mai multe lucruri asemănătoare lor : o bilă, o cutie cilindrică de metal, alta de carton, o monetă care să amintească faţa cilindrului ; apoi darurile : mingea, sfera, cubul, cilindrul, precum şi o minge de gumă.

Se deosebesc mai întâi sunetele fiecărui obiect, sunându-le pe rând. Apoi se chiamă câte un copil, se leagă la ochi şi, cu simţul vizual astfel izolat, este provocat să ghicească dela ce obiect a provenit fiecare sunet şi dela ce distanţă au căzut obiectele.

Repetând jocul, se schimbă obiectele prin : vase de porţelan şi de sticlă, un pahar gol, un pahar plin cu apă, lucruri de metal şi de lemn, etc., cu ajutorul cărora se produc prin lovire diferite sunete, în diferite direcţii ale clasei.

Frate, frate, unde eşti?

(Timbrul sunetului)

Jocul. — Copiii stau pe scăunele. Unul dintre ei, acoperit la ochi de către maiestră, întreabă : „*Frate, frate, unde eşti?*

La un semn al maiestrei, îi răspunde unul din copii, pe care îl indică ea pe tăcute : „*Aici sunt, frate*".

Copilul acoperit la ochi trebue să ghicească cine i-a răspuns. Copilul ghicit trece în locul ghicitorului.

Jocul se repetă.

Comunicat de d-ra *Ersilia Georgescu.*

De-a baba-oarba.

(Joc auditiv)

V. şi M. de *Gr. Teodossiu*

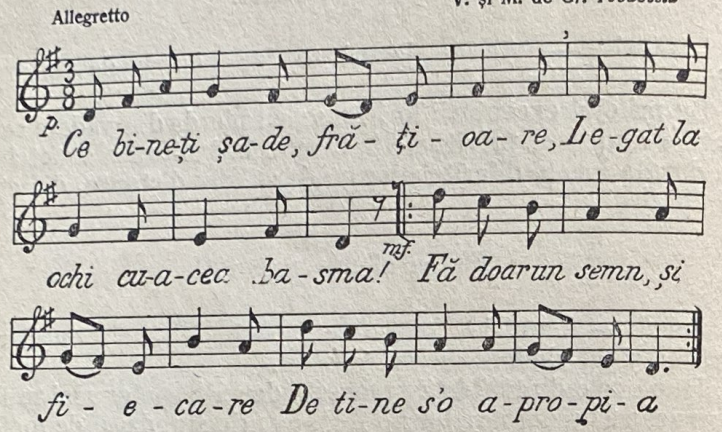

2. *Şi binişor iată te-atinge;*
Iar tu pe dată mergi să-l găseşti.
[:Vezi umblă 'ncet, băbuţă oarbă,
Că poţi să cazi, să te loveşti:].

Jocul. — Copiii sunt aşezaţi în cerc, afară de unul care, fiind tras la sorţi sau propus de maiestră, stă în mijlocul cercului. Acesta face pe *baba-oarba.*

Baba-oarba se leagă la ochi cu o batistă şi ţine un clopoţel în mână.

Copiii ţinînd hora împrejur, până când baba-oarba sună clopoţelul.

Atunci copiii strică cercul şi se apropie de babă, pe care o ating cu degetul.

Baba-oarba caută să prindă un jucător şi, dacă a izbutit, trebue să-i ghicească numele.

In caz contrariu, copiii formează cercul şi jocul reîncepe.

Notă. — In cazul când baba-oarba e o fată, se va cânta *surioară* în loc de *frăţioare.*

Cartoanele colorate.

(Joc vizual)

Maiestra ţine în şorţ sau într'un coş cartoane de colori deosebite.

Copiii merg în şir unul câte unul şi, trecând prin faţa ei, iau câte un carton, fără să spună ceva, şi-şi continuă drumul.

La întoarcere, copilul spune cu glas tare numele colorii cartonului. Dacă-l spune exact, maiestra îi face semn să depună cartonul la locul lui; dacă nu, copilul va mai face un ocol, ca să se gândească mai bine şi să dea răspunsul adevărat.

Notă. — Acelaşi exerciţiu se poate face cu bucăţele de stofă, cu mingi colorate, etc.

Eu ştiu să gătesc bucate.

(Joc gustativ)

Andantino

V. şi M. prel. de *Gr. Teodossiu*

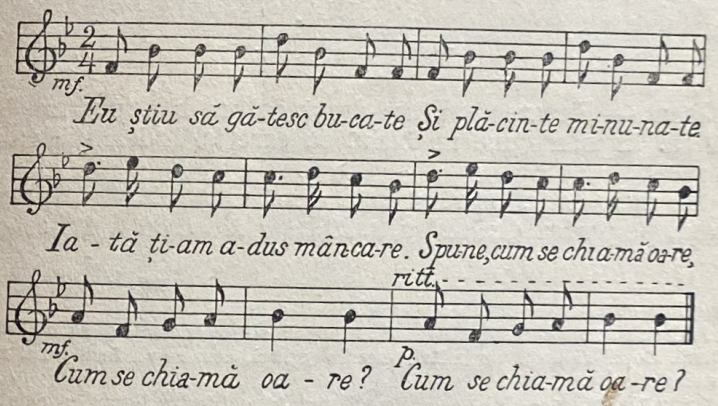

Jocul. — Se leagă un copil la ochi. Apoi i se dă în gură, ca să guste: pâine, zahăr, sare, etc. Dacă ghiceşte, trece la loc şi vine alt copil la rând. Dacă nu ghiceşte, se repetă încercarea cu acelaşi copil. Gustătorul dă răspunsul după sfârşitul întrebării din cântec.

Notă. — Melodia după *Laura Collin.*

JOCURI DE ÎNDEMÂNARE (FĂRĂ MUZICĂ)

De-a calul pe băţ.

Jocul. — Fiecare copil are drept cal un băţ, pe care încalecă. In mână ţine un biciu, cu care îşi îndeamnă calul la mers.

Ei merg astfel pe rând unul după altul, dând ocol cercului, pe partea dinăuntru, odată sau de două ori fiecare.

Note. — 1. Spre a se uşura executarea jocului, se împarte cercul copiilor în grupe de călăreţi, cari călăresc acum cu grupa.

Maiestra spune copiilor că şi caii au nevoie să fie adăpaţi şi să li se dea hrană. Copiii călăreţi vor imita şi aceste acţiuni, ceea ce va face jocul mai interesant.

2. In timpul mersului pe cai, copiii pot face diferite figuri ca cele indicate la jocul: *„Unul după altul"*, dela pag 19.

De-a caii.

(Variantă).

1. In acest joc, caii sunt înlocuiţi prin copii, cărora li se pun frâie şi hamuri cu clopoţei.

Fiecare copil-cal e mânat de câte un copil vizitiu.

2. Executarea jocului se poate face şi de câte doi, trei şi chiar patru copii-cai, mânaţi de câte un vizitiu, care adună în mâna sa toate frâiele.

3. O variantă a acestui joc este şi aceea ca pe aceeaşi linie să fie câte doi, trei, patru copii-cai, mânaţi de tot atâţia vizitii, — bine înţeles fiecare cu calul său.

4. Nu este exclusă şi mânarea cailor *rotaşi* şi a celor *înaintaşi*, având toţi acelaşi vizitiu.

Jocul acesta fiind foarte iubit de către copii, e nimerit ca la fiecare grădină de copii să fie şi câte un număr oarecare de bice şi de frâie cu clopoţei.

Notă. — Jocul *„De-a caii"* poate fi însoţit şi de muzica după care se cântă *„Călare pe băţ"* de *D. G. Kiriac* sau *„Cântecul soldatului"* de *Grig. Teodossiu.*

Pisicile cocoţate.

Jocul. — Un copil mai răsărit închipue pe câine, iar ceilalţi sunt pisici.

Pisicile stau urcate pe scăunele sau pe bănci. Acestea închipuesc gardul pe care *se cocoaţă* pisicile, când le urmăreşte câinele.

Când câinele s'a depărtat, pisicile se dau jos de pe gard. Atunci el fuge după ele şi caută să prindă vreuna, înainte de a se fi cocoţat pe scăunel sau pe bancă.

Pisica prinsă este scoasă din joc.

Jocul continuă mai departe, până când toate pisicile au fost prinse una câte una.

Pisicile cocoţate.

(Variantă).

Jocul. — Copiii-pisici stau într'un picior pe câte o pietricică, ce închipuie gardul pe care sunt cocoţate pisicile.

Restul jocului se execută ca mai sus.

Notă. — Când numărul copiilor e prea mare, se pot face 3—4 grupe de jucători.

Şcoala mingii.

Lămuriri. — Acest joc cuprinde numeroase variante de aruncare şi de prindere a mingilor de diferite dimensiuni. Are de scop să desvolte atenţia, îndemânarea şi aptitudinea de lucru a ambelor mâini, precum şi aprecierea direcţiei în spaţiu. Negreşit că atât mărimea mingilor cât şi distanţa dela care se aruncă atârnă de vârsta şi de deprinderea copiilor.

Notă. — Mingile se fac din lână colorată diferit şi au dimensiuni micuţe pentru elevii şcoalelor de copii mici.

Aruncarea mingii dela conducător.

Jocul. — Copiii stau pe o linie sau în cerc, aşezaţi la o mică depărtare unii de alţii.

Conducătorul jocului, în mână cu o minge, stă la oarecare distanţă de ei. El aruncă mingea celui aflat în capătul din stânga sa (flancul drept), iar acesta trebue s'o prindă şi să i-o trimită înapoi. După aceea aruncă mingea celui de al doilea copil, care o trimite înapoi.

Jocul se urmează tot astfel până la ultimul copil din partea dreaptă (flancul stâng).

La început, copiii prind mingea cu ambele mâini. După ce au deprins suficient acest exerciţiu, o prind numai cu mâna dreaptă şi apoi cu cea stângă.

Distanţa dela care conducătorul aruncă mingea merge crescând după fiecare fel de exerciţiu.

Când conducătorul sau prinzătorul n'a prins mingea aruncată lui ori i-a scăpat din mână, e trimis în coada liniei, după 2—3 încercări neizbutite. Când conducătorul a fost pus în disponibilitate, se înlocueşte cu copilul aflat în locul întâiu din stânga sa (flancul drept).

Mingea în cerc.

(Variantă).

Jocul. — Copiii stau în cerc, la câţiva paşi unii de alţii. Cum am mai spus, depărtarea dintre ei variază după mărime, după vârstă şi după mulţimea exerciţiilor făcute.

Ei îşi aruncă unul altuia mingea.

Sunt trei cazuri de aruncare: 1. mingea se aruncă dela centru fiecăruia din copiii aflaţi în cerc; 2. se aruncă dela unul la altul, adică din copil în copil; 3. se aruncă pe sărite, adică în direcţie opusă.

Mingea în arc.

Jocul. — Copiii formează două linii aşezate faţă 'n faţă.

Ei îşi aruncă mingile unii altora în arc. E frumos când această mişcare se face în acelaşi timp, şi când mingile aruncate execută un arc frumos.

JOCURI CU MUZICĂ

Minge, eu te leagăn.

Andante — *Gr. Teodossia*

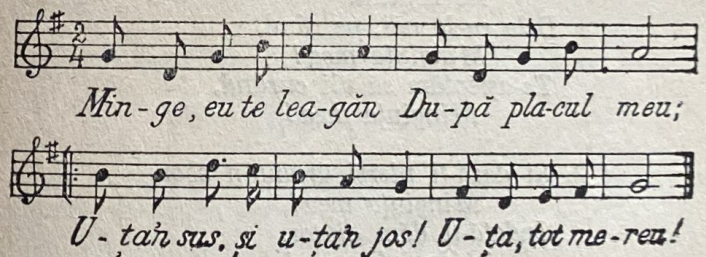

2. *Minge, eu te leagăn*
După gândul meu;
[:*Sboară 'n sus şi sboară 'n jos*
Sboară tot mereu!:]

Jocul. — Copiii aruncă mingea în sus şi o prind în mână. Se înţelege că fiecare copil îşi are mingea sa.

Ei sunt aşezaţi la oarecare depărtare unul de altul, ca să nu fie stingheriţi în mişcări.

Mingea 'n cerc.

Vers. d-ra Eliza Nicolaide — M. de Gr. Teodossiu

Andante

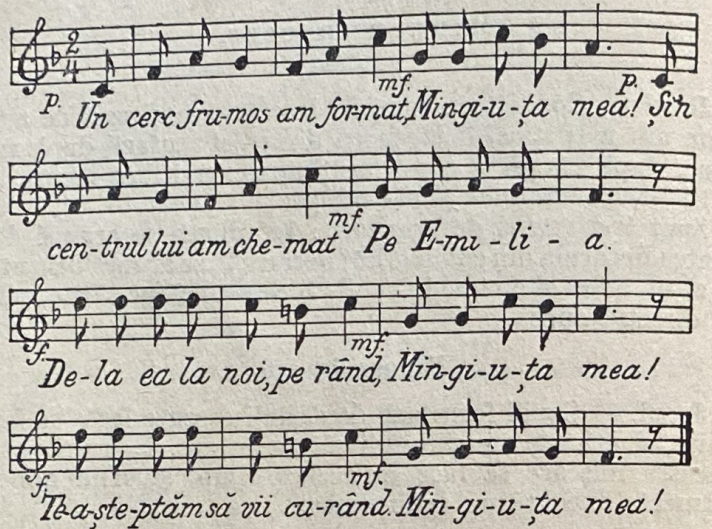

1. *Un cerc frumos am format,*
Mingiuța mea!
Și 'n centrul ei am chemat
Pe Emilia.
Dela ea la noi, pe rând,
Mingiuța mea!
Te-așteptăm să vii curând,
Mingiuța mea!

2. *Și dacă-ți pierzi drumu'n sbor,*
Mingiuța mea!
Indată-ți dăm ajutor.
Mingiuța mea!
Tu cu noi și noi cu tine,
Mingiuța mea!
Ne 'nțelegem foarte bine,
Mingiuța mea!

Jocul. — Copiii stau în cerc. In mijlocul cercului, un copil aruncă mingea pe rând la toți copiii.
Cântecul se cântă de către toți copiii din cerc.

Mingișoară, mingișoară.

Andante — V. și M. de Gr. Teodossiu

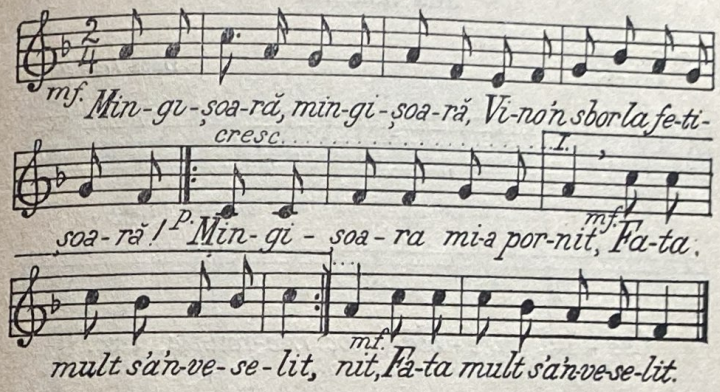

Mingișoară, mingișoară,
Vino 'n sbor la fetișoară!
[:Mingioșara mi-a pornit,
Fata mult s'a 'nveselit:].

Jocul. — Mingea se aruncă în arc între câte doi copii. Copiii stau așezați pe două linii, la oarecare distanță unii de alții și între ei.

JOCURI CU BILA, FĂRĂ MUZICĂ

Bila în lingură.

Jocul. — Un număr oarecare de copii au în mână câte o lingură mare, în care maiestra pune câte o bilă.
Ei merg repede în jurul clasei, având grijă să nu scape bila din lingură.
Copiii se întorc înapoi și trec prin fața maiestrei, ca să vadă care din ei a scăpat bila.

Notă. — 1. După ce exercițiul s'a făcut cu mâna dreaptă, se va executa și cu cea stângă.
2. E un exercițiu bun pentru desvoltarea siguranței mișcărilor.
3. Acest exercițiu se va face mai ușor neîntovărășit de muzică.

JOCURI CU BILA, CU MUZICĂ

Bila noastră.

V. de *Gr. Teodossiu*
Andante

După *Froebel*

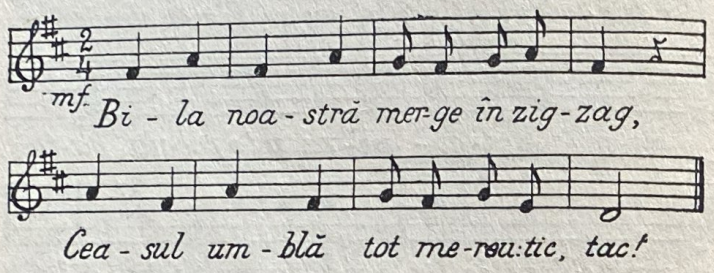

Bila noastră merge
în zig-zag;
Ceasul umblă tot mereu:
tic, tac!

Jocul. — Cu ajutorul unei bile, fiecare copil se încearcă să doboare un popic aşezat pe un loc bine bătucit, la o distanţă mai mică sau mai mare, după mărimea copiilor, a bilei şi a popicului.

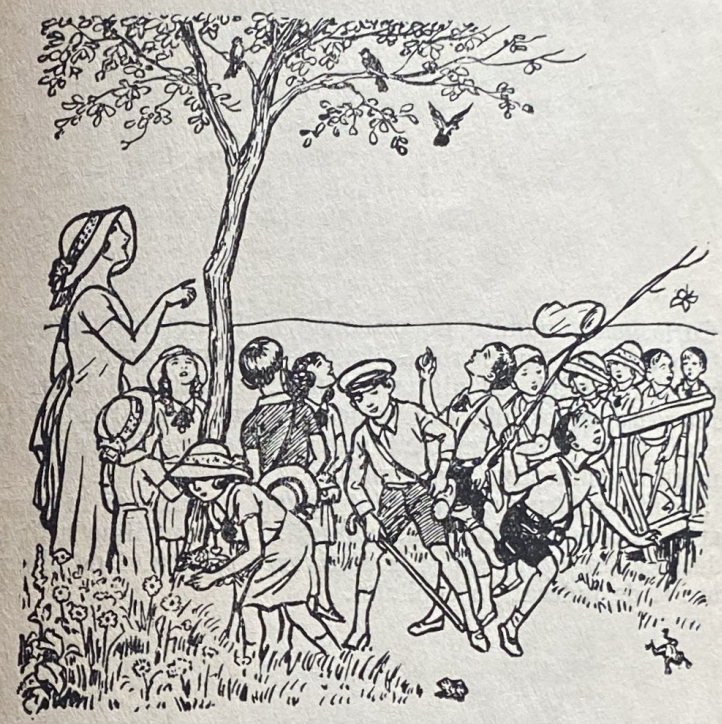

CULTIVAREA INSTINCTULUI DE CURIOZITATE

Curiozitatea, numită de psihologi şi foame intelectuală, este o tendinţă cu un rol de frunte în desvoltarea intelectuală a copilului. Cu ajutorul său, el îşi adună felurite şi numeroase cunoştinţe din lumea externă, constituind în acelaşi timp şi un stimulent puternic pentru însuşirea de cunoştinţe subiective, prin imitaţie.

Jocurile *pentru desvoltarea inteligenţei* se bazează în mare parte pe această minunată tendinţă. Ele contribue atât la educarea simţurilor cât şi la cultivarea spiritului de observare şi de judecată a copilului.

JOCURI CU EXERCIŢII INTUITIVE, FĂRĂ MUZICĂ.

Iedul şi boierul.

Un copil închipue pe ied şi altul pe domn. Intre amândoi se încinge dialogul următor:

— Bună ziua, iedule! (îşi dau mâna).
— Mulţumim d-tale domnule!
— Unde te duci, iedule?
— La pădure, domnule.
— Ce mănânci tu, iedule?
— Iarbă verde, domnule.
— Cin' te prinde, iedule?
— Ciobănaşul, domnule.
— Cin' te taie, iedule?
— Măcelarul, domnule.
— Cin' te mănâncă, iedule?
— Coconaşii, domnule.

Iedul şi domnul trec acum la loc şi jocul se urmează cu alţi doi copii.

Iedul şi boierul.

(Variantă).

După terminarea dialogului, cei doi copii de afară se fac amândoi domni; iar ca ied se face un al treilea copil venit din cerc.

Jocul se continuă în acelaşi chip, până când toţi copiii au fost rând pe rând iezi şi domni.

Mielul şi boierul.

(Variantă)

Dialogul din jocul „*Iedul şi boierul*" se poate încinge şi între un copil-miel şi un copil-boier.

JOCURI CU EXERCIŢII INTUITIVE, CU MUZICĂ.

Ceasul de perete.

V. de *Gr. Teodossiu*
Andante

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular

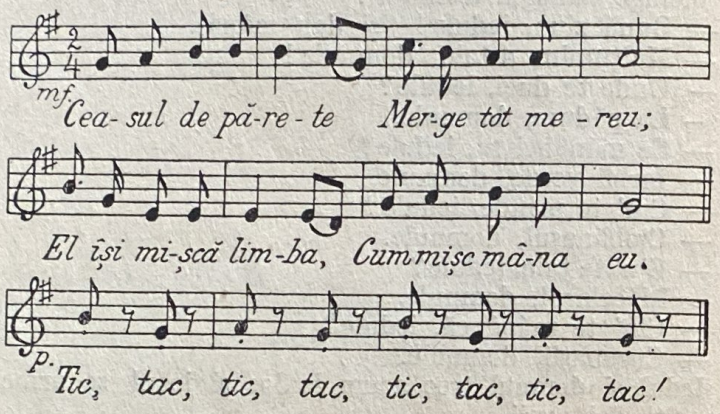

Ceasul de părete
Merge tot mereu;
El îşi mişcă limba,
Cum mişc mâna eu.
[:*Tic, tac, tic, tac!*:]

Jocul. — Copiii imită cu mâna mişcările ritmice ale pendulei, când cântă *tic, tac.* Ei vor folosi mai întâi o mână, apoi alta, în sfârşit pe amândouă în acelaşi timp şi în aceeaşi direcţiune.

Notă. — Melodia culeasă şi notată de *B. Bartok*, op. cit.

Ceasul de perete.

(Variantă).

Jocul. — Copiii îşi ţin cotul mâinii drepte lângă corp. Mâna dreaptă întinsă se întoarce pe încheietură dela stânga la dreapta şi viceversa, spre a imita mişcările limbii ceasornicului. Exerciţiul se va face şi cu mâna stângă.

Domnul şi mielul.

V. populare
Moderato

Melodie populară
Ar. de *Al. Voevidca*

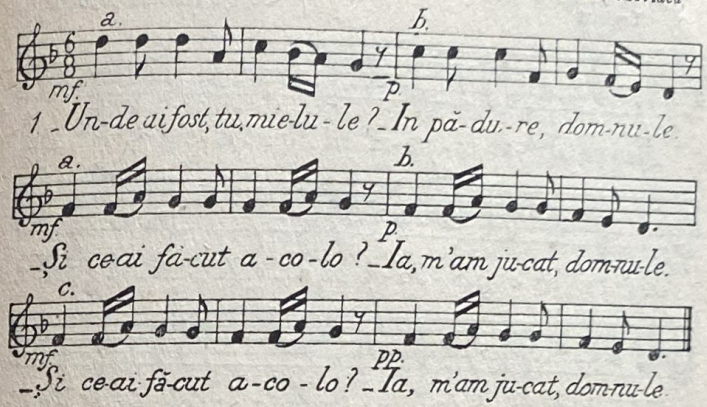

2. — *Şi cu cine, mielule?*
   — *Cu mai mulţi miei, domnule.*
   [:— *Cum v'aţi jucat, mielule?*
   — *Am sburdat toţi, domnule:*].
3. — *Ce-aţi mâncat voi, mielule?*
   — *Iarbă verde, domnule.*
   [:— *Ce-aţi băut voi, mielule?*
   — *Apă rece, domnule:*].
4. — *De ce-ai plâns tu, mielule?*
   — *Că m'a bătut, domnule.*
   [:— *Cin' te-a bătut, mielule?*
   — *Pădurarul, domnule:*].
5. — *Spune-mi de ce, mielule?*
   — *Zău că nu ştiu, domnule.*
   — *Cum ai plâns tu, mielule?*
   — *Me he he he, domnule* [1]).

Jocul. — Un copil e *mielul.* Alt copil mai mare e copilul întrebător. Ceilalţi copii din cerc sunt *asistenţii.*

Măsurile de sub *a*) le cântă copilul, cele de sub *b*) mielul. Cele de sub *c*) le cântă *corul* copiilor.

După terminarea cântecului, mielul şi copilul întrebător îşi reiau locul în cerc, fiind înlocuiţi cu alţi doi copii în aceste roluri.

1) Din „*Manual metodic pentru predarea cântului în şcoalele primare*". de *Al. Voievidca*, Editura „Cartea Românească".

Merge barca.

V. de *Gr. Teodossiu*
Legănat

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

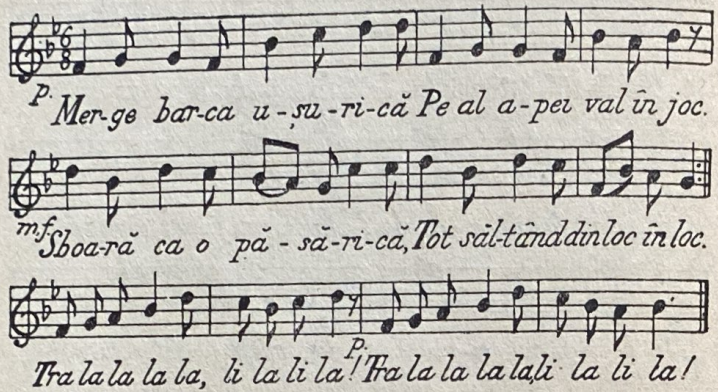

Jocul. — In mijlocul cercului, copiii formează *barca*, în chipul următor : Trei copii sunt înşiraţi de o parte, trei de altă parte, unul e aşezat înainte şi altul înapoi. Un al nouălea copil, *luntraşul*, stă în mijlocul bărcii.

Mişcarea bărcii se arată astfel : Cei şase copii de pe margini merg pe loc în tact, legănându-şi corpul în lături; cei dinainte şi cel dinapoi merg pe loc în tact, legănându-şi corpul înainte.

Luntraşul imită vâslitul cu ajutorul braţelor întinse în lături, cu pumnii închişi.

Barca.

(Variante).

Jocul. — Copiii din cerc imită jocul valurilor, legănându-şi braţele înainte şi înapoi, cu pumnii închişi.

2. Luntraşul poate să ia în barcă mai mulţi călători, cari se pot aşeza pe scăunele sau pot sta ciuciţi.

3. Maiestra poate îndruma copiii, ca să formeze mai multe bărci deodată.

Plutaşul.

. de *I. Adrian*

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

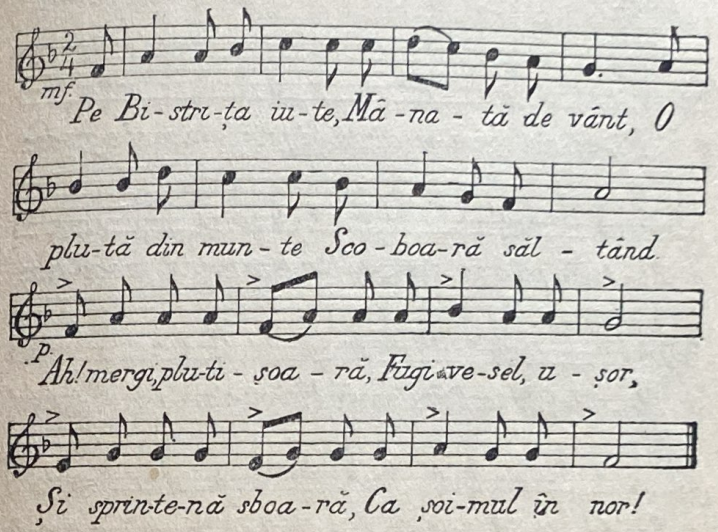

Plutaşu 'n picioare
La cârma ei sta,
Şi plin de 'nfocare
Viers dulce cânta.

Ah! mergi, plutişoară,
Fugi vesel, uşor;
Şi sprintenă sboară
Ca şoimul în nor!

Vezi, luna zâmbeşte
Pe cerul senin,
Şi unda şopteşte,
Bătându-se lin.

Ah! mergi, plutişoară,
Fugi vesel, uşor;
Şi sprintenă sboară
Ca şoimul în nor!

Jocul. — Este identic cu cel precedent.

Păsărici voioase cântă.

V. după ✱ ✱ ✱
Andante

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular

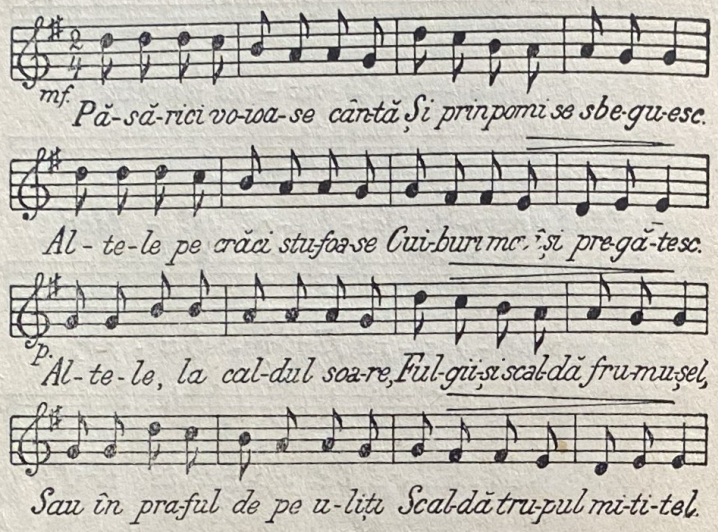

2. *De mâncare nu duc grijă,*
Că e timp de primăvară,
Fluturi, viermi şi musculiţe
Sunt belşug acum pe-afară.
Vremea aspră şi geroasă,
Scumpe păsări, s'a sfârşit!
Şi 'n natura cea frumoasă
Duceţi traiul liniştit!

3. *Faceţi cuib unde vă place*
Şi n'aveţi frică de noi;
Nici un rău nu vă vom face;
Milă ne va fi de voi.
Ospătaţi-vă cu bine
Şi vă creşteţi puişori!
Desfătaţi-vă prin cânturi,
Şi sburaţi până la nori!

Lunile anului.

V. de ✱ ✱ ✱
Andante

M. de *Gr. Teodossiu*

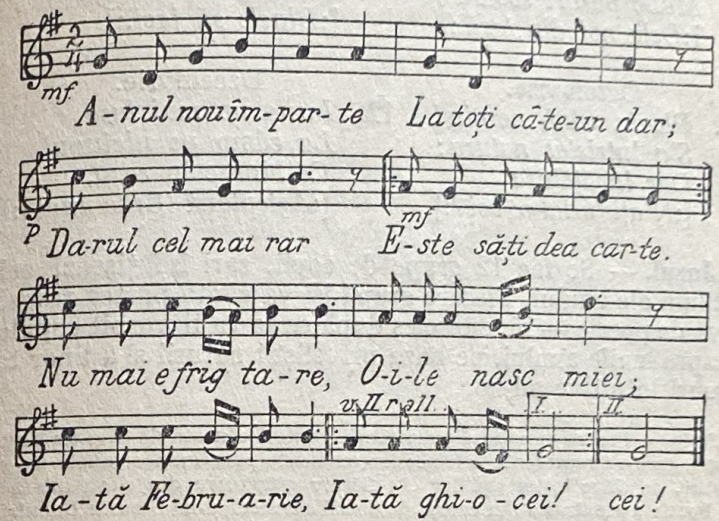

Ianuarie.
1. *Anul nou împarte*
La toţi câte-un dar.
Darul cel mai rar
[:*Este să-ţi dea carte*:]

Februarie.
2. *Nu mai e frig tare*
Oile nasc miei;
Iată Februarie!
[:*Iată ghiocei!*:]

Martie.
3. *Către casă, seara,*
Trec semănătorii;
S'au întors cocorii.
[:*Vine primăvara*:].

Aprilie.
4. *A 'nviat natura,*
Crist a înviat.
Leneşul băiat
[:*Lasă 'nvăţătura.*:].

Maiu.
5. *Maiu, ce vreme bună!*
Ce flori pe câmpie!
Învăţaţi, copii,
[:*Mai aveţi o lună!*:]

Iunie.
6. *Iunie, când vine,*
Lupţi de-abia mai poţi.
La examen cine
[:*Iese 'ntâiu din toţi?*:]

Iulie.
7. *Luna lui cuptor!*
Soarele pripeşte.
Cel ce-i silitor
[:*Acum se-odihneşte.*:]

August.
8. *Aria e goală;*
Poamele se coc;
Destul atât joc!
[:*Vă gătiţi de şcoală!*:]

Septemvrie.

9. *Toamna se iveşte,*
Frunza 'ngălbeneşte;
Multe pasări sboară
[:Dela noi din ţară.:]

Octomvrie.

10. *Ploaie, vânt, noroiu!*
S'a 'ntristat natura;
Dar învăţătura
[:N'aţi uitat-o voi?:]

Noemvrie.

11. *Ninge şi înghiaţă.*
Vai de cei săraci!
Dumnezeu te 'nvaţă
[:Binele să faci.:]

Decemvrie.

12. *Iarna nu mai lasă*
La câmp pe niciunul.
Ce bine e 'n casă,
[:Aşteptând Crăciunul!:]

Joeul. — Se fac 12 grupe de copii, cari înfăţişează cele 12 luni ale anului. Fiecare grupă îşi va cânta partea respectivă de poezie — bine înţeles după ce se va fi vorbit copiilor despre lunile anului, pe baza priveliştii naturii şi a unor tablouri intuitive ad-hoc.

Note. — Pentru variaţie, fiecare strofă poate fi cântată de câte un singur copil, care va reprezenta o lună; iar cuvintele puse între semnele de repetire, de către restul copiilor din fiecare grupă sau din clasa întreagă. Poezia am extras-o din cartea de poezii culese de d-na *Sevasta Dumitriu.*

6

Călătoria copiilor.

V. de *Gr. Teodossiu*
Tempo di marcia

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular

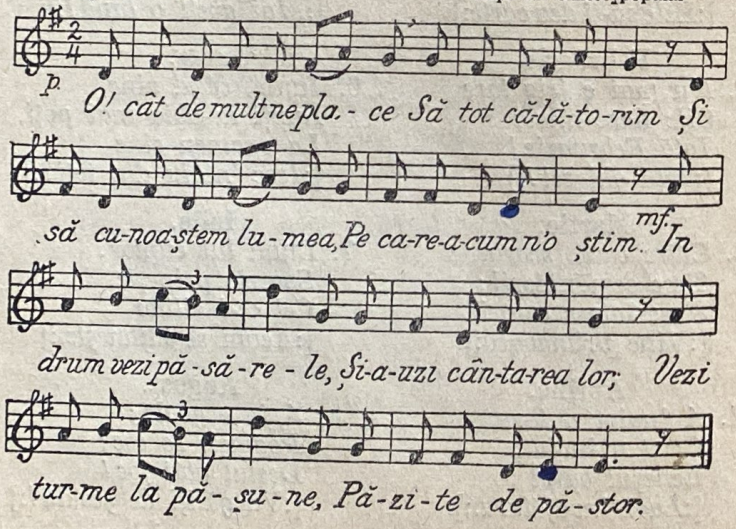

3. Refrenul. *O, cât de mult ne place, etc.*

4. *Privim cum merge trenul*
Prin munţi şi prin câmpii,
Şi cum plutesc corăbii
Pe apele-argintii.

5. Refrenul. *O, cât de mult ne place, etc.*

6. *Privim cum curge apa*
Şi 'nnoată peştii 'n râu,
Cum ară 'n câmp plugarii
Şi-l seamănă cu grâu.

7. Refrenul. *O, cât de mult ne place, etc.*

8. *Vedem lucrând în fabrici*
Voinicii muncitori,
Şi 'n târguri cum se vinde
Produsul muncii lor.

9. Refrenul. *O, cât de mult ne place, etc.*

Vedem popoare multe,
Şi multe vietăţi,
Vedem oştiri, şi tunuri,
Şi tancuri, şi cetăţi.

10. Refrenul. *O, cât de mult ne place, etc.*

Vedem cum lumea 'ntreagă
Lucrează pentru noi;
Vedem cum unii pe-alţii
Se-ajută la nevoi.

Soldaţii.

Vers. * * *
Andante

M. ar. de * * *
pe o melodie germană.

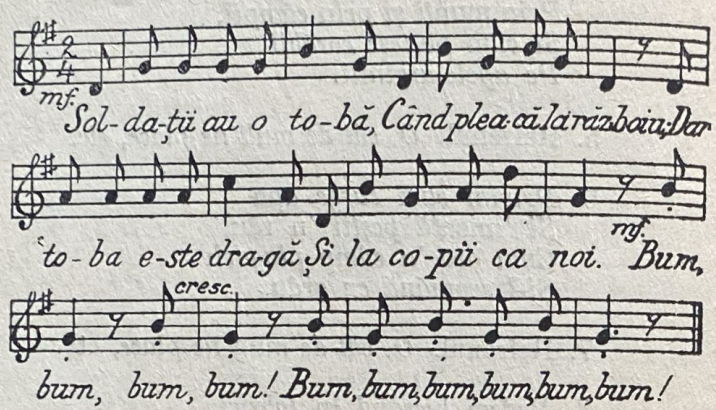

2. *Soldaţii au trompetă,*
Când pleacă la războiu;
Trompeta e dorită
Şi de copii ca noi.
Ra, ta, ta, etc.

3. *Soldaţii au şi sabie,*
Când pleacă la războiu;
Dar sabia le stă bine
Şi la copii ca noi.
Daţi, daţi, etc.

4. *Soldaţii au şi steaguri,*
Când pleacă la războiu;
Dar steagul le stă bine
Şi la copii ca noi.
Aşa, aşa, etc.

5. *Soldaţii au şi arme,*
Când pleacă la războiu;
Dar arma le stă bine
Şi la copii ca noi.
Paf, paf, etc.

6. *Soldaţii au odihnă*
Când pleacă la războiu;
Odihna e dorită
Şi de copii ca noi.
Dormim, dormim, etc.

Jocul. — Copiii, aşezaţi în perechi, merg în tact după ritmul cântecului. După cântarea fiecărei strofe, se opresc şi imitează rând pe rând: toba, trâmbiţa, sabia, steagul, arma şi repaosul, în chipul următor:

a) După strofa I-a, ei întind mâinile înainte, fac palmele pumn, strâng braţele, ducându-le spre piept, aşa ca pumnii să fie apropiaţi, şi imită bătaia tobei.

In timpul când lovesc cu pumnii în jos, cântă: *Bum, bum, bum, bidi, bum!*

b) La strofa a II-a, ei fac palmele cornete, lăsând un gol la mijloc, şi le aduc până aproape de gură, una în faţa alteia.

In acest timp, imită trâmbiţa, cântând: *Ra, ta, ta...*

c) La strofa a III-a, ei se opresc, se despart şi se depărtează la distanţă de 2 paşi unul de altul. Fiecare copil îşi duce braţul drept în sus şi 'n jos, înspre partea dreaptă, închipuind că taie cu sabia.

In acest timp cântă: *Daţi, daţi, etc.*

d) La strofa a IV-a, ei ridică braţul drept pe jumătate în sus şi mişcă numai palma dela dreapta la stânga, imitând astfel fâlfâitul steagului.

In acest timp cântă: *Aşa, aşa, etc.*

e) La strofa a V-a, ei se aşează la comandă în două şiruri, cari stau faţă în faţă. Fac un pas înapoi şi-şi întind mâna dreaptă; iar dela cea stângă ţin pumnul închis, cu degetul cel mare ridicat, şi-l alătură la mijlocul mâinii drepte, în partea dinăuntrul ei. Imită astfel ţinerea puştii.

In acest timp cântă: *Paf, paf, etc.*

f) La strofa a VI-a, copiii imitează repaosul, punându-şi mâna dreaptă pe obrazul drept, aplecând puţin capul spre dreapta şi închizând ochii.

In acest timp, ei cântă: *Dormim, dormim, etc.*

Soldaţii.

(Variantă muzicală).

V. de * * *
Andante

M. de *Gr. Teodossiu*

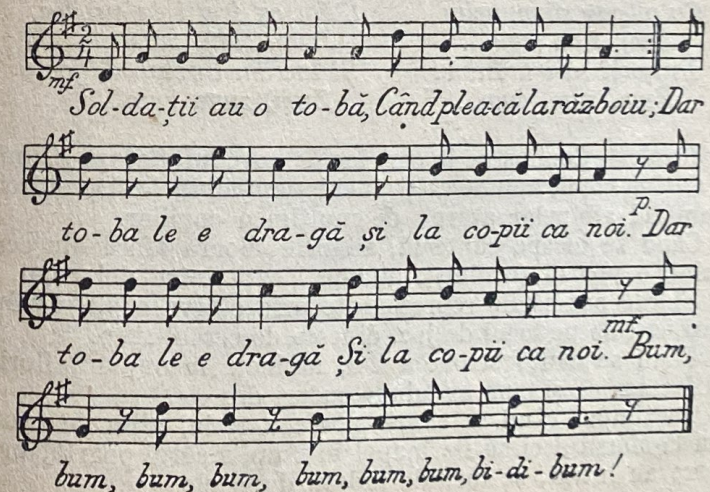

Zum, zum, zum.

V. de * * *
Allegretto

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular.

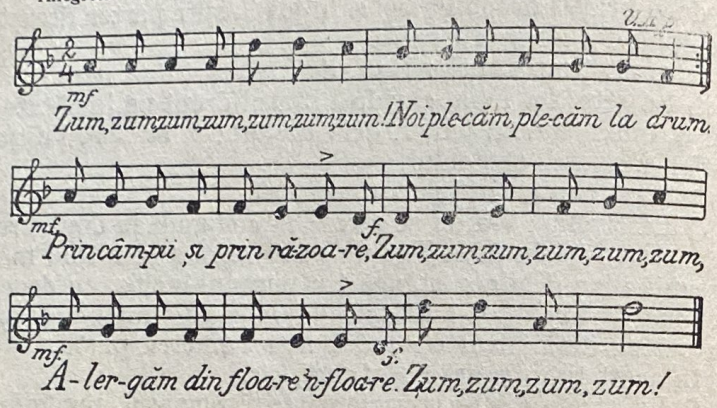

2. *Zum, zum, zum...*
Noi [:nu stăm:] pe drum.
Căutăm în floricele.
Zum, zum, zum...
Și-adunăm mierea din ele.
Zum, zum, zum...

3. *Zum, zum, zum...*
Hai [:la stup:] acum
Cu plăcere să muncim
Zum, zum, zum...
Puișorii să-i hrănim!
Zum, zum, zum...

4. *Zum, zum, zum...*
—V'ați [:întors:] din drum?
—Ne-am întors cu toate-acasă,
Zum, zum, zum...
Și-am adus mâncare-aleasă.
Zum, zum, zum...

5. *Zum, zum, zum...*
Stăm [:în stup:] acum.
Stăm ca frații la un loc,
Zum, zum, zum...
Și lucrăm în stup de foc.
Zum, zum, zum...

Jocul. — Copiii stau în cerc închis, care înfățișează stupul. Câțiva copii, anume aleși, închipuesc albinele. De obiceiu numărul albinelor atârnă de mulțimea copiilor.

Când se începe cântecul, albinele sboară afară din cerc printr'o poartă (urdiniș), anume lăsată între doi copii.

Florile pot să fie reprezentate prin câțiva copii răspândiți ici colo pe locul de joc, dincolo de cercul-stup.

Când se cântă strofa a 2-a, albinele înconjoară florile și fac așa ca și cum ar aduna sucuri din ele.

In timpul când se cântă strofa a treia, albinele caută ca la sfârșitul ei să fie înapoi în stup, a cărui poartă, prin care au intrat, se închide îndată după ele.

Copiii din cerc cântă primele două versuri din strofa a 4-a, cu care întreabă albinele dacă s'au întors acasă. Albinele răspund cu ultimele două versuri.

Strofa a 5-a o cântă tot copiii-albine, cari stau ciuciți în centrul cercului și imită prin gesturi potrivite unele acțiuni ale albinelor (fluturarea aripelor, recoltarea cerii, depunerea mierii în faguri, etc.).

Odată cu încetarea cântecului, se sfârșește și jocul.

Notă. — In interesul desvoltării simțului de observație în copii, maiestra va întreba pe fiecare din copiii-albine, după terminarea jocului:
Unde ai fost? Ce ai văzut? Ce floare ai întâlnit? Pe ce flori te-ai așezat? Cum erau florile? Ce ai cules din ele? etc. (A. Köhler).

Moara.

Vers. de * * *
Allegretto

M. de *Gr. Teodossiu*

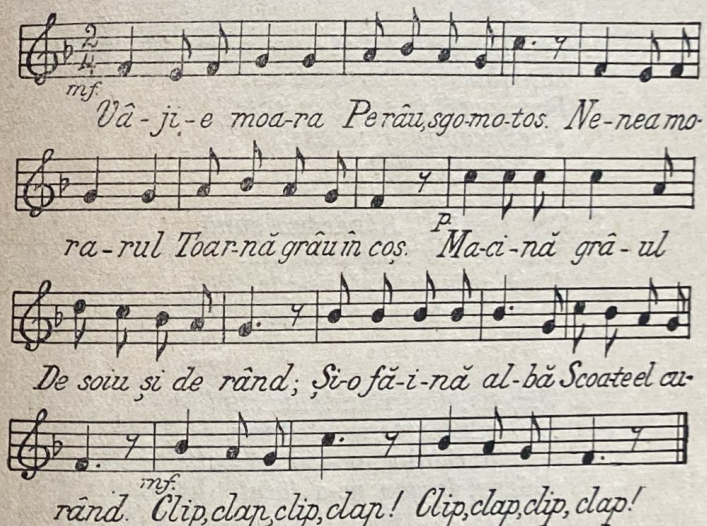

Jocul. — Copiii sunt așezați în cerc sau la mesele de lucru. Ei imită vâjiitul morii prin bătăi ritmice de picioare; iar cuvintele „*clip, clap*" prin bătăi din palme.

Când cântă versul: „*Macină grâul*", copiii își așează mâinile cu palma una peste alta și imită învârtirea pietrelor de moară, o mână mișcându-se într'o direcție și cealaltă în altă direcție.

Tâmplarul.

Vers. de * * *
Andante

M. de *Gr. Teodossiu*

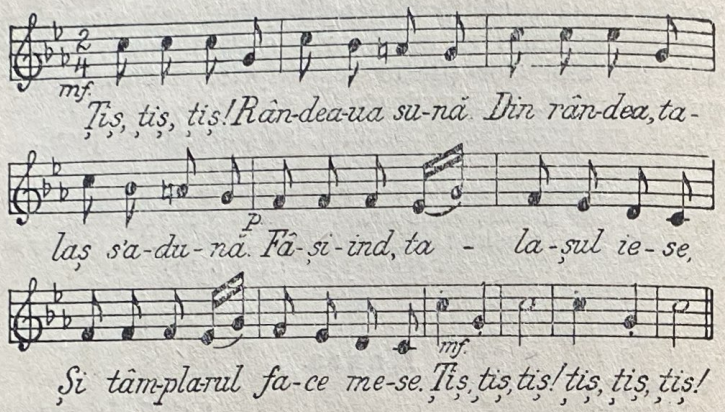

2. *Țiș, țiș, țiș! Rândeaua sună.*
Din rândea talaș s'adună.
Face porți și scări la case,
Face scaune frumoase.
Țiș, țiș, țiș!

3. *Țiș, țiș, țiș! Rândeaua sună.*
Din rândea talaș s'adună.
Taie scânduri și lipește,
Uși și paturi pregătește.
Țiș, țiș, țiș!

4. *Țiș, țiș, țiș! Rândeaua sună.*
Din rândea talaș s'adună.
Și atunci când ne-am născut,
Dânsul leagăn ne-a făcut.
Țiș, țiș, țiș!

Jocul. — Copiii înfățișează rândeaua tâmplarului prin cei doi pumni alăturați, în așa chip ca amândoi să fie mișcați cu ușurință înainte și înapoi, pe masa de lucru, în timpul cântării refrenului.

Se recomandă ca mișcările rândelii să se facă mai întâi scurt și apoi lung, asemenea duratei notelor muzicale din ultimele patru măsuri.

Moara.

Vers. după „Plugușorul"
Allegretto

M. de *Gr. Teodossiu*

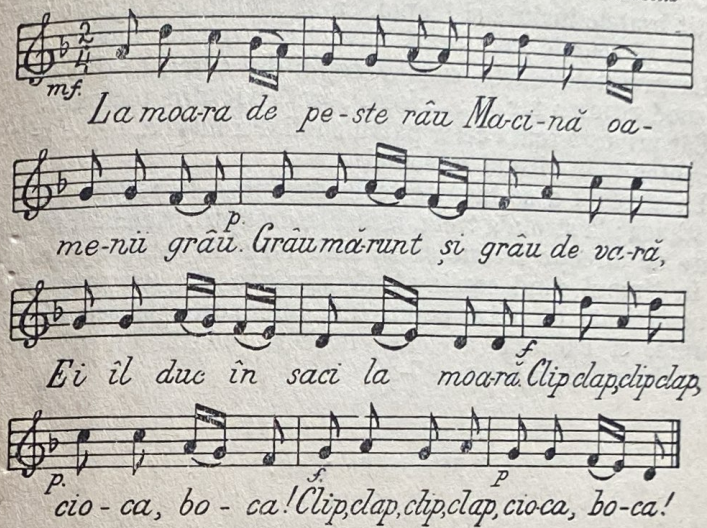

2. *Și morarul, om voios,*
Își ia un cojoc mițos,
Și dă apei drumu'n scoc,
De mișcă roata din loc.
[:*Clip, clap,...*:]

3. *Roata, când se învârteşte,*
Piatra morii se porneşte;
Toarnă el deasupra'n coș
Grâu mărunțel de cel roș.
[:*Clip, clap,...*:]

4. *Grâul se-așează pe vatră,*
Și din coș cade pe 'piatră;
De sub piatră în covată
Cade făină curată.
[:*Clip, clap,...*:]

5. *Făina, mama o cerne*
Ca ninsoarea jos s'așterne;
Apoi pâine plămădește
Și o lasă pân' dospește.
[:*Clip, clap,...*:]

6. *Ea colăcei învârteşte*
Și 'n cuptor îi potrivește;
Apoi iară cu lopata
Rumeni îi scoate și gata.
[:*Clip, clap,...*:]

7. *Mama 'mparte colăcei*
La toți copilașii săi:
Câte unul, câte doi;
Să fie și pentru noi!
[:*Clip, clap...*:],

Jocul. — Se aleg 4 copii, cari se aşează în mijlocul cercului. Ei se apucă de mâini şi închipuesc *roata morii*. Restul copiilor formează în jurul lor un cerc mai mare.

Când se începe cântecul, copiii din acest cerc îşi duc liniştit braţele înainte şi înapoi, ca să închipue valurile apei; iar cu picioarele marchează învârtirea roţilor morii.

La cuvintele: „*clip, clap*"... copiii din cerc bat din palme în mod ritmic; iar la: „*cioca, boca*" bat din picioare.

Cât priveşte roata celor patru copii din mijloc, ea se mişcă necontenit, în ritmul melodiei.

La strofa 1-a se învârteşte la dreapta; la strofa a doua, la stânga; la strofa a treia, iarăşi la dreapta. Această schimbare de direcţie trebue să se facă fără de întrerupere.

In timpul când copiii cântă strofa a 4 a, se pregăteşte o nouă roată de patru copii, care înlocueşte pe cea de mai nainte, şi execută aceleaşi mişcări odată cu cântarea strofelor a 5-a, a 6-a şi a 7-a.

Moara de vânt.
(Varianta I).

Jocul. — Copiii imită mişcarea aripilor morii de vânt prin rotaţia braţului drept pe umăr.

Aceeaşi evoluţie o fac şi cu braţul stâng.

In sfârşit utilizează ambele braţe, cari se mişcă în acelaşi timp pe umeri.

Cuvintele „*clip, clap...*" vor fi însoţite de bătaie din palme, spre a nu face prea obositoare prelungirea mişcărilor de mai sus.

Moara de vânt.
(Varianta II)

Jocul. — Se pot combina mişcările celor două jocuri precedente, aşa ca în prima parte să se execute vâjiitul morii cu ajutorul picioarelor; iar în partea a doua, mişcarea aripelor morii.

JOCURI VERBALE DE ISTEŢIME.

Ghicitori.

Am două globurele,
Tare frumuşele.
Cât le-arunc,
Atâta se duc.
(ochii)

Am o grebluţă
Cu cinci dinţişori.
Pe zi-mi trebueşte
De-o mie de ori.
(mâna)

Am un bou roşu.
Unde paşte,
Multă vreme se cunoaşte.
(focul)

Ce e mic, mititel,
Şi 'ngrădeşte frumuşel?
(acul)

Am o cloşcă.
Noaptea strânge puii,
Ziua-i risipeşte.
(casa cu oamenii)

Soarele o coace,
Mâna o rupe,
Piciorul o calcă
Şi gura o bea.
(strugurele)

Butucel frunzos,
Curge din el
Şi sănătate,
Şi veselie,
Şi nebunie.
(viţa de vie)

Ce trece prin sat
Şi câinii nu latră?
(ceaţa).

Oase n'are, nici aramă,
Insă oasele sfăramă.
(limba).

Bute peste bute,
Sus coadă de vulpe.
(trestia).

Trupu-mi bagă 'n casă
Şi capu-afară-mi lasă.
(grinda).

Buturugă uscată,
O ridic încărcată
Şi o las descărcată.
(plosca).

In pădure născui,
In pădure crescui;
Acasă, dacă m'aduse,
Horă 'mprejur îmi puse.
(masa).

Sub pădurea 'ngrămădită
Şade lumea învelită.
Ziua de soare fugită,
Noaptea de lună pitită.
(casa).

Sunt cercel cu toartă,
Dar om nu mă poartă;
Insă mă agaţă
La casă, în faţă.
(lacătul).

CULTIVAREA INSTINCTULUI ARTISTIC

Instinctul artistic al copilului se manifestă mai ales în *jocurile sale artistice.*

Copiilor le place să asculte poveşti (*joc epic*), să privească imagini (*joc pitoresc*), să se împodobească (*joc estetic*), să coloreze cu văpsele (*joc pictural*), să deseneze sau să modeleze fiinţe şi lucruri (*joc plastic*), să construiască din beţişoare, din bucăţele de lemn, din cărămizi sau din zăpadă (*joc arhitectural*), să-şi închipue drame şi roluri de personagii, ca autor, şi să le joace tot el, ca actor (*joc dramatic*), etc.

Toate aceste jocuri îl umplu de bucurie şi de plăcere pe micul artist.

JOCURI ARTISTICE, CU MUZICĂ

Înfloresc grădinile.

V. de *Şt. O. Iosif*
Repejor

M. de *Tim. Popovici*
în gen popular

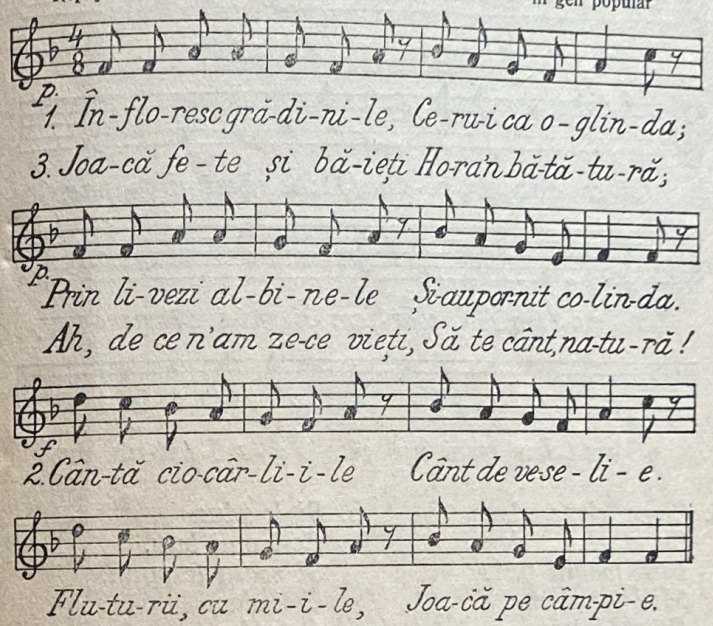

Jocul. — Copiii formează un cerc, simulând grădina înflorită.

Se aleg dintre copii 4—5 flori. Florile stau în afară de cerc, la distanţe egale una de alta. Se mai aleg câteva albine şi câţiva fluturi, cari stau la o parte în grup.

La cuvintele: „*Prin livezi albinele*", albinele ocolesc cercul; iar la cuvintele: „*Fluturii cu miile*", fluturii înconjoară în sbor grădina, iar albinele se opresc din sbor la câte o floare.

La cuvintele: „*Joacă fete şi băieţi, etc.*" copiii din cerc joacă hora, cu care se termină jocul.

Notă. — In şcoalele de copii mici, ultima strofă se cântă astfel:

„*Joacă fete şi băieţi* — *Ah, de ce n'am zece vieţi,*
Hora 'n **grădiniţă**; — **Maică, măiculiţă!**

Muzica din „*Carte de cântece,* p. I de *Tim. Popovici*" Sibiu.

Cloşca.

V. de *El. Farago*
Andantino

M. de *Gr. Teodossiu*

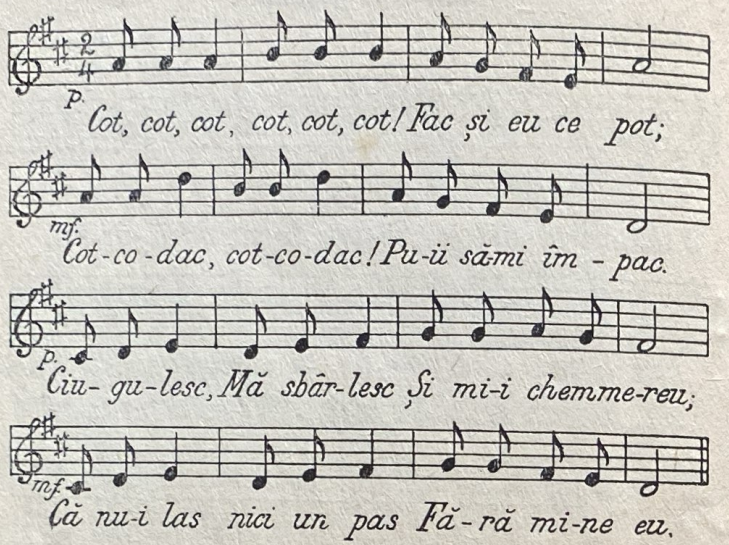

3. *Clonc, clonc, clonc,*
Clonc, clonc, clonc,
Puii mamii pui!
Mi-i tot chem,
Că mi-i tem,
Cât nu pot să spui.
Refren. (strofa 2-a).

4. *Cot, cot, cot,*
Cot, cot, cot,
Puişorii mei!
Mi-i păzesc,
Şi-i hrănesc,
Că sunt mititei.
Refren. (strofa 2-a).

5. *Şi le-adun*
Ce-i mai bun,
Şi seara le spun,
Cotcodac,
Cotcodac,
Basme să-i împac.
Refren. (strofa 2-a).

6. *Clonc, clonc, clonc,*
Clonc, clonc, clonc,
Şi-i adorm aşa,
Încălziţi
Şi păziţi
Sub aripa mea.
Refren. (strofa 2-a).

Joeul. — Se aleg mai multe cloşti, fiecare cu câte doi pui.

La strofa 1-a, copiii cloştei mişcă vârful picioarelor, imitând scurmatul.

La refren îşi mişcă capul în tact, la dreapta şi la stânga.

2. La strofa a 2-a, cloştile imită ciugulitul, mişcând capul în jos şi buzele.

La refren, ca mai sus.

3. La strofa a 3-a, cloştile imită scurmatul. Puişorii fac mişcarea de fugă. Cloşca îşi apucă puişorii de mână şi-i retrage.

La refren, ca mai sus.

4. Cloştile imită scurmatul. Fiecare cloşcă se întoarce spre un puiu, apoi spre altul, ca şi cum le-ar da hrană în cioc.

La refren, ca mai sus.

5. Cloştile îşi mişcă vârful picioarelor, imitând scurmatul. La cântarea versurilor potrivite, ele îşi cuprind puii şi se uită cu drag la ei.

La refren, ca mai sus.

6. Cloştile scurmă pământul. Puii se culcă la picioarele mamei, care-i apără.

Ultimul refren se cântă din ce în ce mai încet şi mai rar.

Intocmit de d-ra *Eliza A. Nicolaide.*

Oaspeţii fagului.

Vers. de * * *
Moderato

M. de *Gh. Popescu-Brăneşti*

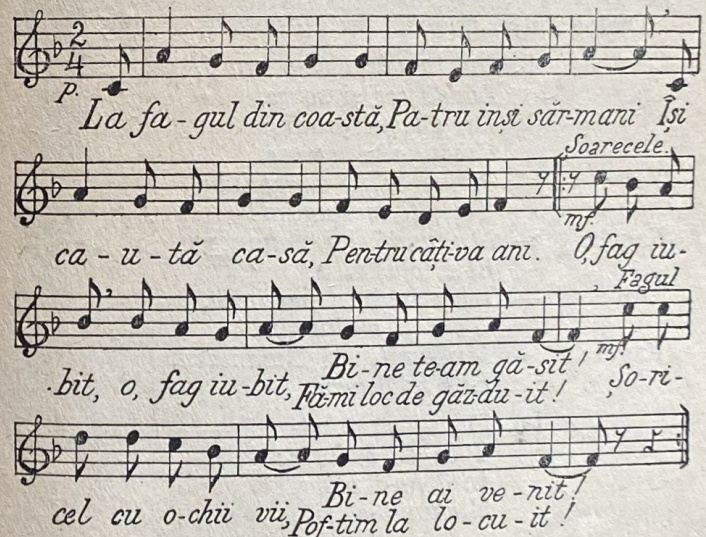

2. *Jos într'o chilie,* *Şoarecele roade*
Sub copac săpată, *O coajă uscată.*

Dialog între veveriță și fag :

Veverița : — *O, fag iubit, o fag iubit,*
Bine te-am găsit!
Fagul : — *Coconiță veveriță,*
Bine ai venit!
Veverița : — *O, fag iubit, o fag iubit,*
Fă-mi loc de găzduit!
Fagul : — *Coconiță veveriță,*
— *Poftim la locuit!*

3. *Sus șade cocoana*
Cu dinții de criță,
Cu cămara plină:
Co'ana veveriță.

Dialog între jupâneasa ghionoaie și fag.

4. *Ghionoaia-și face*
Odăi curățele;
Tot bate la pene,
Și tot cad surcele.

Dialog între graurul prea drăgălaș și fag.

5. *Iar în vârf, pe-o cracă,*
Lângă cer și soare,
Drăgălașul graur
Cuibul său își are.

Toți : — *O, fag iubit, o fag iubit,*
Toți îți mulțumim!
Fagul : — *Mulțumiți lui Dumnezeu,*
El e tatăl meu!
Toți : — *O fag iubit, o fag iubit,*
Toți îți mulțumim.
Fagul : — *Mulțumiți lui Dumnezeu,*
El e tatăl meu.

6. *Fagu-i găzduește*
Plin de bucurie;
Insă nu-i plătește
Niciunul chirie.

Jocul. — Copiii stau în cerc. In mijloc stă copilul *fag*, iar în afară de cerc stau : *șoricelul, veverița, ghionoaia* și *graurul.*

Corul cântă strofa 1-a, arătând fagul și pe cei patru inși sărmani, cari se apropie de cerc; iar la momentul oportun, de fag. După fiecare strofă, cei în drept cântă părțile dialogului cu gesturi potrivite.

Jocul întocmit de *Gr. Teodossiu.*

Poezia din cartea de cetire de curs primar, de d-l *I. Ciorănescu.*

Note. — 1. Se va face un tablou, care să înfățișeze subiectul poeziei și o istorioară despre bunătatea fagului. Apoi copiii vor învăța : 1. poezia și dialogul; 2. cântecul; 3. jocul.

2. Muzica strofelor a 2-a—6-a se va cânta lăsând afară notele *do* de sub portativ și dublând pătrimea *la* în măsurile 1 și 5, pentru versurile 1 și 3 din acele strofe.

8 Pitulicea cântă.

V. prel. după *H. A. Camp*

Andante M. de *Gr. Teodossiu*

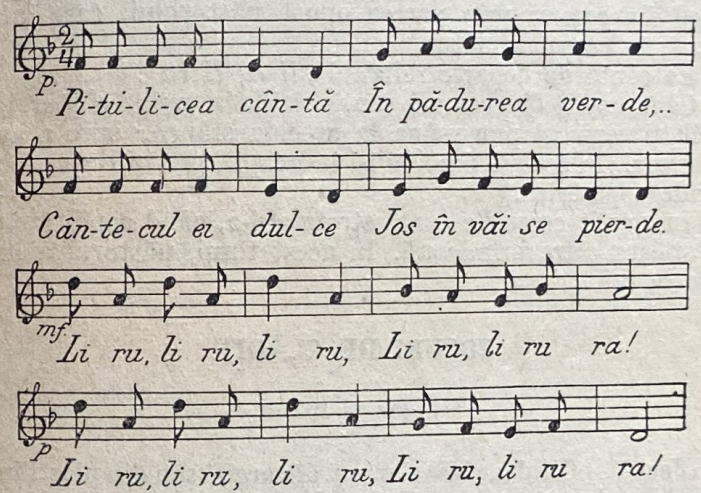

2. *Un păstor din vale*
Prin pădure-o cată;
Insă pitulicea
Sboară speriată.
[:*Li ru li ru...*:]

3. *Se aude iarăși*
Cântecul frumos;
Pitulicea-l cântă
Dintr'un pom frunzos.
[:*Li ru li ru...*:]

4. *Dragă primăvară,*
Stai cu noi aici!
Nu lua cu tine
Flori și păsărici!
[:*Li, ru li ru...*:]

Jocul. — Două cercuri concentrice ale copiilor, aşezate aşa ca şi cei din cercul de afară să le vadă centrul, reprezintă copacii din pădure.

Un copil mai mic, care stă în mijlocul cercului interior, închipueşte *pitulicea*. Copilul păstor stă mai departe de cercuri şi este echipat ca atare.

Cercurile copiilor cântă strofa întâia, mergând în tact spre dreapta, în timpul când cântă versul 1, şi spre stânga când cântă versul 2. Aceleaşi mişcări la versurile 3 şi 4. Astfel se închipue mlădierea copacilor bătuţi de vânt.

Pitulicea cântă refrenul: *„li ru li ru"*.

Când cercul cântă strofa a doua, copilul care închipue pe păstor se apropie de cercuri, uitându-se încoace şi încolo.

La cuvintele: *„Pitulicea fuge"*, păsărica, uitându-se înapoi, fuge din cercuri prin partea opusă păstorului, care intră acum în cercul următor.

Ea cântă de departe refrenul *„li ru li ru"*.

Când copiii din cercuri cântă strofa a treia, păstorul şi ceilalţi copii îşi pun mâna la urechia stângă, spre a auzi cântecul. In acelaşi timp, ei îşi îndreaptă privirile spre locul unde e păsărica.

In sfârşit cercurile cântă strofa a 4-a, când copiii fac un gest larg către primăvară. In acest timp, păstorul a luat loc în cerc.

JOCURI DE CLĂDIT.

Mingea şi mâna.

Jocul. — Când fac bile şi mingi din argilă sau din plastilină, copiii le dau rotunjimea dorită, învârtindu-le cu podul unei palme în podul celeilalte sau pe masa de lucru.

In acest timp ei cântă: *„Mâna şi mingea"* dela pag. 41.

In satul meu.

V. de * * *
Allegretto

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
pe o melodie populară [1])

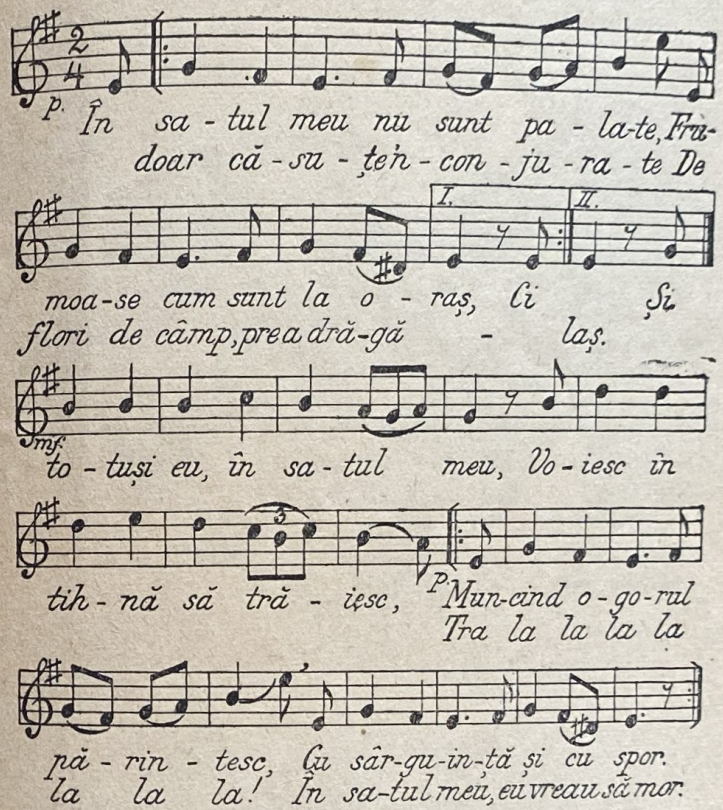

Lămurire. — Cântecul *„Satul meu"* se execută când se clădeşte satul cu căsuţele, cu pomii, ...cu locuitorii lui.

1) Din colecţia de *„Doine şi cântece populare româneşti"*, pentru voce şi piano, de *T. Brediceanu*.

DESVOLTAREA INSTINCTULUI SOCIAL (ALTRUIST, DE GRUPĂ)

Psihologia recunoaşte la copil şi un *instinct social* (de grupă, altruist), care constă în tendinţa la sociabilitate şi la cooperarea pentru bunul obştesc.

Acest instinct se manifestă prin joc, atunci când copilul se întâlneşte cu tovarăşii săi. Se crede că el purcede din instinctul părintesc şi e pronunţat în vieaţa de familie.

Jocurile în comun sunt minunate pentru *cultivarea sensibilităţii*, deci a sentimentelor de simpatie, de prietenie, de iubire, de asociaţie, etc. Dorinţa copilului de aprobare din partea grupei este încă o cauză a desvoltării sensibilităţii.

Pentru fetiţe, jocul cu *păpuşa* răspunde în chip admirabil tendinţei lor de sensibilitate.

JOCURI FAMILIALE

Cântecul păpuşii.

V. după *I. Onu*
Liniştit

M. de *Gr. Teodossiu*

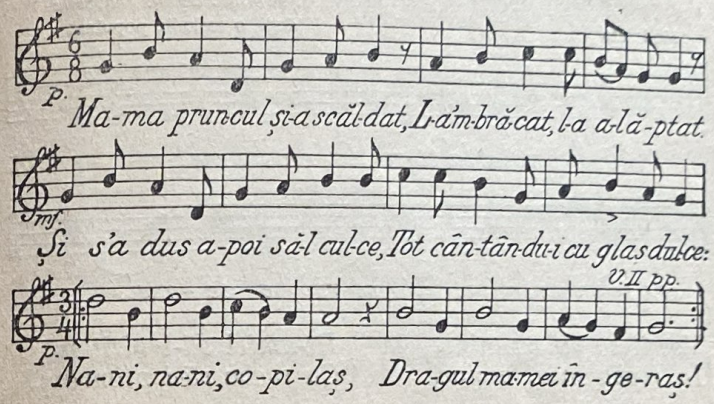

2. *Copilaşu-a adormit* — *Dânsul nici o grijă n'are*
Şi-acum doarme liniştit. — *Lângă mama iubitoare.*
[:*Nani, nani, etc.*:] — [:*Nani, nani, etc.*:]

Jocul. — Copiii îşi ţin braţele unul sub altul pe piept, ca şi cum ar avea câte un copil în braţe.

La cuvintele : „*Nani, nani*", etc., îşi mişcă încetişor braţele şi trunchiul la stânga şi la dreapta, ca să imite legănatul.

Nani, nani.

V. întreg. de *Gr. Teodossiu*
Liniştit

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
pe o melodie populară

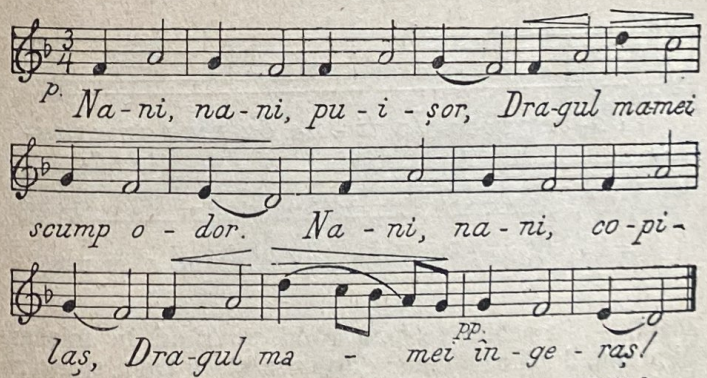

2. *Dormi, copilul meu iubit,* — *Culcă-mi-te mititel*
Fie-ţi somnul liniştit! — *Şi te scoală măricel!*

Notă. Melodia este culeasă de *C. Danielescu* (*Vezi revista „Albina"*).

JOCURI DE PRIETENIE ŞI SOCIABILITATE.

Sosesc cu roaba.

Moderato

V. şi M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

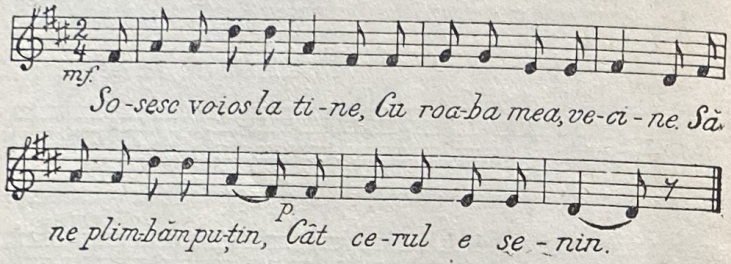

2. *Voeşti să vii cu mine,* *Pe-amici să-i vizităm,*
In roaba mea, vecine, *Cu roaba să-i plimbăm?*

Jocul. — Copiii se aşează doi câte doi, astfel ca cel din urmă din fiecare pereche să stea cu faţa în spatele celui dinaintea sa.

Copilul dinainte reprezintă *roaba*, cel dinapoi pe *cărăuş*. Copilul dinainte îşi întinde mâinile înapoi, spre a închipui hulubele roabei, pe cari le apucă cărăuşul. Aşezaţi în cerc, ei merg astfel drept înainte, în ritmul cântecului.

Sosesc cu roaba.

(Variantă).

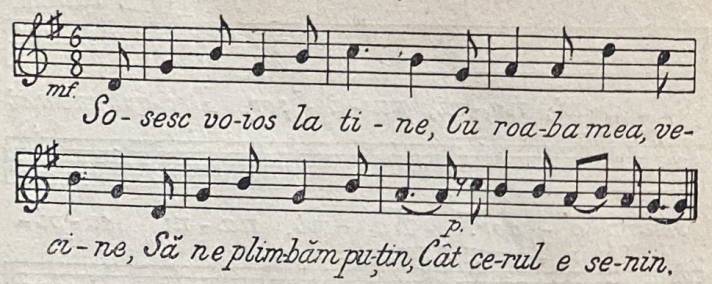

Jocul. — Perechile se pun rând pe rând în mişcare: întâi prima, după ea a doua, după aceasta a treia, şi aşa mai departe cu toate perechile. La repetarea jocului, copiii-roabe se fac cărăuşi, iar foştii cărăuşi vor închipui roabele.

Copilul politicos.

V. prel. *Gr. Teodossiu*
Moderato

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec popular.

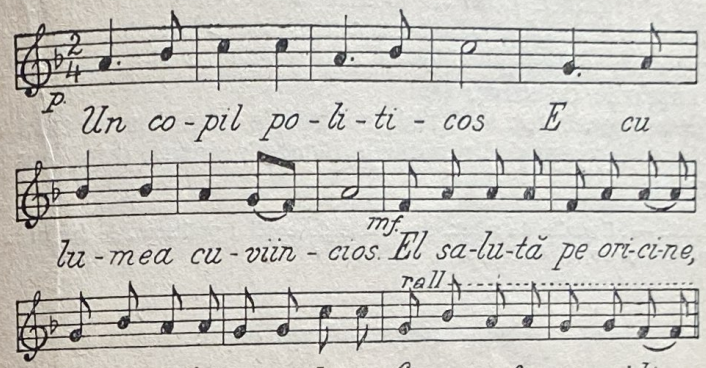

Solo : 2. *După ce m'am deşteptat,*
Şi m'am coborît din pat,
Merg la mama şi la tata
[:Şi zic: „Bună dimineaţa!":]

Toţi : *Un copil politicos, etc.*

Solo : 3. *Când mă duc la preumblare,*
Şi 'ntâlnesc un om în cale,
Mă gândesc ce-am de făcut:
[:„Bună ziua!", îl salut.:]

Toţi : *Un copil politicos, etc.*

Solo : 4. *Cu amicii, când vorbesc,*
Şi de ei mă despărţesc,
Le dau mâna cu plăcere
[:Şi le zic: „La revedere!":]

Toţi : *Un copil politicos, etc.*

Solo : 5. *Când e patul aşezat*
Şi sunt gata de culcat,
Zic atunci părinţilor:
[:„Noapte bună! Somn uşor!:]

Vers. după *W. Andrea.*

Jocul. — Copiii stau în cerc, afară de unul care reprezintă pe *copilul politicos*, aşezat în mijlocul cercului.

După cântarea strofei întâia de către toţi copiii din cerc, copilul politicos cântă solo strofa a 2-a, însoţindu-şi cântecul cu mimica necesară pentru salut, potrivit versurilor.

Urmează iarăşi strofa I-a, cântată de toţi copiii din cerc, după care copilul politicos va cânta strofa a 3-a, executând şi mişcările de salut.

Se urmează tot astfel şi la strofele următoare, cum de altfel se înţelege şi din notările făcute înainte şi după fiecare strofă.

Notă. — Mişcările de salut, executate de copilul politicos, le fac în mod simultan şi copiii din cerc.

Unde mergeţi, dragi copii.

V. de *Gr. Teodossiu*
Timp de marş.

M. de *Gr. Teodossiu*
în formă populară

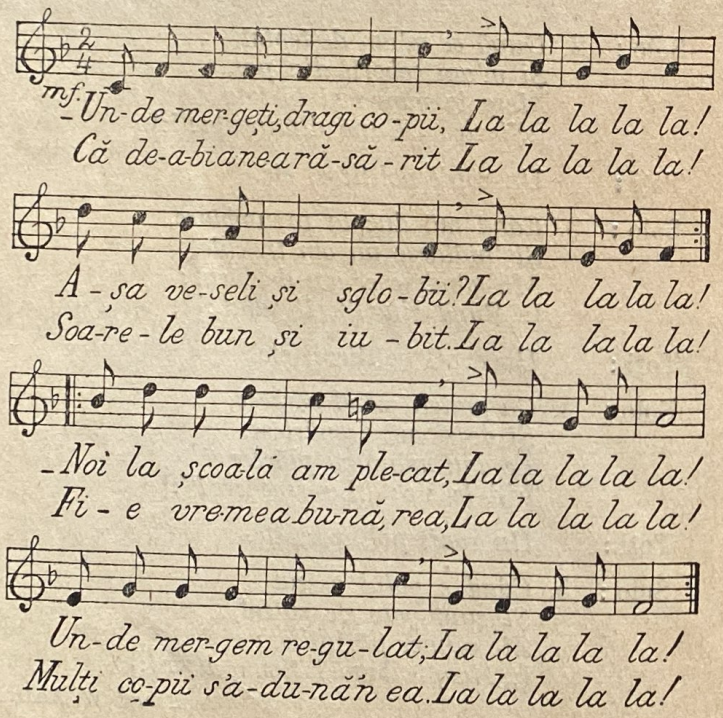

3. — *Ce-i la şcoală, puişori,*
De umblaţi cu-atâta zor?
Am putea să ştim şi noi
Ce lucraţi pe-acolo voi?

4. — *Ne jucăm, sărim, cântăm,*
Şi 'n grădină ne plimbăm;
Desemnăm şi împletim,
Şi frumoase flori sădim.

5. — *Inainte de-a pleca*
Mai dorim să ştim ceva:
Voi în şcoala ce urmaţi,
Ce deprinderi căpătaţi?

6. — *Invăţăm să fim curaţi,*
Şi supuşi, şi aşezaţi,
Orice muncă să cinstim
Şi copii cuminţi să fim.

7. — *Mergeţi, copilaşi iubiţi,*
Şi la şcoală vă siliţi,
Tot ce-i bine să 'nvăţaţi
Mintea să vă luminaţi!

8. — *Domnilor, vă mulţumim*
De urarea ce-auzim;
Noi cu drag vom învăţa
Şi frumos ne vom purta.

Jocul. — Copiii se împart în două grupe, cari se aşează în perechi pentru marş:

1. grupa domnilor întrebători;
2. grupa copiilor cari se duc la şcoală.

Din grupa domnilor vor face parte copii mai mari, însă în număr mic; dimpotrivă, în grupa copiilor vor intra mai mulţi copii, însă mai micşori.

Strofele 1, 3, 5, 7 le cântă numai grupa domnilor întrebători; strofele 2, 4, 6, 8, numai grupa copiilor.

In timpul când cântă o grupă, va merge totdeodată în tact, pe când cealaltă grupă va sta locului.

Menţionăm că la strofa I-a, domnii vor arăta soarele cu degetul arătător dela mâna dreaptă. Copiii, când vorbesc de şcoală, o arată. De asemenea ei pot imita şi mişcările sau acţiunile menţionate în poezie: săritul, desemnatul, etc.

Ultima strofă o vor cânta ambele grupe, mergând în acelaşi timp în tact.

Acest marş poate fi executat de elevi fie în *monom*, fie în *perechi*. In timpul mersului pot face şi unele figuri ca: linia frântă, unghiul drept, etc,. în jurul celuilalt grup de copii, spre a imita mersul pe diferite strade. De asemenea, fiecare grup, aşezat pe o linie, face în timpul când cântă 4 paşi înainte şi 4 paşi înapoi, de câte 2 ori.

Notă. — Acest joc poate fi folosit şi ca marş.

Unde mergeți, dragi copii.

(Variantă).

Se pot adresa copiilor întrebări cântate și numai de câte *un domn*, ales dintre copiii mari. In acest caz, răspunsurile vor fi date de către grupa copiilor de școală.

In total vor fi patru domni întrebători, fiindcă, după cum se vede din cuprinsul versurilor, li se pun copiilor patru întrebări.

Note. — 1. Elevii pot fi împărțiți în patru grupe, așa ca fiecare din ele să cânte numai câte două strofe, în mod alternativ.

Să mergem împreună.

Andante

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

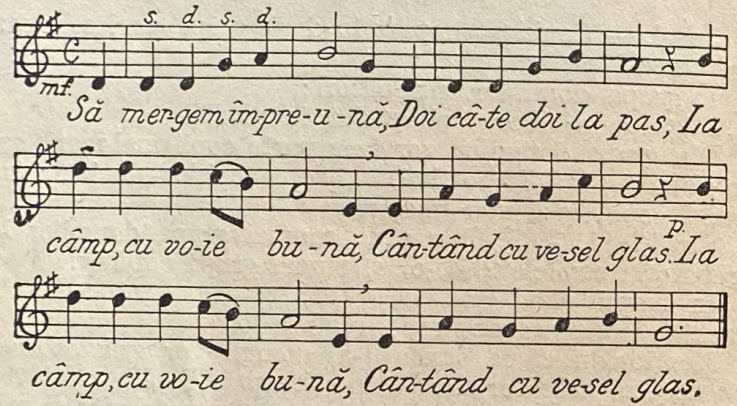

2. *O mare bucurie*
In piept colea simțim,
[:Când în călătorie
La drum cu toți pornim.:]

3. *Plecăm în depărtare*
Ca pasările 'n sbor;
[:Ne ducem mici și mare,
Cântând voios în cor.:]

4. *Iar când în calea noastră*
Prieteni buni aflăm,
[:Cu drag le strângem mâna
Și calea ne urmăm.:]

Lămuriri. — 1. Se așează copiii doi câte doi după mărime: cei mici înainte și cei mari înapoi. Apoi pornesc cântând.

La cuvintele: *„Cu drag ne strângem mâna"*, cei cari au fost soți își dau mâna și merg mai departe tot câte doi.

Note. — Maiestra precizează tactul prin bătăia palmelor.

Acest joc poate fi folosit și ca marș.

La preumblare.

Andante

V. și M. de *Gr. Teodossiu*

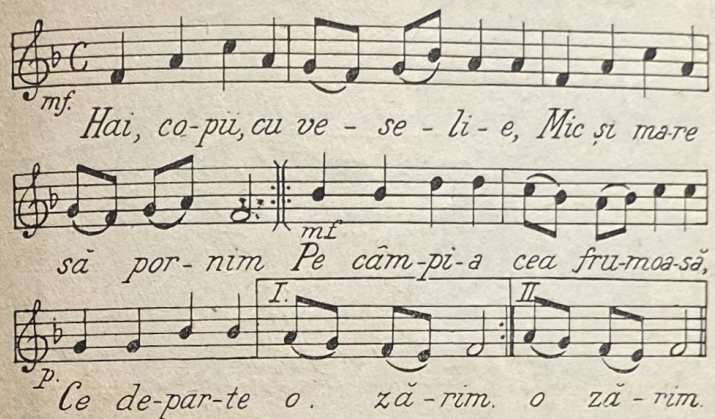

2. *Să culegem floricele*
Și să prindem fluturași;
Să sburdăm prin iarba verde
Ca și miții drăgălași.

3. *O, ce mare bucurie*
Simt copiii 'n pieptul lor,
Când pe pajiștea 'nverzită
Își îndreaptă pașii 'n zori!

Jocul. — Copiii merg în cerc. Indată ce au început să umble în măsură, maiestra le face semn să cânte.

Când au ajuns la cuvintele: *„Ce departe o zărim"*, fac un gest cu mâna, arătând câmpia.

La cuvintele: *„Să culegem floricele"* se apleacă în jos, ca și cum ar culege flori.

La cuvintele: *„Să prindem fluturași"*, fac un salt și ridică mânile în aer, ca și cum ar voi să prindă fluturi.

In sfârșit la cuvintele: *„O, ce mare bucurie"* își lovesc palmele una de alta.

Notă. — Acest joc poate fi folosit și ca marș.

JOCURI DE SIMPATIE ŞI OCROTIRE A ANIMALELOR.

O iubite iepuraş.

V. după *K. Enslin*
Andantino

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un joc naţional

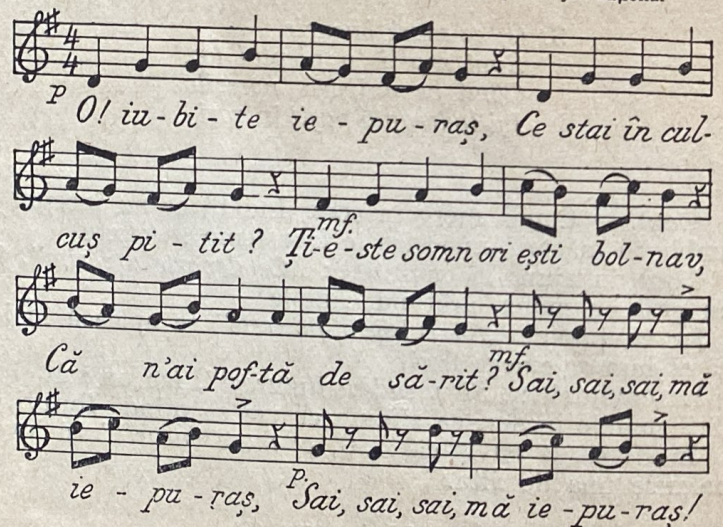

2. *O! iubite iepuraş,*
Ce plângi ca un copilaş?
Vino, doctore, şi-l vezi
Şi-i dă doctorii cevaş.
[:Bea, bea, bea, măi iepuraş!:]

O! iubite iepuraş,
Mi te-ai pus pe strănutat.
Vezi cât este de plăcut,
Să respiri aer curat?
[:Sai, sai, sai, măi iepuraş!:]

3. *O! iubite iepuraş,*
Cum mai sari tu de voios,
Când alergi în sus şi'n jos!
Te-ai făcut iar sănătos?
[:Hop, hop, hop, măi iepuraş!:]

5. *O! iubite iepuraş,*
Râzi de mulţumit ce eşti,
Şi mergi vesel la izvor,
Setea să ţi-o potoleşti.
[:Sai, sai, sai, măi iepuraş!:]

Jocul. — Copiii sunt aşezaţi în cerc, afară de unul, doi sau trei, cari închipue pe iepuraş şi stau în mijlocul cercului.

Maiestra va atrage luarea aminte a copiilor că, atunci când se cântă, iepuraşul trebue să imite acţiunea indicată în fiecare strofă.

O ! iubite iepuraş.

(Variantă).

Rar

V. şi M. ar. de *Gr. Teodossiu*

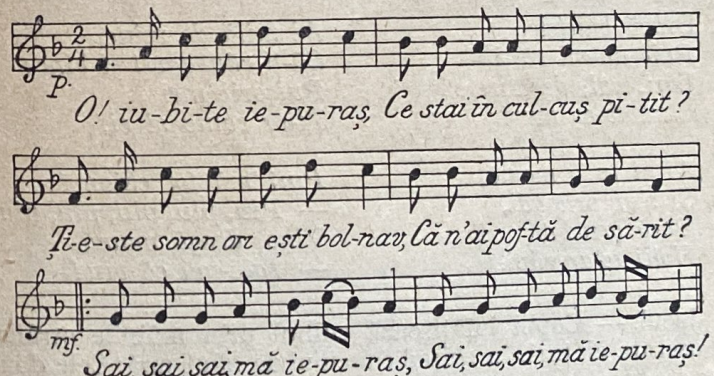

2. *O, iubite iepuraş,*
Ce plângi ca un copilaş? etc.

Jocul. — Spre a interesa întreaga clasă, fiecare copil din cerc este un iepuraş şi imită acţiunile despre cari se vorbeşte în fiecare strofă. Ei vor avea drept model pe unul din colegi, care va sta în mijlocul cercului şi le va arăta ce au de făcut.

Dragă băiețele.

V. după ... * *
Moderato

M. de *Gr. Teodossiu*

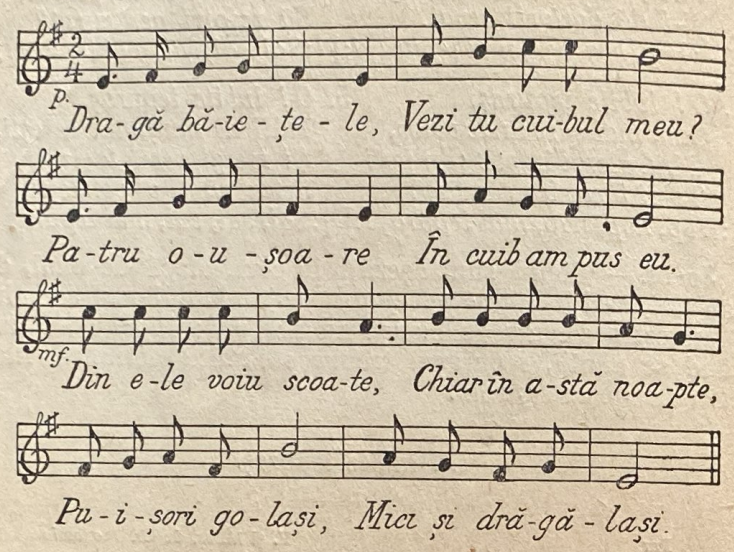

2. *Dragă băiețele,*
Puii nu-mi răpi,
Căci, vai, de durere
Curând aș muri!

Ai și tu o mamă,
Și s'ar prăpădi,
Dacă vreodată
Hoții te-ar răpi.

3. *Ai milă de mine,*
Că-ți cânt mult și bine:
Puișorii mei
Ți-or cânta și ei.

Puii mă tot chiamă:
— Piu, piu, piu, piu, piu!
Vino, dragă mamă,
— Iată-mă că viu!

Jocul. — Copiii înfățișează cuibul prin mâinile strânse și așezate alături, în chipul caucului de băut apă. Cele două degete mari aplecate înăuntru sunt ouăle și apoi puișorii.

La cuvintele : *„Vezi tu cuibul meu?"* copiii duc în afară mâinile împreunate, ca să arate cuibul de pasăre.

Când cântă : *„Din ele voiu scoate"*, ridică degetele mari în sus, ca să arate că puișorii au ieșit din ouă și-și ridică în sus căpșoarele.

La cuvintele : *„Puii mă tot chiamă, etc."*, copiii își mișcă degetele mari încoace și încolo, ca puișorii de pasăre în cuib, când cer de mâncare.

CÂNTECE DE INTRARE ȘI DE INCHEERE.

Clopoțelul.

1. [:*Bim, bam, bim, bam,!*
Clopotu-a sunat:]
[:*Și la școală*
Toți ne-am adunat:].

2. [:*Bim, bam, bim, bam!*
Să lucrăm voioși:]
[:*Și prin muncă*
Să fim sănătoși:].

3. [:*Bim, bam, bim, bam!*
Să cântăm frumos:].
[:*Cântec dulce*
Și melodios:].

In grădina de copii.

Andantino

V. și M. de *Gr. Teodossia*

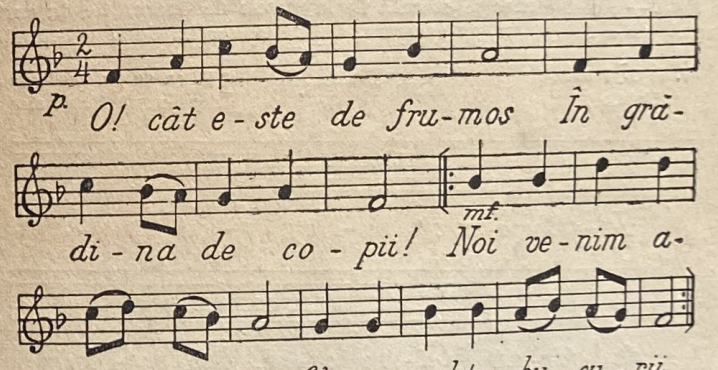

2. *Domnișoara noastră 'n prag,*
Ne așteaptă cu mult drag;
[:*Și cât timp în școală stăm,*
Ce de lucruri învățăm!:]

3. *Dar la lucru și la joc*
Să n'avem ceartă de loc;
[:*In unire să trăim*
Și ca frați să ne iubim:]

Notă. — Cuvântul *„domnișoară"* se poate schimba. De ex. *„doamna noastră"*, etc.

M. col. *B. Bartok*
Allegretto

La joc.

V. şi M. ar. *Gr. Teodossiu*
după o melodie populară

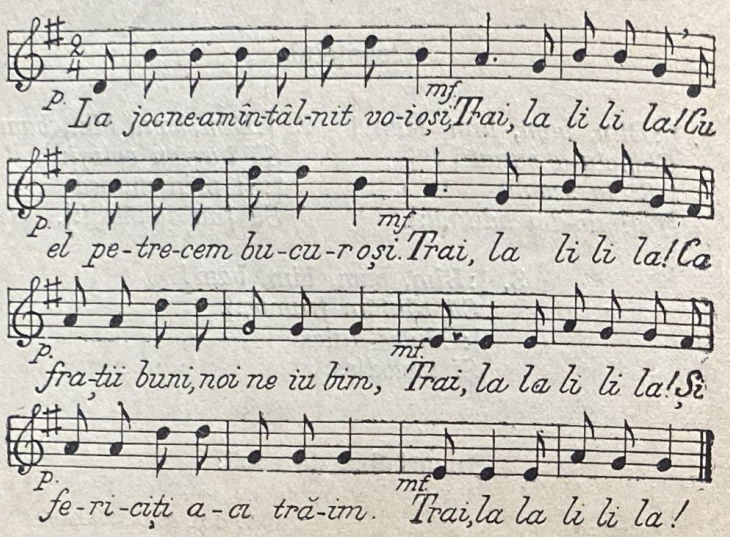

Notă. — Acest cântec se execută fie la mesele de lucru, fie în curte, înainte de a începe un joc oarecare, sau ca recreaţie, după o ocupaţie.

V. de *Gr. Teodossiu*
Liniştit

Bun rămas.

M. ar. de *Gr. Teodossiu*
după un cântec de stea

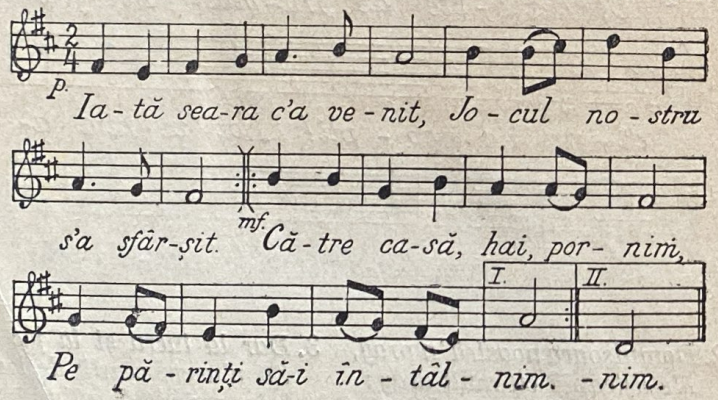

2. *Liniştiţi pe drum vom fi,* *Domnişoară, vă urăm*
Sfatul dat îl vom păzi; *Bun rămas, căci noi plecăm.*

Lămuriri. — 1. Acest cântesc se execută seara, după sfârşirea ocupaţiilor. Poate fi cântat chiar şi atunci când copiii îşi strâng rechizitele, bine înţeles tot înainte de plecare, după ocupaţiile de după amiazi.
2. La cuvintele: *„Domnişoară, vă urăm bun rămas"* ! copiii se apleacă adânc, în semn de salutare.

CÂNTECE DE SERBĂRI.

Sunt Român.

Vers. după *I. G. Neamţu*
Timp de marş

Muzica populară

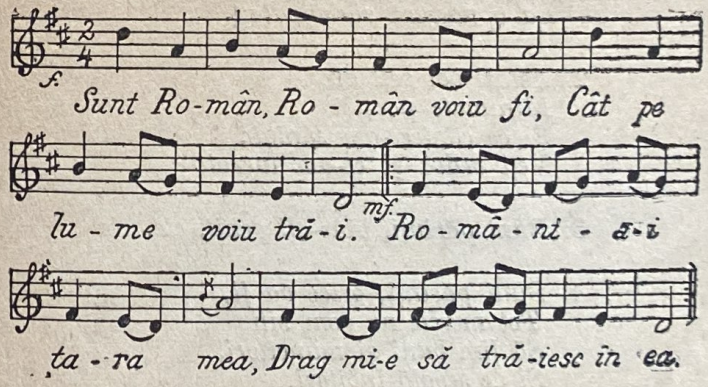

2. *Pentru ţară, pentru neam,*
Bucuros dau tot ce am:
[:Dau şi sânge, dau şi-avere,
Dau şi vieaţa cu plăcere.:]

3. *Căci nimic nu-i mai frumos,*
Mai plăcut, mai de folos,
[:Decât neamul să-ţi iubeşti,
Pentru el să te jertfeşti.:]

Salutare.

Vers. după *D.* M. de *Gr. Teodossiu*

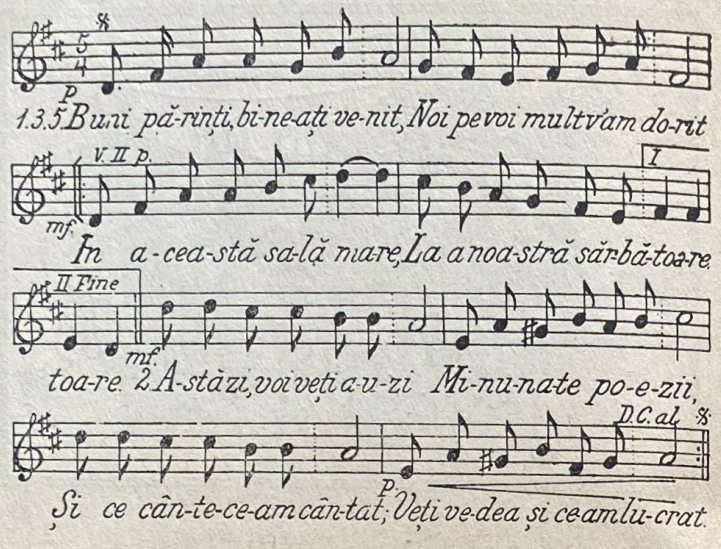

1. *Buni părinți, bine-ați venit!*
   Noi pe voi mult v'am dorit.
   [:In această sală mare,
   La a noastră sărbătoare:].

2. *Astăzi voi veți auzi*
   Minunate poezii
   Și ce cântece-am cântat;
   Veți vedea și ce-am lucrat.

3. *Buni părinți, bine-ați venit, etc.*

4. *Buni părinți, orice va fi,*
   Tot mereu ne vom sili
   Să fim buni și muncitori,
   Și de școală iubitori.

5. *Buni părinți, bine-ați venit, etc.*

EXERCITAREA VOINȚEI INHIBITOARE

Exerciţii de voinţă. — Multe din jocurile anterioare şi mai ales cele de *mişcare* şi de *îndemânare* servesc indirect la desvoltarea *voinţei motorii*; totuşi sunt şi altele anume pentru desvoltarea *voinţei inhibitoare* (de înfrânare a mişcărilor).

Intre acestea sunt jocurile: „*Jocul mut*", „*Pasărea sboară*", „*Ai văzut lupul?*" (când copilul se sileşte să nu-şi închidă pleoapele, deşi e ameninţat de întrebător cu lovituri peste ochi), etc.

Jocurile de desvoltare a *atenţiei*, cum sunt cele în care o acţiune se repetă de mai multe ori, se citează ca un bun exerciţiu de voinţă.

Tot astfel *exerciţiile de limbaj*, în care se intervertesc sau se suprimă diverse silabe din cuvinte, ca în jocul „*Silabele*", etc. (Vezi *Fr. Queyrat şi Gross*).

JOCURI AFECTIVE-VOLIŢIONALE.

Jocul mut.

Jocul mut serveşte ca un mijloc simplu de educaţie a voinţei şi a stăpânirii de sine (inhibiţie) a copiilor.

Iată câteva chipuri de utilizare a unui asemenea joc:

1. Copiii se privesc în ochi, doi câte doi, fără să râdă, până când maiestra dă un semn de încetarea jocului.

2. Copiii stau într'un picior ori sar într'un picior, până când aud semnalul de încetarea jocului.

3. Copiii stau nemişcaţi într'o anumită poziţie a corpului, comandată mai dinainte de către maiestră. După un interval de timp, se dă semnalul de încetarea jocului.

De-a pasărea sboară.

Jocul. — Copiii stau în cerc cu două degete (arătătorul şi mijlociul) întinse înainte. Dacă stau jos, vor ţinea degetele pe pământ. Dacă sunt puţini, pot sta în jurul unei mese, cu cele două degete pe ea.

Unul dintre ei, ales *căpitan*, stă în mijlocul cercului, cu o *mişcă* (basma răsucită) în mână. El îşi ridică, oricând voeşte, cele două degete în sus şi întreabă pe copii:

— Pasărea sboară?

— Sboară! strigă toţi copiii din cerc, ridicând totdeodată degetele în sus, în semn de confirmare a celor supse.

Acum căpitanul începe să iuţească întrebările, la care ceilalţi copii trebue să răspundă imediat:

— Vrabia sboară?
— Sboară.
— Porumbielul sboară?
— Sboară.
— Porumbul sboară?
— Sboară.

Cel care a răspuns astfel primeşte o palmă sau e scos afară din cerc.

Jocul se continuă tot astfel:

— Rândunica sboară?
— Sboară.
Scândurica sboară?
— Sboară.

— Nu sboară. Cel care a spus că sboară scândurica, primeşte o palmă sau e scos din joc.
— Barza sboară?
— Sboară.
— Varza sboară?
— Nu sboară.
— Sboară, zice unul.
Când copiii din cerc au rămas prea puţini, jocul se sparge.

După *T. Pamfile*

Ai văzut lupul?

Jocul. — Un copil întreabă pe altul din faţa sa:

— Ai fost la pădure?
— Am fost.
— Ai văzut lupul?
— L-am văzut.
— Ţi-a fost frică de el?
— Nu mi-a fost.

La acest răspuns, întrebătorul se face că-i vâră un deget în ochi. Dacă întrebatul se stăpâneşte şi nu clipeşte din ochi, dă dovadă de înfrânare a mişcărilor; dacă clipeşte, arată prin aceasta tocmai contrariul.

Acum cei doi copii schimbă rolurile şi jocul se continuă.

JOCURI CU MUZICĂ.

Aideţi, fraţi.

Jocul. — Jocul „*Aideţi, fraţi*" dela pag. 35 constitue un bun exerciţiu pentru desvoltarea voinţei inhibitoare, de oarece copiii cari sar în tact n'au voie să râdă şi nici să se depărteze de locul unde sar.

Totdeodată, mai trebue ca şi unul şi altul să sară în mod simultan.

Inelul pe sfoară.

Allegretto — V. şi M. de *Gr. Teodossia*

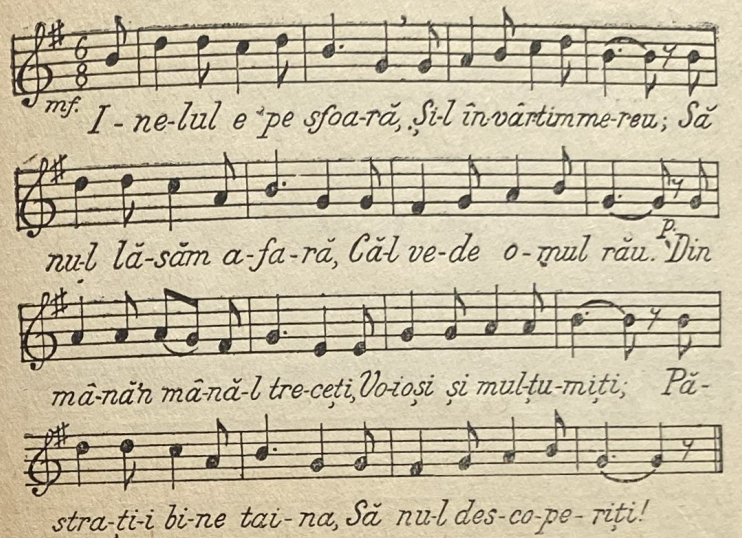

3. *Inelul e pe sfoară*
Şi-l învârtim mereu.
Să nu-l lăsăm pe-afară,
Că-l vede omul rău!

4. *Privirea şi-o tot poartă*
Pe sfoara din ocol;
Păstraţi inelul bine
Şi nu vă daţi de gol!

Jocul. — Copiii stau în cerc, fie în picioare, fie jos. Ei ţin în mână o roată de sfoară, pe care s'a trecut un inel.

Inelul se trece din mână în mână către dreapta sau către stânga, în aşa chip ca să nu se vadă din cerc unde stă ascuns. Mai mult încă, unii copii îl pot ţinea în mână şi se pot preface că l-au trecut înainte.

In mijlocul cercului stă un copil care trebue să ghicească la cine este inelul.

Când s'a cântat odată cântecul, copiii din cerc opresc mişcările mâinilor; şi ghicitorul, care până atunci urmărise mersul inelului, merge la un copil şi apucă sfoara cu amândouă mâinile, în aşa chip, ca între ele să fie mâinile celui bănuit.

Dacă n'a ghicit dintr'odată, mai face această încercare de două ori şi cu alţi copii.

Dacă a aflat al cui a fost inelul, trece ca ghicitor copilul ghicit; iar locul său în cerc îl ia cel care fusese ghicitor.

Inelul pe sfoară.

(Variantă).

Jocul. — Când ghicitorul a aflat la cine este inelul, îl arată copiilor din cerc, și cântarea se oprește.

Acum se reîncepe jocul cu copilul ghicit ca ghicitor.

Cântecul de mai sus se cântă în tot timpul jocului.

Jocul cu haz.

V. trad. de *N. Saxu*
Andantino

M. de *Gr. Teodosiu*

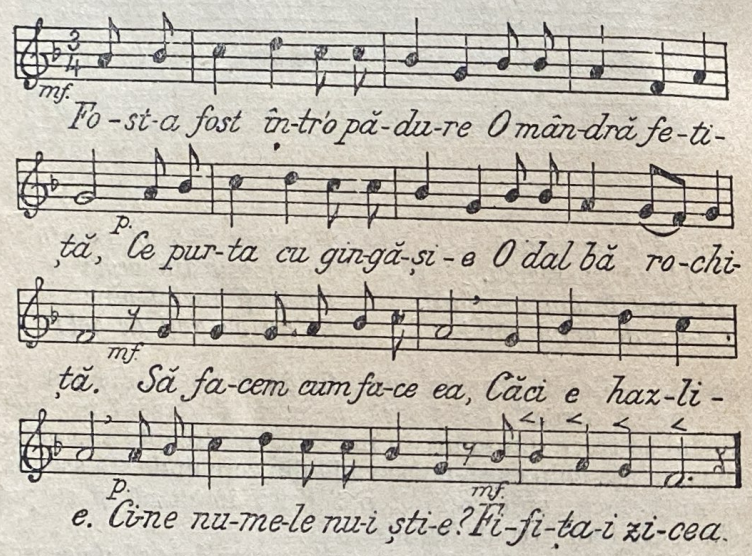

Jocul. — Copiii stau în cerc, ținându-se de mâini. In mijlocul cercului stă copilul care reprezintă pe *Fifița.*

Când cântă primele patru versuri, copiii din cerc se învârtesc spre stânga (dreapta); iar la cuvintele: „*Să facem cum face ea*" se opresc.

Acum Fifița execută felurite mișcări, pe cari copiii trebue să le imite cu exactitate, până la sfârșitul cântecului.

Astfel, Fifița poate face mișcări cu brațele, cu picioarele, cu capul, cu trunchiul, cu mâinile, etc.

Jocul cu haz.

(Variantă muzicală).

V. trad. de *N. Saxu*
Allegretto

M. aranj. de *N. Saxu*
după * * *

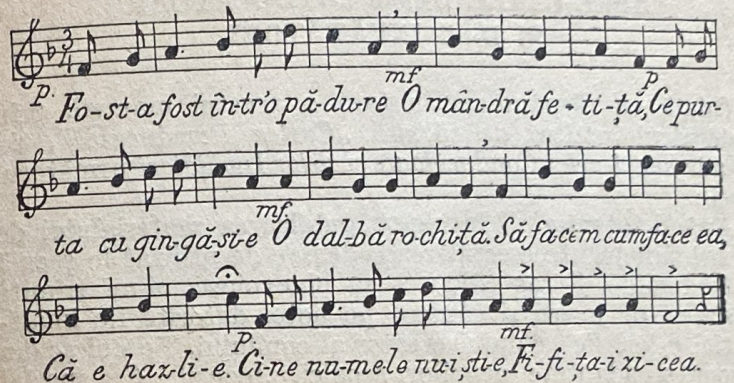

— FINE —

APEL CĂTRE D-nele CONDUCĂTOARE ŞI D-nii INVĂŢĂTORI.

Odată cu răspândirea în țară a acestui manual, prin puternicul institut de editură „*Cartea Românească*", țin să adresez *d-nelor Conducătoare și d-lor Invățători* următorul apel:

Având intenția să întregesc publicarea materialului de jocuri și de cântece copilărești, demne de utilizat în școală și în familie, îi rog călduros să binevoiască a-mi trimite descrieri de jocuri și cântece pe note, datorite fie imaginației d-lor, fie geniului creator al copilului, fie culese din popor și adaptate nevoilor școalei. Jocurile (în special cele ritmice) pot fi însoțite de desene proprii ca să înlesnească înțelegerea textelor.

Pentru jocurile și bucățile muzicale încă nescrise și nenotate, mă ofer să le notez însumi dela d-nele Conducătoare și Invățătoare aflătoare provizoriu sau definitiv în Capitală sau dela copiii în acțiune, din acest oraș, îndată ce voiu fi anunțat la adresă (*str. Elina Matei Voievod 3 (sect. IV), Bucureşti.*

Dată fiind însemnătatea alcătuirii manualelor de jocuri și cântece pentru copii, cât mai complete, nu mă îndoesc că prezentul apel va fi primit cu toată bunăvoința. O asemenea contribuție va fi de natură să sporească prin publicitate comoara producțiilor copilărești, atât de necesare pentru desvoltarea fragedelor vlăstare ale neamului.

Demne de cunoscut ar fi și schimbările în bine, pe cari d-nii Invățători sau înșiși copiii le-ar face jocurilor și melodiilor cântecelor cuprinse în lucrarea mea, spre a fi ținute în seamă de mine la o nouă ediție a cărții, aceasta în interesul îmbunătățirii și apropierii materialului cât mai mult de inima și mintea copiilor.

Materialul dobândit în urma acestui apel îl voiu publica treptat, odată cu menționarea izvoarelor, astfel cum am făcut cu cele comunicate de d-rele conducătoare: *Eliza A. Nicolaide, Al. Adamescu* și *Ersilia Georgescu.*

Grig. Teodossiu.

INDEX ALFABETIC

A.

	Pag.
Astă seară-i seară mare (*colindă*)	10
Alba noasră pisicuță (*j. prind., cu var.*)	32
Aideți, frați (*j. săr., cu var.*)	35—36
Aruncarea mingii dela conducător (*j. îndem.*)	64
Ai văzut lupul? (*j. ex. voinței*)	118
Aideți, frați (*j. ex. voinței*)	118

B.

Bila în lingură (*p. îndem.*)	67
Bila noastră (*p. îndem.*)	68
Barca (*var. j. int.*)	74
Bun rămas (*cânt. înch.*)	112
Bibliografie	122

C.

Cântecul dimineței (*rug.*)	8
Cântecul soldatului (*j. marș*)	20
Clopoțelul (*j. brațe*)	38
Cercul de trandafiri (*j. mișc., danț.*)	43
Cântec de seară (*j. ritmic*)	48
Corabia (*j. ritmic*)	50
Coroana (*j. gimn.*)	55
Cartoanele colorate (*j. sens. vizual*)	61
Ceasul de părete (*j. int., cu var.*)	72
Călătoria copiilor (*j. int.*)	78
Cloșca (*j. art.*)	92
Cântecul păpușii (*j. soc. fam.*)	101
Copilul politicos (*j. soc.*)	103
Clopoțelul (*cânt. intr.*)	111

D.

Doamne, noaptea a trecut (*rug.*)	8
De-a toporașul (*j. mers*)	22
De-a mama gaia (*j. prind., cu var.*)	24—25
De-a ascunsele (de-a mija) (*j. prind., cu var.*)	25—26
De-a ursul și cerbul (*j. prind.*)	26
Doi copii se țin de mână (*j. alerg.*)	30

Pag.

De-a legănuşul (*j. ritmic*) 46
De-a baba oarba (*j. sens. auditiv*) 60
De-a calul pe băţ (*j. îndem.*) 62
De-a caii (*j. îndem., var.*) 62
Domnul şi mielul (*j. int.*) 73
Dragă băieţele (*j. soc.*) 110
De-a pasărea sboară (*j. ex. voinţei*) 117

E.

Eu sunt slab şi mititel (*rug.*) 7
Ex. de respiraţie (*j. gimn.*) 54
Eu ştiu să gătesc bucate (*j. sens. gust.*) 61

F.

Florile dalbe (*colindă*) 9
Fraţi şi surioare la joc (*j. mers*) 22
Firicel, firicel (*j. mers*) 23
Frământări de limbă (*j. mişc. limbaj*) 42
Frunză verde busuioc (*j. mişc. danţ.*) 45
Frate, frate, unde eşti (*j. sens., sunet*) 59

G.

Ghicitori (*j. verb. isteţime*) . . . . . 87—88

I.

Iute noi din pat sărim (*j. marş. şi ritm.*) 49
Iedul şi boierul (*j. int., cu var.*) 71
Inelul pe sfoară (*j. ex. voinţei, cu var.*) 119-20

I.

Ingerul păzitor (*rug.*). 7
Intoarcerea în rând, la mese (*j. marş.*) 17
In perechi (*j. marş.*) 18
Infloresc grădinile (*j. art.*) 91
In satul meu (*j. clădit.*) 97
In grădina de copii (*cânt. intr.*) 111

J.

Jocul celor trei iepuraşi (*j. braţe*) . . . . . 40—41
Jocul rândunicilor (*j. ritm.*) 52
Jocuri după sunet (*lămuriri*) 59
Jocuri verbale de isteţime 87
Jocul mut (*j. ex. voinţei*) 117
Jocul cu haz (*j. ex. voinţei, cu var.*) . . . . . 120—1

Pag.

L.

Leagăn, legănaş (*j. braţe, cu 2 var.*) 39
Leagănul (*j. ritm., cu 2 var.*) . . . . . 46—47
Lunile anului (*j. int.*) 77
La preumblare (*j. soc. de grupă*) 107
La joc (*j. soc. de grupă*) 112

M.

Mergerea în rând dela mese (*j. marş*) 17
Mâna şi mingea (*j. braţe*) 41
Mingea în cerc (*j. îndem.*) 65
Mingea în arc (*j. îndem.*) 65
Minge, eu te leagăn (*j. îndem.*) 65
Mingea în cerc (*j. îndem., cu var.*) 66
Minge, mingişoară (*j. îndem.*) 67
Mielul şi boierul (*j. int.*) 71
Merge barca (*j. int., cu var.*) 74
Moara (*j. ex. int., cu var.*) 83, 85
Moara de vânt (*var., j. int.*) 86
Mingea şi mâna (*j. clăd.*) 96

N.

Nani, nani (*j. soc., fam.*). 101

O.

Ogarul şi iepurele (*j. alerg.*) 29
Oaspeţii fagului (*j. art.*) 93
O, iubite iepuraş (*j. soc., cu var.*) . . . . . 108—9

P.

Pluguşorul (*colindă*) 13
Pisica şi şoarecele (*j. prind.*) 31
Pe baltă (*j. vânăt.*) 32
Pe ce-ai pus mâna (*j. sens., aud.*) 59
Pisicile cocoţate (*j. îndem., cu var.*) 63
Plutaşul (*j. int.*) 75
Păsărici voioase cântă (*j. înt.*). 76
Pitulicea cântă (*j. art.*) 95

S.

Sculaţi, boieri (*colindă*) 11
Steaua (*c. stea*) 12
Săniuţa (*j. marş.*) 20
Sosirea rândunicii (*j. marş*) 21
Sai, copile (*j. sărit., cu var.*) 37
Soldaţii (*j. int., cu var.*) . . . . . 80—81
Sosesc cu roaba (*j. soc., cu var.*) 102

Pag.

Să mergem împreună (*j. soc.*) 106
Sunt Român (*cânt. serb.*) 113
Salutare (*cânt. serb.*) 114

Ş.

Şarpele care-şi muşcă coada (*j. marş.*) 18
Şcoala mingii (*j. îndem.*) 64

T.

Tricolorul (*j. braţe*) 38
Tărăşelul (*j. mişc. danţ.*) 44
Tăiatul lemnelor (*j. gimn.*) 53
Tâmplarul (*j. int.*) 84
Tabla de materii 127

Ţ.

Ţesătorii (*j. ritm.*) 51

U.

Unul după altul (*j. marş*) 19
Unde mergeţi, dragi copii (*j. soc., cu var.*) . . . . . 104—6

V.

Varsă, Doamne, dar şi bine (*colindă*) 10
Vin albinele (*j. alerg. prind., cu var.*) . . . . . 28—29
Vânătorul (*j. alerg. prind.*) 34

Z.

Zum, zum, zum (*j. int.*) 82

BIBLIOGRAFIE

T. Brediceanu. — *Doine şi cântece populare româneşti.*
B. Bartok. — *Cântece populare româneşti din Bihor.*
Iuliu Crişan. — *Din repertoriul şcoalei din Sălişte.*
A. Chavannes et L. Rousseau. — *Dansez, chantez.*
Car et Siquot. — *36 danses chantées et mimées.*
E. J. Dalcroze. — *Rondes enfantines.*
Mme Delannoy. — *Mouvements et évolutions.*
S. Drăgoi — *303 colinde.* Edit. Ministerului Cultelor şi Artelor.
Elena Farago. *Din traista lui Moş-Crăciun,* versuri.
Fr. Froebel. — *Practica grădinilor de copii.*
D. Ionescu şi Gr. Teodossiu. — *Jocuri şcolare.*
Fritz Iöde. — *Ringel, Rangel, Rosen.* 1931 Berlin.
Ketty Jentzer — *Jeux de plein air.*
Lt. Col. Al. Manolescu. — *Educaţia fizică a copiilor.*
E. A. Kirkpatrick. — *Bazele studiului copilului.* Trad de Gh. I. Simeon.
D. G. Kiriac. — *Cântece şi coruri şcolare.*
Aug. Köhler. — *Bewegungsspiele.*
Vanghele T. Millo. — *Cântece macedonene.*
Alexis Nöel. — *Mes premières chansons.*
I. I. Onu. — *Versuri pentru copii.*
T. Pamfile. — *Jocuri de copii.* Edit. Academiei Române.
Tim. Popovici. — *Carte de cântece,* p. I. Sibiu.
Adèle de Portugal. — *Chants et jeux.* Paris.
L. Papahagi. — *Cântece din Maramureş.*
Fr. Queyrat. — *Les jeux des enfants.*
C. Rădulescu-Codin. — *Cântece din Muscel.*
Revista Albina. — *Anii I—XX.*
Grig. Teodossiu. — *Colecţie de cântece populare inedite.*
Al. Voevidca. — *Manual metodic pentru predarea cântului.* Edit. „Cartea Românească".
D. Vulpian. — *Horele noastre.* Vol. II.
I. Wiest — *Cântece pentru copii.*

CUPRINSUL

	Pag.
Valoarea acestei lucrări	2
Prefață	3
Cultivarea instinctului religios	5—13
a) *Rugăciuni*	7
b) *Colinde*	9
c) *Cântece de stea*	12
d) *Urări de anul nou*	13
Cultivarea instinctului de conservare, prin jocuri de mișcare (motorii)	15—56
a) *Marșuri copilărești*	17
b) *Jocuri de mers*	22
c) *Jocuri de alergare, prindere și vânătoare*	24
d) *Jocuri de sărit*	35
e) *Jocuri de brațe, mâini și degete*	38
f) *Mișcările limbajului (Frământări de limbă)*	42
g) *Danțuri de copii*	43
h) *Jocuri ritmice*	46
i) *Jocuri gimnastice*	53
Cultivarea instinctului de adaptare, prin jocuri senzoriale	57—68
a) *Jocuri după sunet*	59
b) *Jocuri auditive*	60
c) *Jocuri vizuale*	61
d) *Jocuri gustative*	61
e) *Jocuri de îndemânare*	62
(Școala mingii, jocuri cu mingea, jocuri cu bila)	64—8
Cultivarea instinctului de curiozitate	69—88
a) *Jocuri cu exerciții intuitive*	71
b) *Jocuri verbale de istețime*	87
Cultivarea instinctului artistic	89—98
a) *Jocuri artistice*	91
b) *Jocuri de clădit*	96
Desvoltarea instinctului social (altruist, de grupă)	99—114
a) *Jocuri familiale*	101
b) *Jocuri de prietenie și de sociabilitate*	102
c) *Jocuri de simpatie și de ocrotire a animalelor*	108
d) *Cântece de intrare și de ieșire*	111
e) *Cântece de serbări*	113
Exercitarea voinței inhibitoare	115—121
a) *Jocuri afective voliționale*	117
Apel către d-nele conducătoare	122
Index alfabetic	123—6
Bibliografie	127

DE ACELAȘI AUTOR

ȘI IN COLABORARE

Ciripit de păsărele, cântece și jocuri de copii, vol. I. Vol. II, III, IV, V și VI (succesiv la tipar) de *Gr. Teodossiu.*

Metodă de vioară, pentru cl. I, II și III normale, seminariale și liceale, de *Gr. Teodossiu* și *Fr. Reit.*

RELE. CANTE

PREȚUL LEI 40.—